

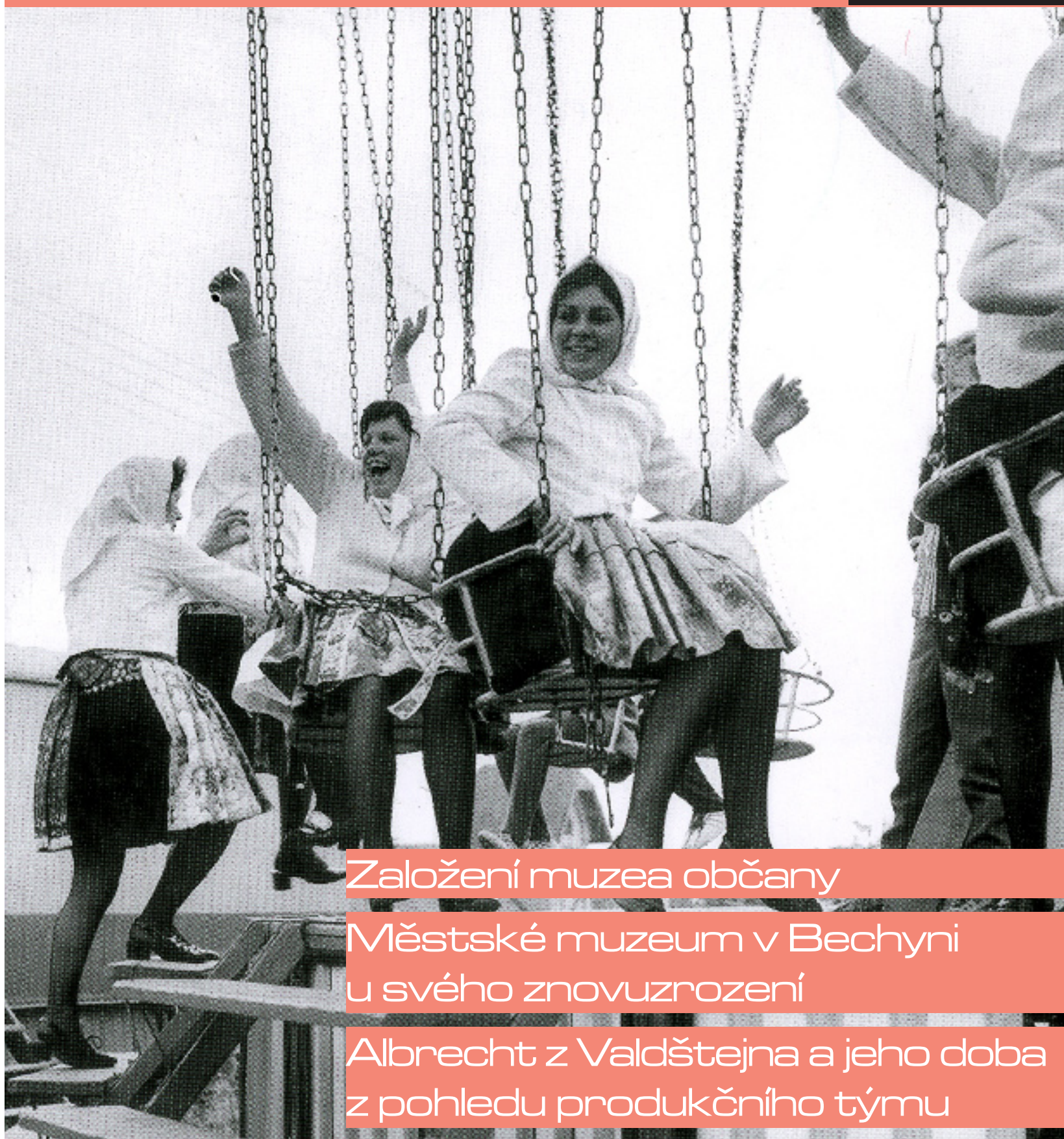
VĚSTNÍK

číslo 1

ASOCIACE MUZEÍ A GALERIÍ ČESKÉ REPUBLIKY

ročník 08

Založení muzea občany

Městské muzeum v Bechyni
u svého znovuzrození

Albrecht z Valdštejna a jeho doba
z pohledu produkčního týmu

www.cz-museums.cz

Muzea a 20. století

Mediální kampaň AMG pro rok 2008 na téma „Osudové osmičky: přelomové okamžiky dějin 20. století“

Muzea disponují obrovským potenciálem hmotných dokladů s velkou vypovídací hodnotou – prostřednictvím „hmotných svědků každodennosti“ našich dávných i nedávných předků umožňují svému obecenstvu jedinečné zážitky – přímá spojení s lidmi, kteří tu byli před námi a jejichž osudy mohou být pro nás poučné, inspirativní, zajímavé, ale i varující. Muzea mohou mít veliký – a dle našeho názoru dosud nedocenený – podíl na přijetí a vyrovnávání se s naší nedávnou a ještě živou minulostí, mají možnost přinášet nové a zcela objektivní pohledy.

V roce 2005 AMG zahájila řadu mediálních kampaní, které mají za cíl propagovat akce sbírkotvorných institucí v oblasti muzejní prezentace (výstavy, expozice, publikace, přednášky, komponované pořady, living history, divadelní představení apod.) s jednotící linkou/vybraným tématem historie 20. století. Kampaň má rovněž za cíl posílit pozici a sbírkotvornou činnost muzeí v oblasti dokumentace každodennosti. Podstatou projektu je vzájemné provázání jednotlivých akcí, které k této příležitosti muzea pořádají, a případné „motivování“ muzeí k uspořádání akcí dalších. Záměrem je vytvořit referenční internetové stránky a upozornit na připravované akce zejména školy a sféru neziskových organizací, zabývajících se volnočasovými aktivitami dětí a mládeže.

Pro každý rok je vyhlášováno určité téma a záleží jen na muzeích a galeriích, zda je oslovilo a zda se do kampaně zapojí. Kampaň 2008 nese název „**Osudové osmičky: přelomové okamžiky dějin 20. století**“. Je jasné, že pro dějiny 20. století v naší vlasti (a často nejen zde) měly roky 1918, 1938, 1948, 1968 skutečně osudový význam. Je také jasné, že jako dějiny relativně mladé jsou dějinami stále živými. Dějinami, které byly v minulosti a mnohdy jsou i v současnosti interpretovány různě ba často dezinterpretovány. I tato různost pohledů ukazuje na jejich význam. Roku 1918 jako roku vzniku samostatné Československé republiky, roku plného nadějí, roku zrození, začátku. Roku vizí, které vzbuzovaly nadšení ale i odpor. Rok 1938 byl rokem ohrožení republiky a posléze jejího rozbití odtržením pohraničních území. Rokem konfliktů, zrady, těžkých rozhodování, mobilizace sil i kapitulace. Pro některé také rokem uskutečnění jejich vizí a přání. Rok 1948 vnímaný někdy jako komunistický puč jindy jako „únorové vítězství pracujícího lidu“. Rok, kdy končí pluralitní demokracie a nastupuje vláda jedné strany. Rok, kdy je definitivně stvrzeno začlenění naší země do východního bloku. Rok, kdy jsou nastartovány velké sociální a majetkové zvraty. Kdy jsou jedni pronásledováni a druzí glorifikováni nikoli na základě svých schopností a práce, ale na základě svého politického přesvědčení. Rok 1968 jako rok nadějí, že špatné jde změnit. Někdo řekne rok radikálních reforem politického a ekonomického systému. Jiný rok kosmetických úprav zločinného režimu. V každém případě rok, kdy vývoj domácích událostí je násilně ukončen vstupem „spřátelených armád Varšavské smlouvy“.

Téma osudových osmiček je, jak patrně, pro chod dějin 20. století v národním i regionálním měřítku tématem stěžejním. Tématem, které vymezuje některé z hlavních zlomových okamžiků těchto dějin. A jistě i tématem, které si zaslouží být uchopeno v rámci muzejních prezentačních aktivit. Doufáme, že do kampaně bude zařazeno množství výstav, přednášek a programů, které budou směřovány buď ke všem nebo alespoň k některé z oněch osudových osmiček. Akce, které budou do projektu zahrnuty, by měly mít návštěvníci možnost navštívit v průběhu roku 2008. Od muzeí, které se do kampaně přihlásí budeme předpokládat vyplnění přihlášky a ochotu připojit grafický symbol kampaně „Muzea a 20. století“ k vlastním propagačním materiálům.

Jana Hutníková
Anna Komárková

Uzávěrka přihlášek pro kampaň „Muzea a 20. století“ je 14. března 2008.

Kontaktní osobou pro kampaň „Muzea a 20. století“ je Anna Komárková, DiS. (amg@cz-museums.cz).

Informace o projektu lze získat na sekretariátu Asociace muzeí a galerií České republiky:

Asociace muzeí a galerií ČR

Jindřišská 901/5, II. schodiště, 110 00 Praha 1 – Nové Město

tel. +420 224 210 037, fax +420 224 210 047

e-mail: amg@cz-museums.cz; <http://www.cz-museums.cz>

úvodník

Vážení čtenáři,

dostává se vám do rukou první číslo letošního Věstníku v nové grafické úpravě, která vás doufejme zaujme nejen novou grafikou, ale zejména i čtení jednotlivých příspěvků.

Můj pohled na muzejnictví a věci s tímto oborem spojené je dán pohledem malého regionálního muzea, nicméně dovoluji si říci, že řada problémů, které mě trápí, jsou více méně starostmi nás všech. V první řadě jde přece vždy o mezilidské vztahy, které podmiňují výrazně jakoukoliv, a tedy i naši činnost.

Mám na mysli komunikaci mezi jednotlivými muzejními institucemi a jejich zřizovateli. Často slyším různé nářky svých kolegů nad problémy, které provázejí jejich činnost ve vztahu ke zřizovateli, ale je třeba si uvědomit, že velmi podobný pohled na věc může mít, a pravděpodobně i má, druhá strana. Tedy pohled na dané muzeum jako na instituci finančně nákladnou, problematickou a někdy až zbytečnou, instituci, jejíž existence se může stát těžko politicky obhajitelnou. Pochopitelně při jednáních s našimi zřizovateli je třeba pevně prosazovat své názory a vize, ale někdy není od věci (a často to bývá zlomovým bodem) podívat se na vzniklou situaci pohledem zřizovatele, zda skutečně jsme tak dobří, zda nabízíme kvalitní služby veřejnosti, prostě zda si politickou podporu „zasloužíme“...

Vždyť vezměme si kupříkladu běžnou spolupráci mezi jednotlivými muzei, tedy činnost, o které se mnoho nehovoří. Ale právě ta se uskutečňuje jaksi automaticky, vychází z jistého partnerského vztahu, který se realizuje m.j. zápůjčkami jednotlivých sbírkových předmětů, případně realizací velkých putovních výstav. To kouzelné slůvko partnerství by přece mohlo zaznít i ve vztahu k jednotlivým našim zřizovatelům a samozřejmě naopak. A já, ač jsem si vědom komplikací, které tyto vztahy přináší, říkám: Buďme partnery, hrdými a osobitými, ale partnery, kterým jde o jedno společné – kvalitní fungující muzeum, které se stane nezastupitelným reprezentantem historie a kultury v dané lokalitě.

David Hroch

Otevření nové muzejní budovy Sládečkova vlastivědného muzea v Kladně

Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně, zřizované Středočeským krajem, které doposud sídlilo a vystavovalo v prostorách města Kladna (kladenský zámeček), v současné době dokončuje stěhování do nové muzejní budovy. Tato budova v Huštské ulici č.p. 1375, kterou pro muzeum zakoupil Středočeský kraj a jejíž rekonstrukce byla spolufinancována Evropskou unií, bude v pátek 28. března slavnostně otevřena za přítomnosti hejtmana Středočeského kraje Ing. Petra Bendla.

Prakticky celé přízemí nové budovy nabídne návštěvníkům muzea stálé expozice a krátkodobé výstavy. Z kladenského zámku byly přestěhovány a částečně inovovány stálé expozice Právek Kladenska a Od tvrzí k baroknímu zámku. Ty budou postupně nahrazeny zcela novými expozicemi Budeč a svatováclavská tradice, benediktni v Kladně, Život a politika a Příroda Kladenska.

obsah

Z činnosti sekcí, kolegií a komisí	str. 5
Zprávy, aktuality, informace	str. 8
Z konferencí, seminářů	str. 12
Diskuse	str. 14
Noví členové se představují	str. 15
Stálé expozice	str. 17
Příběhy muzejních předmětů	str. 18
Pozvánky na výstavy	str. 19
Koho to napadlo	str. 21
Pozvánky na semináře	str. 23
Muzejním knihovnám	str. 23
Zprávy z činnosti metodických center	str. 24

Věstník Asociace muzeí a galerií České republiky 1/2008

Toto číslo vychází 20. února 2008. Náklad 1000 ks.
Periodicita šestkrát ročně. Periodikum je registrováno MK ČR
reg. č. 8331, ISSN 1213-2152

Vydává AMG s finanční podporou Ministerstva kultury ČR.

Adresa redakce:

Asociace muzeí a galerií České republiky,
Jindřišská 901/5, II. schodiště, 110 00 Praha 1 - Nové Město
T: + 420 224 210 037-9; F: +420 224 210 047.
E: vestnik@cz-museums.cz; U: <http://www.cz-museums.cz>

Uzávěrka příštího čísla 26.3.2008

Redakční rada:

Milena Burdychová, Eva Dittertová, Hana Dvořáková, Dagmar Fialová, Hana Garncarzová, David Hroch, Jana Hutníková, Petr Velemínský, Jiří Žalman.

Redakce: Jana Řezáčová

Návrh obálky a grafická úprava: Martin Pálka
Fotografie na obálce: Archiv Etnografického ústavu
Moravského zemského muzea

Zápis ze zasedání senátu AMG

11. prosince 2007 v Národním muzeu

Přítomni: 32 z 55 členů senátu s hlasem rozhodovacím a 5 z 23 členů s hlasem poradním.

V úvodu jednání byla zvolena návrhová komise ve složení PhDr. Miroslava Hošková, PhDr. Blanka Rašticová, RNDr. Miroslava Šandová a mandátová komise ve složení Mgr. Antonín Reček, Jana Řezáčová BBus(Hons), DiS., Mgr. Pavel Šafr.

V úvodu jednání přednesla zprávu o činnosti exekutivy Dr. Eva Dittertová. Od posledního zasedání senátu v říjnu 2007 se exekutiva sešla celkem třikrát. Na svých zasedáních se zabývala návrhem legislativní úpravy problematiky archeologických nálezů k novele zákona o státní památkové péči č. 1/2005 Sb., dále pak muzejní statistikou, chystanou příručkou pro malá muzea; během října pak přípravou IV. celorepublikového kolokvia a další fází zpracování nových internetových stránek.

Následně vystoupila Anna Komárková, DiS. se zprávou o muzejní statistice. Dne 6. prosince 2007 se sešla pracovní skupina pro muzejní statistiku při AMG a projednala chystané statistické šetření na následující rok – zpracování Analýzy struktury sbírkových fondů muzeí a galerií ČR po deseti letech. Pracovní skupina dále detailně projednávala přípravu dotazníkového šetření pro rok 2009, týkající se pasportu muzeí. Dalším důležitým úkolem pro rok 2008 je zpracování připomínek v rámci AMG k ročnímu statistickému výkazu V-Kult. Připomínky zpracované pracovní skupinou k Ročnímu výkazu o muzeu a galerii budou zaslány k připomínkovému řízení do krajských sekcí AMG. Předsedové krajských sekcí by pak měli shromažďovat připomínky ze svých krajských muzeí do poloviny března. Během dubna by měla AMG vejít v jednání s představiteli AMG MK ČR a NIPOS, kde by představila upravenou podobu výkazu dle připomínek muzeí a galerií v ČR. Dr. Šebek, předseda pracovní skupiny, se zúčastnil jednání s ředitelem NIPOS dr. Zborníkem, kde mj. představil záměr AMG připomínkovat V-Kult s odůvodněním, že daná verze neodráží potřeby oboru jako takového, a připravit statistické šetření oboru; již zmíněný pasport sbírek a na něj navazující pasport muzeí. NIPOS se změnami souhlasí a připomínky se bude snažit zapracovat do statistického šetření již pro rok 2009.

Dále byla na programu senátu chystaná metodická příručka pro malá muzea, o které referovala dr. Hutníková. Po apelu krajských senátorů a IV. celorepublikovém kolokviu v Brně, kde také problematika malých muzeí zazněla, se ohlasy nijak zásadně nezměnily. Exekutiva se rozhodla vydat publikaci, která byla v dotazníku vedena pod písmenem A; publikace bude vydána jako skripta Školy muzejní propedeutiky a bude sloužit nejen studentům ŠMP, ale všem muzeím. Dr. Koenigsmarková vystoupila se zprávou

ze zasedání Krajské sekce hlavního města Prahy; členové sekce se vyjádřili, že jim přijde chystaná metodická příručka kontraproduktivní; správa sbírek je již obsažena v Příručce muzejníkův. Ve spolupráci s Komisí managementu bude v roce 2008 uspořádán workshop k současným otázkám managementu malých muzeí a Komise se také bude zabývat přípravou odborných stáží ve středních a velkých muzeích pro muzea malá.

Následně vystoupil dr. Frýda se zprávou k novému návrhu památkového zákona. Informoval, že pracovní skupina při MK ČR se schází každý týden a zabývá se jednotlivými kapitolami věcného záměru novely. Prozatím nedošlo k zásadnímu jednání ohledně nejproblematičtější části, kterou je bezpochyby archeologie. Dosud byly probrány otázky týkající se vyhlášení památek a vázaných a licencovaných oborů.

Dalším bodem jednání byl plán činnosti a rozpočet na rok 2008. Jednotlivým komisím byla ponechána lhůta na podání projektu pro přidělení finančních prostředků z rozpočtu AMG na rok 2008 do 21. prosince 2007. V plánu činnosti se objevují aktivity jako oborová statistika, mezinárodní konference Muzeum a změna III., Adresář muzeí a galerií pro období 2009–2010, Festival muzejních nocí, VII. ročník Národní soutěže muzeí Gloria musaealis 2008, Škola muzejní propedeutiky a dořešení problematiky malých muzeí.

Do VI. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis je doposud přihlášeno 25 projektů: 18 v kategorii Muzejní výstava roku, 6 v kategorii Muzejní publikace roku a 1 v kategorii Muzejní počín roku.

V bodě změny členské základny schválil senát znovupřijetí Národního zemědělského muzea Praha kvůli změně zřizovatele a Regionálního muzea v Kopřivnici, o.p.s. za řádné členy AMG a přijetí pí. Venduly Otavské za individuálního člena AMG. Senát vzal na vědomí ukončení členství Mgr. Turečkové a Ing. Sedláčka. Nakonec senát schválil vyloučení Muzea alchymie v Kutné Hoře a pí. Gabriely Melkovičové z důvodu neplacení členských příspěvků AMG za uplynulé dva roky.

V bodě Různé se ještě Anna Komárková, DiS. vrátila k webu AMG; nedávno byl spuštěn Adresář muzeí a galerií ČR, v roce 2008 by i tento web měl být plně obslužný redakčním systémem jednotlivých členských muzeí. Následně by měly být spuštěny stránky týkající se Festivalu muzejních nocí 2008 a kampaně Muzea a 20. století. Poté ještě krátce seznámili dr. Dittertová a dr. Ciprian přítomní se závěry jednání Rady galerií ČR z jejich říjnového zasedání. Dalším tématem bylo reciproční uznávání členských průkazů AMG s NPÚ a Zvázom múzeí na Slovensku. Exekutiva rozhodla na počátku turistické sezóny zopakovat informační kampaň v rámci AMG a informací o uznávání průkazek vyvěsit na web a publikovat též ve Věstníku AMG.

Jana Řezáčová

Usnesení ze zasedání

Senát zvolil návrhovou komisi ve složení: PhDr. Miroslava Hošková, PhDr. Blanka Rašticová, RNDr. Miroslava Šandová a mandátovou komisi ve složení Mgr. Antonín Reček, Jana Řezáčová BBus(Hons), DiS., Mgr. Pavel Šafr.

1. Senát AMG vzal na vědomí:

- zprávu o činnosti exekutivy AMG od minulého zasedání senátu
- zprávu o muzejní statistice
- zprávu o přípravě muzejní příručky pro malá muzea
- informace k vývoji oborové legislativy
- zprávu o stavu příprav VI. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis
- odhlášení členů: Mgr. Martina Turečková a Ing. Karel Sedláček

2. Senát AMG schválil:

- přijetí za řádné členy: Národní zemědělské muzeum Praha, Regionální muzeum v Kopřivnici, o. p. s.
- přijetí za individuálního člena: akad. malířka Vendulka Otavská
- vyloučení dosavadních členů pro neplnění povinností: Muzeum alchymie v Kutné Hoře, Gabriela Melkovičová

3. Senát AMG uložil:

- exekutivě AMG zabývat se přípravou skript muzejní propedeutiky, která budou zpracována místo příručky pro malá muzea
- exekutivě AMG zpracovat návrh plánu činnosti a rozpočtu AMG na rok 2008
- sekretariátu AMG rozeslat členům AMG přehled institucí, s nimiž byly uzavřeny dohody o vzájemném uznávání členských průkazů

Blanka Rašticová, Miroslava Hošková, Miroslava Šandová

z činnosti sekcí, kolegií a komisí

Tradiční setkání Kolegia muzeí královských měst se uskutečnilo v Rakovníku

S blížícím se koncem roku se k bilancování sešlo i Kolegium muzeí královských měst a jak velí tradice, tentokrát v dalším z členských muzeí. Hostitelská funkce připadla Muzeu TGM v Rakovníku, které nabídlo vlídné prostředí svého Samson Café, vánočně naladěného zde umístěnými betlémy z muzejních sbírek. Praskající oheň v krbu umocnil atmosféru blížících se Vánoc a na chvíli dal zapomenout všem přítomným ředitelům muzeí na běžné každodenní starosti a prodiskutovat otázky, které je zajímají.

V úvodu se všichni vrátili k uplynulému kolokviu v Brně a k podnětům, které přinesly zejména přednášky týkající se autorského práva a spolupráce s archivy, resp. interpretace archivního zákona.

Ke spolupráci s malými muzei sdělila ředitelka Městského muzea ve Slaném Božena Franková, že mají již tradičně dobrou spolupráci s Městským muzeem v Kralupech nad Vltavou, Městským muzeem ve Velvarech, Čelákovcích a dalšími, zejména při oboustranných zápůjčkách sbírek. Se soukromými muzei již zkušenosti nejsou tak dobré, protože např. přes dohodu o zápůjčce dětských dřevěných hraček nakonec soukromý sběratel sbírky nepůjčil. Spolupráci s malými muzei v regionu si pochvaluje i ředitelka

muzea v Litoměřicích PhDr. Eva Štíbrová, přestože tato spolupráce není intenzivní, ale spíše jednorázová a také se jedná zpravidla o zápůjčky sbírek. Obdobnou zkušenost potvrdila i dr. Šandová. Rokycanské muzeum spolupracuje s Městským muzeem ve Zbirohu, ale spíše tím, že pracovníci poskytují metodickou pomoc při správě sbírek, v letošním roce poprvé pro toto muzeum realizovalo přednášku v rámci jím pořádané vánoční výstavy. Naproti tomu spolupráce s Městským muzeem v Radnicích je méně intenzivní, neboť tamní muzeum je personálně obsazeno jen polovičním pracovním úvazkem a ředitelka má problémy stihnout jak práci v městské knihovně, tak v muzeu, takže činnost muzea není tak intenzivní. V rokycanském regionu specifická soukromá muzea nejsou i když soukromé sbírky zde existují a muzeum s jejich vlastníky spolupracuje individuálně, podle potřeby při realizaci vlastních výstavních projektů. Zkušenosti jsou zpravidla dobré. Soukromým objektem s expozicí je na Rokycansku pouze zámek ve Zbirohu – sem zapůjčilo některé exponáty týkající se zámku a života původních majitelů Vlastivědné muzeum ve Zbirohu. Za Oblastní muzeum v Lounech informoval o situaci v jejich regionu PhDr. Bedřich Štauber – v jejich okolí není ani soukromé muzeum, ani dostatečně „malé“ muzeum, takže zkušenosti s touto situací nemají. Muzeum TGM v Rakovníku poskytuje patronát Muzeu v Čisté, které

je ve správě místního obecního úřadu, informoval Mgr. František Povolný a zkušenosti se spoluprací mají velmi dobré.

Živá diskuze se rozpoutala i při dalším projednávaném bodu setkání – spolupráci se školami, které bylo zároveň burzou nápadů pro ostatní muzea. Slánské muzeum pořádá návštěvy škol přímo ve školním prostředí na hodinách výuky, besedy a přednášky pro gymnasty a studenty obchodní akademie na dohodnutá či aktuální témata a zejména procházky po památkových objektech. V Litoměřicích se osvědčily přírodovědné soutěže, které jsou pořádány cca 4x ročně; jednou ročně jsou realizovány historické hry v obrazech, které nastudují studentky SpGŠ pro žáky základních škol. Rokycanským se také osvědčily vycházky po městské památkové zóně s odborným výkladem pro žáky prvního i druhého stupně základních škol, terénní exkurze z botaniky a geologie pro gymnasty do chráněných území a zajímavých lokalit s určováním přírodnin, doprovodné programy k realizovaným výstavám i expozicím podle různých věkových kategorií od mateřských škol po středoškoláky a také přednáškový cyklus „Historie všedního dne“, realizovaný pracovníky oddělení historie. V loňském roce zde zaznamenali zájem i o program „Na návštěvě v depozitáři“, který připravilo přírodovědné oddělení, v němž se žáci seznámí se zákulisím muzea od akvizice sbírek v terénu, specifiky zpracování přírodovědného materiálu až po jeho vystavení. V letošním roce školy využily i nabídky návštěvy muzejní knihovny a seznámení s prací knihovníků a knihovním fondem. Recipročně vystupují školní i předškolní děti na vernisážích a dalších kulturních akcích pořádaných muzeem. V Oblastním muzeu v Lounech pro školy pořádají ukázky starobylých řemesel ve skanzenu v Březně u Loun, které mají u dětí velký ohlas. V Muzeu TGM v Rakovníku společně akce se školami nepořádá, jak informoval přítomný ředitel Mgr. František Povolný, připravují akce pro školy sami a školám je přímo nabízejí hotové. Účast je závislá na zájmu vyučujících.

Zkušenosti s přípravou a získáváním grantu z fondů EU zatím většinou zúčastněných chybí. V Litoměřicích získali sice již před cca 6 lety grant z prostředků Phare, ale vynaložené úsilí zdaleka neodpovídalo přínosu grantu pro muzeum. V Plzeňském kraji se podařilo získat na společný projekt, kterého se účastní všechna muzea zřizovaná Plzeňským krajem prostředky na restaurování sbírek a vybavení depozitářů z norských fondů na období 2008–2010, kdy projekt podal kraj; z předchozích let přítomní zástupci muzeí individuální zkušenosti nemají. V současné době se rozvíjejí přípravy nápadů pro projekty ze SROP NUTS II.

V burze výstavních projektů nabídlo muzeum v Litoměřicích možnost zapojení a účasti na putovní výstavě republikového pexesa, které pořádá organizace Stonožka (podrobnější informace lze nalézt na internetu) a vlastní výstavu Klárové (příběh zapomenuté dynastie vědců, kteří se zasloužili nejen o slepečky

ústav) – zde možnost zápůjčky po jejím skončení (20.4.). Slánské muzeum nabídlo do Loun výstavu „Šicí stroje“, rokycanské muzeum může nabídnout výstavu funerální litiny „Hřbitove, hřbitove, zahrado zelená...“, která byla jako výsledek výzkumu realizována v Rokycanech v letošním roce. Rakovnické muzeum nabízí výstavu „Zimní radovánky“ a Oblastní muzeum v Lounech může nabídnout vlastní výstavu „Cínový poklad z Řísut“.

Příští setkání členů kolegia se uskuteční v jarním termínu, a to v Třebízi, hostitelem bude Městské muzeum ve Slaném.

S přáním prožití klidných vánočních svátků a pevného zdraví v roce 2008 se účastníci rozjeli do svých domovů.

I Vám, čtenářům Věstníku přeji členové královského kolegia pevné zdraví a hodně spokojených návštěvníků po celý rok 2008.

Miroslava Šandová

Komise muzejních historiků v Ústí nad Labem

V pátek dne 30. listopadu 2007 se na Filozofické fakultě Univerzity Jana Evangelisty Purkyně v Ústí nad Labem uskutečnilo pracovní setkání členů Komise muzejních historiků AMG ČR. Projednali současný stav a diskutovali o programu činnosti komise muzejních historiků v roce 2008. Jako vhodné téma pro další celostátní setkání muzejních historiků byl navrženo 40. výročí události roku 1968, kterému bude věnována řada akcí a programů. Zároveň byla ze strany Muzea města Ústí nad Labem nabídnuta možnost spolupráce na projektu dokumentace osudu sudetoněmeckých antifasistů, včetně možnosti publikační nebo možnosti převzít v blízké budoucnosti putovní výstavu „Zapomenutí hrdinové“. Tím byl uveden další program, kterého se členové Komise muzejních historiků AMG měli možnost také účastnit.

Odpoledne se konala na ústecké univerzitě prezentace dosavadních výsledků projektu "Dokumentace osudů aktivních odpůrců nacismu, kteří byli po skončení druhé světové války postiženi v souvislosti s opatřeními uplatňovanými v Československu proti tzv. nepřátelskému obyvatelstvu". Hlavními řešiteli projektu jsou Ústav pro soudobé dějiny Akademie věd České republiky v.v.i., Národní archiv České republiky a Muzeum města Ústí nad Labem p.o., dále se na něm podílí řada dalších spolupracujících institucí, z Ústí nad Labem to jsou především Ústav slovansko-germánských studií UJEP a Filozofická fakulta UJEP a Collegium Bohemicum o.p.s. Základní informace o projektu je možné získat na <http://www.zapomenutihrdinove.cz>.

Prezentaci uvedla ředitelka Collegia Bohemica o.p.s., Blanka Mouralová, účastníky a hosty přivítala rektorka Univerzity Jana Evangelisty Purkyně Iva Ritschelová a ředitel Muzea města Ústí nad Labem Gustav Krov. Za přítomnosti zástupců velvyslanectví Německa a Rakouska a zástupců Ministerstva zahraničních věcí České republiky byly předneseny zprávy o dosavadních výsledcích práce jednotlivých zúčast-

něných historických pracovišť, které uvedl koordinátor projektu Jiří Kocian. Po skončení prezentace a diskuse se přes sto účastníků akce z Německa, Rakouska, Švýcarska a Česka odebralo na zahájení výstavy „Zapomenutí hrdinové“.

Výstavu připravilo Muzeum města Ústí nad Labem jako součást svých úkolů, které jsou zaměřeny na prezentaci tématu projektu široké veřejnosti. Výstava je mobilní, od počátku roku 2008 se předpokládá, že bude putovat nejen po České republice, ale také po sousedních zemích. Hlavními autory výstavy jsou pracovnice Muzea města Ústí nad Labem Eva Filipová ve spolupráci s výtvarníkem Karlem O. Hájkem, zapojen byl samozřejmě široký tým spolupracovníků ústeckého muzea a dalších spolupracujících institucí. Výstava představuje situace antifašistů – německých občanů Československa ve 30. letech a ve 40. letech 20. století jak v obecných historických souvislostech, tak také na několika vybraných lidských příbězích. Pro prezentaci tématu posloužili jak původní archivní prameny a dobová literatura, tak také filmové dokumentární záběry nebo zvukové nahrávky osobních svědectví pamětníků.

Jako součást doprovodných materiálů k výstavě vydalo Muzeum města Ústí nad Labem rozsáhlý historický sborník „I oni byli proti“, který shrnuje dosavadní znalosti k tématu osudů sudetoněmeckých antifašistů z Československa. Za přítomnosti účastníka dramatických událostí z konce 2. světové války v Ústí nad Labem Bedřicha „Fritze“ Dědka a jeho rodiny, byl premiérově uveden filmový dokument „Po nás přijde potopa“, který popisuje účast jeho a jeho otce na záchraně labských zdymadel a přehrady v Ústí nad Labem před zničením nacisty v květnu 1945. Film z produkce Muzea města Ústí nad Labem režíroval Martin Krsek, kamera Jiří Petrů, realizace Videoreport s.r.o., Ústí nad Labem. Výstava byla přístupná veřejnosti během pracovních dnů v přízemí univerzitní budovy v ulici České mládeže 8 v Ústí nad Labem až do konce ledna 2008.

Václav Houfek

Seminář Komise regionální historie Moravy a Slezska AMG v Hodoníně

Ve dnech 21. a 22. listopadu 2007 se v sále Evropa Masarykova muzea v Hodoníně konalo v pořadí již třetí dvoudenní podzimní setkání členů Komise regionální historie Moravy a Slezska AMG (KRHMS). Účastníci jednání byli v krásném, nedávno rekonstruovaném prostoru přednáškového sálu přivítáni nejdříve předsedkyní KRHMS PhDr. Blankou Rašticovou a posléze hostitelkou jednání Mgr. Irenou Chovančíkovou, ředitelkou Masarykova muzea v Hodoníně.

Jelikož se jednalo o setkání volební, završující stanovami určený tříletý cyklus činnosti zvoleného Výboru KRHMS, jednání prvního dne zahrnovalo především rekapitulaci dosavadní jeho činnosti a plánování do budoucích let. Dosavadní Výbor KRHMS ústy své předsedkyně PhDr. Blanky Rašticové a svého

jednatele Mgr. Jiřího Mitáčka, Ph.D. skládal nejenom účty za plnění plánu činnosti a programového prohlášení za uplynulý rok 2007, ale rovněž za celé funkční období let 2005–2007. Účastníci jednání konstatovali, že po zkušenostech z uplynulých tří let se jako plně funkční jeví stávající model jednodenních setkání na jaře v Brně a vícedenních seminářů na podzim každého roku v některém z regionů. Diskutovalo se také o infosystému KRHMS, který je prozatím funkční pouze mailovou poštou. Webová stránka KRHMS dosud není plně aktivní, v běhu však je její plné zprovoznění na webu AMG. V návaznosti na potíže s provozem webu není dosud plně rozběhnuta ani plánovaná oborová burza (občasné nabídky sbírkových předmětů k akvizici do některého z členských muzeí však chodí mailem). Při rekapitulaci plnění programového prohlášení bylo konstatováno, že všechny body (vyjma již zmíněné kooperace na dlouhodobých sbírkotvorných záměrech jednotlivých členských muzeí) byly buď absolutně či alespoň majoritně naplněny.

Starý výbor KRHMS formuloval rovněž výhledy činnosti a programové prohlášení na další tříleté období činnosti KRHMS. Nové programové prohlášení KRHMS na léta 2008–2011 bylo předneseno plénu a byl stanoven harmonogram setkání pro rok 2008. Připravuje se nejdříve jednodenní jarní setkání (po 18. květnu) v Moravském zemském muzeu a posléze dvoudenní (případně třídenní) setkání na podzim v Českém Těšíně v Muzeu Těšínska, které si v příštím roce připomene kulaté výročí svého vzniku a zpřístupní nové expozice. Plénum byl také projednán program příštího podzimního semináře: téma muzeologického workshopu bude věnováno digitalizaci a moderním trendům v prezentaci muzejních sbírek, odborný seminář pak významným výročí československé historie (1918, 1938, 1948 a 1968). Výboru KRHMS bylo uloženo dokončit plné zprovoznění webu KRHMS a na něj návazné úkoly vyplývající z Programového prohlášení (především oborovou burzu, diskusní panel a informační vývěsku o akcích členských muzeí). Na dosavadním provizorním webu jsou k nahlédnutí alespoň základní dokumenty KRHMS.

Místopředseda KRHMS PhDr. Jaromír Hanák z Muzea Brněnska informoval posléze podrobně o své účasti na semináři Muzea a legislativní prostředí, přičemž bylo ujednáno do konce roku 2007 poskytnout podrobnou zprávu všem členům KRHMS.

Dosavadní výbor poté rezignoval a vyzval plénum k návrhům nových členů výboru. V úvodu odpoledního bloku pak byl na nové funkční období zvolen výbor ve složení PhDr. Blanka Rašticová (za Zlínský kraj), Mgr. Ilona Pavelková (za Moravskoslezský kraj), PhDr. Jiráček (za Kraj Vysočina, nahradil odstoupivšího PhDr. Zdeňka Jaroše), Mgr. Alena Turková (za Olomoucký kraj, nahradila Mgr. Martina Buchlovského, který z důvodů přechodu do Pivovarského muzea v Plzeňském kraji již dále nebude pracovat v KRHMS) a Dr. Jiří Mitáček, PhDr. Jaromír Hanák a PhDr. Vladimíra Zicho-

vá (všichni za Jihomoravský kraj). Při následujícím prvním zasedání nového Výboru KRHMS pak byli ve staronových funkcích potvrzeni předsedkyně, místopředseda i jednatel.

Následoval workshop „Prezentace muzea vůči veřejnosti“, který zahájil Ing. Jaroslav Pokorný z Národního zemědělského muzea – Muzea zahradnictví a životního prostředí ve Valticích, který zde hovořil o svých zkušenostech z organizace výstavních i doprovodných akcí v NZM. Poté přítomní členové KRHMS a hosté (cenné připomínky přednesla PhDr. Magdaléna Rychlíková z Národního muzea – Náprstkovy muzea v Praze) diskutovali o přednesených podnětech.

Druhý den zasedání proběhl odborný seminář na téma Česko-slovenské vztahy, v němž vystoupili Mgr. Jiří Mitáček, Ph.D. (Moravsko-slovenské pomezí v 10.–14. století), prof. PhDr. Jan Rychlík, Dr.Sc. (Česko-slovenské vztahy před rokem 1918), PhDr. Magdaléna Rychlíková (Kontakty T. G. Masaryka se slovenskými představiteli) a nakonec PaedDr. Rastislav Púdelka z Múzea Slovenských národných rád na Myjave (Česko-slovenské vztahy v expoziciích Múzea SNR). Po proslovení přednášek opět následovala živá diskuse v plénu. Po semináři ve druhé části muzeologického workshopu vystoupili pracovníci Záhořského muzea ve Skalici, PhDr. Viera Drahošová a Mgr. Martin Hoferka, kteří seznámili plénum se svým dlouholetým programem „Múzejný výskum vinohradníctva a vinárstva na Záhoří“.

Setkání členů KRHMS z celého území Moravy a Slezska tak opět splnilo svůj primární cíl, jež si KRHMS položila při svém konstituování, tedy zajistit co nejvyšší a nejširší oborovou spolupráci a výměnu informací mezi jednotlivými členy KRHMS. To, že je tak stále činěno v srdečném a přátelském duchu, slibuje pozitivní výsledky i v dalších letech její činnosti. Tedy nashledanou v Brně a Českém Těšíně.

Jiří Mitáček

Z jednání Plzeňské krajské sekce AMG

Členové plzeňské krajské sekce AMG se sešli v pondělí 19.11.2007 v Muzeu Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech.

Po přivítání ředitelkou muzea RNDr. Miroslavou Šandovou a seznámení s hostem sekce paní Alenou Kratochvílovou, správkyní muzea v Radnicích s přítomnými členy, podala Mgr. Dagmar Viletová informace ze IV. celorepublikového kolokvia v Brně. Rovněž i informace ze zasedání senátu AMG z 2.10.2007.

Jednání probíhalo tentokrát v malém počtu zástupců muzeí krajské sekce. V diskusi se členové věnovali některým problémům, které zazněly na kolokviu v Brně. Přítomné zaujalo téma konference věnované legislativnímu prostředí. Probíraly se novinky v české legislativě v případě aplikace autorského práva ve vztahu k činnosti muzeí. Všechny přítomné zaujala také problematika spolupráce s archivy podle archivního zákona. Probírána byla otázka označení sbírkových předmětů, potažmo písemných dokumentů a upřesnění pojmu archiválií.

Druhým bodem jednání se opět otevřela problematika věnovaná „malým muzeím“. Programem byla metodická příručka pro „malá muzea“ a zájem o ni, o které referovala zástupkyně exekutivy AMG PhDr. Jana Hutníková z Muzea Českého lesa v Tachově. Vzhledem k malému počtu zástupců přítomných „malých muzeí“ z Plzeňské krajské sekce AMG spíše vyzněl nezájem a nebyla jednoznačně určena již dříve navrhovaná varianta chystané příručky. Z diskuse, účasti a zájmu o tuto problematiku, vydání této příručky vyplývá spíše pochybnost, zda by k vydání tohoto pomocného materiálu pro „malá muzea“ mělo vůbec dojít.

Na závěr setkání si účastníci prohlédli nově otevřenou výstavu věnovanou skautingu a připravovanou výstavu s vánoční tematikou. S přáním klidného závěru roku se účastníci rozloučili.

Dagmar Viletová

zprávy, aktuality, informace

Náměty pro příští konferenci „Muzeum a změna“

Asociace muzeí a galerií ČR připravuje každým třetím rokem konferenci o aktuálních problémech muzeí. Té minulé se účastnila Rada galerií jako oficiální partner AMG. Předseda PhDr. Ivan Neumann přednesl příspěvek o českých muzeích umění, Mgr. Tomáš Fassati se zamyslel nad posláním muzejních kódexů v českém prostředí. V kuloárech Sněmu Rady galerií v Olomouci v listopadu 2007 jsem posbírala názory na to, jaká témata by mohla být aktuální pro příští konferenci, která se již blíží:

1. Překážky a kontraproduktivní aktivity při zpřístupňování kvalit umění široké veřejnosti.

Je užitečné vědět, které faktory působí proti dobrému efektu vzdělávacího poslání muzeí.

2. Veřejnost není stejnorodá masa.

Práce s odlišnými sociálními skupinami; metody analýzy kvalit jednotlivých skupin divácké veřejnosti a jejich využití pro strukturu a kvalitu programu muzea.

3. Méně znamená více.

Kulturní investice do elit, přínos elit společnosti; smysl práce s handicapovanými a vzdělanostními menšinami; bohaté elity a sběratelství; (ne)náročnost českých politických elit.

4. Vědecký výzkum v muzeích.

V poslední době veřejnost diskutuje o postavení vědců v české společnosti, jejich přínosu, finančním zabezpečení výzkumu, podílu na vzdělávání vysokoškoláků apod. O muzeích jako typických vědeckých pracovištích se přitom nemluví. Jak v muzeích sestavuje management výzkumné plány? Jak se je daří finančně zajišťovat? Jakým způsobem jsou hodnoceny výsledky výzkumu? Jaký mají společenský přínos?

5. Muzeum v organismu města a regionu.

Je vaše muzeum vnímáno různými složkami veřejnosti jako odborná autorita? V jakých oborech (oceňování volné tvorby, poradenství v architektuře a designu...); Je vaše muzeum vnímáno jako reprezentant města, regionu?; Jsou jeho pracovníci zváni na prestižní akce? Jsou v něm pořádány prestižní akce jiných institucí?; Jak funguje kruh přátel muzea?; Kdo a jací jsou sponzoři, kdo a jací jsou mecenáši?

6. Co patří k podstatným interpretacím sbírkových předmětů?

Učíme se formám zprostředkování umění veřejnosti a pozornost obsahu zůstává stranou; u volného umění má mít větší váhu obecná filosofie obsahu než estetika; u užitého umění má mít větší váhu pozornost vyvážení funkcí ergonomických, ekologických a ekonomických než estetika; u mimouměleckých sbírkových předmětů spíše než konstrukci pozornost vyvážením funkcí ergonomie, ekologie, ekonomiky; u přírodovědných sbírkových předmětů spíše než zvláštnosti pozornost místu v ekosystému a funkcím.

7. V čem se podstatně liší práce při prezentaci uměleckých sbírkových předmětů od ostatních skupin sbírkových předmětů?

8. Jaká je reálná účinnost různých forem propagace českých muzeí umění a jejich akcí (- výměna zkušeností.)

9. Praktická účinnost různých metod bezpečnostního zajištění výstav, expozic a depozitářů (- výměna zkušeností).

10. Vhodná a nevhodná (zavádějící) kritéria hodnocení práce muzeí umění (- diskuse před vznikem nezávazné, hodnotící normy).

Anna Fassatiová

HALA 21. STOLETÍ v představách komory edukačních pracovníků Rady galerií ČR

Vize haly století se stala inspirací pro tvorbu členek a členů Komory edukačních pracovníků (dále jen KEP), kteří se 3. září 2007 sešli na vzdělávacím programu ve vile Tugendhat. Členky a členové KEP jsou zpravidla absolventky a absolventi některého z výtvarně zaměřených oborů na vysoké škole (výtvarná výchova, dějiny umění, kulturologie, praktický výtvarný obor na umělecké škole atd.). KEP je vedle Komory ředitelů, Komory odborných pracovníků a Komory individuálních členů kmenovou částí Rady galerií ČR, která sdružuje tuzemské sbírkotvorné galerie (muzea umění) s cílem napomáhat jejich rozvoji.

Ustanovení KEP proběhlo na pátém sněmu Rady galerií, které se konalo v Plzni ve dnech 3. a 4. listopadu 2004. Do KEP bylo tehdy jmenováno deset zástupkyň a jeden zástupce; dnes jsou již jejich řady o deset členů početnější. První před-

sedkyně KEP byla zvolena Mgr. Marcela Štýbrová ze Západočeské galerie v Plzni, kterou letos vystřídala Mgr. Olga Kubelková ze Severočeské galerie výtvarného umění v Litoměřicích.

KEP se schází zpravidla čtyřikrát do roka a funguje především jako platforma pro výměnu informací, zkušeností a nápadů mezi vzdělávacími pracovníky jednotlivých galerií a muzeí. V rámci grantových projektů KEP podpořených Ministerstvem kultury ČR se mohli členky a členové seznámit s projektovým managementem, s komunikací galerií s veřejnou správou (lektorka PhDr. Alexandra Brabcová) a s novými trendy v základním vzdělávání (lektori PaedDr. Markéta Pastorová a PhDr. Jaroslav Vančát). Kulturně výchovným pracovníkům tak KEP zprostředkovává velmi užitečné informace a dovednosti z poměrně úzce profilovaného oboru, jakým je práce s veřejností v prostředí muzeí umění ve vztahu k dalším subjektům regionu.

Během setkání ve vile Tugendhat byli členky a členové KEP jednak seznámeni s náplní programu pro děti a rodiče, který zde pořádá Dětský ateliér Muzea města Brna, jednak se stali sami aktéry vzdělávacího programu. Galerijní pedagogové byli nejdříve vyzváni, aby tematizovali halu 21. století metodou akrostichu, tzn. že pod sebou napsaná jednotlivá písmena spojení slov „hala století“ jim posloužila jako odrazový můstek pro verbalizaci představ, jež se k jejich fiktivní stavbě pojí. Akrostich mohli dotvářet i během vizualizace fantaskní haly prostřednictvím kresby olejovými uměleckými křídami. Determinantem podoby stavby byl již formát papíru, který si mohli volně vybrat z různorodé nabídky. Vznikla tak rozmanitá škála subjektivně pojatých návrhů staveb, jejichž formy se osobitým způsobem dotýkají již známých architektonických stylů. Galerijní pedagožky a pedagogy v rolích architektek a architektů lze rozdělit do dvou skupin: jedni se projeví jako technicistně uvažující, kteří upřednostnili konstrukční stránku objektů, druzí se vydali uvolněnějším směrem, aby dali vyznít výtvarnému působení návrhu, nezřídká s ekologickým přesahem.

Návrhy haly 21. století byly spolu s básněmi vystaveny v rámci výstavy „Hala století a výstavní areál ve Wroclavi, dílo Maxe Berga“, která se konala od 12. září do 4. listopadu 2007 na hradě Špilberku. Přehlídku výsledků vzdělávacího programu pro dospělé z vily Tugendhat průběžně doplňovaly a konfrontovaly návrhy dětí ze školních skupin, jež se účastnily animací s názvem „Příběh o Babylonské věži“.

Další setkání z volného cyklu návštěv lektorských programů jednotlivých galerijních pracovišť proběhlo v režii Mgr. Marcely Štýbrové a tří studentek výtvarné výchovy Pedagogické fakulty Západočeské univerzity v Plzni 23. listopadu 2007. Ukázková animace představila díla Jaroslava Zapletala z výstavy „Labyrinty času“ ve výstavní síni „13“ v Západočeské galerii v Plzni a vyznačovala se promyšlenou koncepcí, doprovázenou snahou splnit aktuální požadavky Rámcového vzdělávacího programu. Setkávání členek a členů KEP se

tak stávají jedinečnými platformami pro výměnu zkušeností, potažmo pro získávání informací o aktuálním stavu galerijního vzdělávání prostřednictvím animací v České republice.

Databáze vydaných titulů České knihy

Alice Stuchlíková

Databáze vydaných titulů České knihy, provozovaná Svazem českých knihkupců a nakladatelů na webových stránkách www.ceskeknihy.cz, je určena k rychlému oznamování nových vydaných titulů. V současné době jde o nejaktuálnější přehled nových knih. Fungovat začala v roce 2002 a obsahuje na 20 000 záznamů; počet záznamů samozřejmě denně narůstá. V databázi je zaregistrováno více než 700 nakladatelů. Zejména od roku 2007 probíhají také postupné úpravy sloužící k zpřehlednění databáze, aby mohla být co nejvíce využívána a byla uživatelsky „příjemná“ a jednoduchá.

Databáze je založena na tom, že do ní své tituly zapisují sami zaregistrovaní nakladatelé. Jedinou podmínkou je, že tituly musí mít ISBN, což je vedle názvu povinný údaj. Další informace o titulech zde však uživatel najde samozřejmě také: nakladatel, autor, rok vydání, počet stran, cena, vazba, stručná anotace atd. Záleží pak již na každém nakladateli, které další informace o knize do databáze zapíše. K titulům je možné vložit i barevnou reprodukci obálky, čehož již mnozí nakladatelé také využívají. Ideální tedy je, když nakladatel vydá nový titul a ihned jej zapíše do databáze. Denně se tak databáze plní desítkami nových záznamů. České knihy slouží nejen samotným nakladatelům a Svazu českých knihkupců a nakladatelů, resp. redakci časopisu Knižní novinky pro přípravu bibliografické přílohy, ale také knihkupcům, knihovnám a veřejnosti. V databázi je možné libovolně prohledávat podle autorů, názvů či ISBN, ale také podle jednotlivých nakladatelů, nebo si novinky stahovat dávkově za zvolené období. Pokud se zaregistrujete, mohou vám týdenní či denní novinky chodit pravidelně vždy v pondělí ráno na váš e-mail v souboru typu TXT resp. CSV. Databáze také poskytuje kontaktní informace o zaregistrovaných nakladatelích.

Redakce Knižních novinek si tituly z databáze stahuje do své bibliografie, jejímž prostřednictvím plní nakladatelé, kteří se SČKN uzavřeli smlouvu, tzv. nabídkovou povinnost vůči vybraným knihovnám, která pro nakladatele vyplývá ze zákona o neperiodických publikacích 37/1995 Sb. v platném znění. Pokud jsou tituly ohlášeny právě prostřednictvím databáze, je tato služba pro nakladatele zdarma. Pracovník SČKN také zpětně doplňuje databázi České knihy o ty tituly, které v databázi nejsou a redakce jejich záznamy získala pro bibliografii Knižních novinek z jiných zdrojů. Tím je databáze ještě úplnější. Navíc od sklonku roku 2007 je databáze denně editována pracovníkem SČKN, aby náležitosti jednotlivých záznamů byly jednotné a bezchybné. Snahou zainteresovaných pracovníků je databázi České knihy nadále zkvalitňovat.

Milan Šilhan

Malá pozvánka do Brandýsa nad Labem

Když město Brandýs nad Labem – Stará Boleslav získalo v roce 1995 objekt zámku jako vzácnou architektonickou a historickou památku, netušilo co to znamená. Zámek je z pohledu historie významný i tím, že ho užíval jako oblíbené sídlo od roku 1547 císařský rod. Byla jsem zvědavá, jak se investor a organizátor využití zámku vyrovnal s tak náročnou akcí, jakou záchrana a využití této památky bezesporu je. Novodobý majitel zámku (od roku 1922 sloužil zámek státním lesům jako sídlo), provedl celou řadu nevhodných zásahů do objektu, např. přestavby interiéru na kanceláře, byty apod. Cílem rehabilitace objektu bylo tedy odstranit některé novodobé zásahy z posledních let, provést generální rekonstrukci střešního pláště, restaurovat venkovní sgrafita a zrekonstruovat a zrestaurovat vnitřní prostory zámku pro veřejný, společenský a kulturní život města a regionu.

Odbor kultury a cestovního ruchu Městského úřadu si tak dal za cíl obrovsky náročný úkol. Obnovit interiéry zámku v duchu původního stavu s důrazem na etapu renesanční a také zachycení doby poslední třetiny 19. století. Vytvořit expozici zámeckého typu věnovanou císařské a královské tradici zámku a jejím nejvýznamnějším představitelům z Habsbursko-Lotrinské dynastie, zejména Rudolfu II., vědci a cestovateli arcivévodovi Ludvíku Salvátorovi Toskánskému a císaři Karlu I. Rakouskému a jeho choti Zitě Bourbon-Parmské, kromě toho ještě vytvořit i muzejně zámeckou expozici tematicky související a návštěvnicky přitažlivou o vojenských tradicích města. V letech 2003–2006 probíhaly stavební práce na obnově a záchraně, (a ještě dál probíhají) v celém objektu. Poprvé v historii tak zámek v dubnu 2004 otevřel veřejnosti své prostory.

Je až neuvěřitelné, jak se vedení zámku, PhDr. Milanu Novákovi, podařilo v tak krátkém čase (necelé tři roky), zrealizovat a organizačně zařídit tolik náročných speciálních stavebních činností. A nejen to. Pro veřejnost byla otevřena i zámecká expozice tematicky zaměřená na slavné renesanční období zámku, jeho historii a císařské tradice. Na šťastné dny posledního císaře Karla a jeho ženy Zity zde v Brandýse. Dva prostory jsou věnované i zdejší tradici 7. dragounského pluku Vévody lotrinského – Garnisony Brandýs nad Labem – Stará Boleslav. Nechybí ani zámecká obrazárna a současné dějiny 20. století.

Autoři dokázali skloubit aktuální potřeby města s tradiční zámeckou prohlídkovou trasou. V prvním patře severního křídla se konají koncerty, svatební obřad a zámecké prostory slouží i jako společenské sály pro kulturní a společenské události města.

Další, co bych zde chtěla skutečně vyzvednout, je velmi dobrá spolupráce s českými muzei. Když město objekt převzalo, byl téměř bez inventáře. A byla to právě muzea,

kteřá zapůjčila do expozic potřebné sbírkové předměty. Jednoznačně příkladně v této spolupráci vede Oblastní muzeum Brandýs nad Labem, Uměleckoprůmyslové muzeum a Muzeum hlavního města Prahy, Vojenský historický ústav, Národní muzeum v Praze a řada dalších.

Ale nejsou to jen muzejní instituce. I církve a církevní řády se podílely na zápůjčkách, vedle soukromých sbírek. I přesto, že autentické předměty či původní mobiliář nebyly navráceny do původních prostor, podařilo se vytvořit autenticitu zámeckého prostředí. A také asi i díky tomu nedocházelo při obnově a konzervaci k žádným „moderním“ způsobům obnovy, ale byly používány staré, klasické jednoduché metody a způsoby čištění a konzervování. Tak zůstalo i působivé a přirozené opotřebované jednotlivých zařízení. Prostě asi tak, jako když byl zámek užíván císařskou dynastií.

A to je to, co výrazně odlišuje tento zámecký interiér od ostatních památkových objektů a činí tak objekt návštěvnicky přitažlivým. V brandýském zámku najdeme pod jednou střechou nejen působivý zámecký interiér, muzejní a galerijní expozice, ale i prostory, které jsou samy o sobě architektonickými skvosty.

A nejen to. Na návštěvníka zde pamatují několikrát do roka velkolepými vojenskými akcemi. Iniciátor a autor těchto akcí PhDr. Milan Novák se spolupodílí nejen autorsky na vydávání publikací v zámecké edici, kde vychází v hezké grafické úpravě publikace věnované historii zámku a osobnostem tematicky se vztahujícím k historii města a zámku. Zájem veřejnosti o návštěvu zámku, beznadějně vyprodané publikace, to je přeci důkaz toho, jak dobře město učinilo, když zámek veřejnosti zpřístupnilo a dále zpřístupňuje.

Stačí se jen do Brandýsa vypravit a zámek navštívit. A nejen zámek. Na náměstí najdete v Arnoldinovském domě i Oblastní muzeum Praha – východ, zřizované Středočeským krajem, se svými svižně a přehledně připravenými expozicemi a velmi oblíbenými tematickými výstavami. Dnes jim dominuje unikátní výstava Josefa Lady zapůjčená rodinou a výstava malíře a ilustrátora F. X. Procházky. Jako anonymní návštěvnice jsem byla potěšena hrdostí personálu na jejich muzeum a ochotou, které se mně i dalším návštěvníkům dostávalo.

Takže budete-li mít cestu, doporučuji Brandýs nad Labem – Starou Boleslav nevynechat. Je to opravdu místo k zamyšlení nejen nad našimi dějinami, ale i nad naším oborem.

Eva Dittertová

Založení muzea občany

Setkal jsem se nedávno hned se dvěma takřka shodnými případy zajímavé občanské iniciativy, docela sympaticky připomínajícími doby dávno minulé. Občané se rozhodli založit místní muzeum a aniž by se trápili nějakým úřadováním, začali shromažďovat budoucí sbírkové předměty. Získali pro to podporu obce, která vyčlenila pro předměty prostory v obec-

ním objektu. Během krátké doby se podařilo získat desítky předmětů, většinou dokumentujících každodenní život obce v uplynulém století, ale také činnost významných spolků, rodáků nebo osobností v obci působících. Skvělé, ale...

Kromě nadšení občanů, snahy o zachování paměti obce a nezištného přinášení předmětů měly oba případy ještě něco společného – svým způsobem krásnou naivitu, která však zkrátka může přinést spoustu problémů a bohuželby úmysl založit muzeum dokonce zcela znemožnit. Popíšu jeden případ, ten druhý se mu podobal jako vejce vejci. Na otázku, kdo zodpovídá za přinesené předměty, jsem dostal jednoduchou odpověď – náš spolek. Když jsem se zeptal, zda „naším spolkem“ je myšleno občanské sdružení, dozvěděl jsem se, že nikoliv, že občané zakládající muzeum nejsou nijak oficiálně organizováni, prostě se scházejí. Ptal jsem se dál, kdo je tedy vlastníkem předmětů, a odpověď byla stejná – no přece my. Už jsem neměl sílu namítat, že to je velký omyl, chybí-li jakýkoliv doklad o darování, pronájmu, zapůjčení atp., že předměty jsou stále vlastnictvím fyzických osob a bůhví, jestli těch, kteří je přinesli. Z mého udiveného pohledu ale bylo asi znát, že bych se zeptal rád, a tak jsem byl ubezpečen, že to je jen přechodný stav, protože už se jedná s obcí, že jí spolek všechny předměty předá a obec se postará o zřízení muzea. To už jsem reagovat musel a řekl jsem, že bych obci nedoporučoval takový „dar“ přijmout, když se vlastně neví, komu předměty patří a nikdo jiný než vlastník nemůže prokázat oprávnění s nimi nakládat, tedy je obci darovat, a že by tedy obec měla každému dárci převzetí každého předmětu potvrdit na základě jeho prohlášení, že předmět je jeho bezpodílovým vlastnictvím a věc obci věnuje na základě své svobodné vůle. Námitka zněla, že na to by obec nepřistoupila, protože by to bylo moc práce, že chce předměty převzít od „spolku“ všechny najednou a převzetí, samozřejmě, potvrdí a že s tímto postupem také všichni, kdo předměty přinesli, souhlasí. Tváří v tvář této „svaté prostotě“ mi už přišlo až nepatřičné se ptát, jak může „spolek“ něco někomu předávat, když právně neexistuje a navíc ani nikdo netuší, kdo je skutečným vlastníkem jednotlivých předmětů. Zeptat jsem se musel, ale odpovědí bylo už jen krčení ramen. To na otázku, kde nebo u koho by bylo uloženo potvrzení obce o převzetí předmětů, jsem odpověď dostal – no přece u paní B., protože ta to celé začala před rokem organizovat. Přiznávám, že ač úředníkem, teprve při popsaném rozhovoru s mladou a nadšenou členkou neexistujícího „spolku“ jsem sám sebe poprvé viděl jako zkostnatělého byrokrata, který „štourá“ do něčeho, co zcela neformálně funguje jako vyjádření snahy o zachování paměti obce a výsledek ušlechtilého trávení volného času aktivních občanů. Jenže ona ta byrokracie, není-li vnímána pejorativně, má něco do sebe, protože má – mimo jiné – schopnost zabránit mnoha zklamáním, škodám, zlé krvi, soudům... Podívejme se na to, co by

se mohlo stát – a v některých případech s pravděpodobností hraničící s jistotou by se také stalo – když se dění kolem založení muzea nechá volný průběh podle scénáře „spolku“.

Spolek předá obci dejme tomu stovku předmětů, obec vydá o převzetí věcí potvrzení, které si paní B. uloží doma v sekretáři. Obec upraví pro uložení věcí dvě místnosti ve svém objektu, zakoupí vitríny, nadšenci ze „spolku“ nainstalují expozici a místní muzeum bude slavnostně otevřeno pro veřejnost, obec zajistí jeho provoz. A protože budou předměty pokládány za majetek obce, podá obec žádost o zapsání sbírky do centrální evidence sbírek, protože jí to ukládá zákon, a bude se o ni podle zákona starat, evidovat ji a chránit ji, získá na to dokonce dotaci ze státního rozpočtu, jako leckterá jiná obecní muzea. Vše se tedy bude dařit, nikdo si už nevezpomene na rozhovor s nějakým ministerským, který „slyšel trávu růst“ a nabádal k jakémusi papírování. Jenže potom si některý z občanů, kteří předměty, nyní již sbírkové, přinesli, vzpomene, že nemá žádné potvrzení o převzetí daru „spolkem“, nedal souhlas k jeho předání obci a chce svůj majetek zpět. Dědicové jiného z nadšených „dárců“ zjistí, že za prodej rodinných „starožitností“, které jejich příbuzný odnesl „spolku“, lze získat jisté finanční prostředky (anebo si je prostě chtějí nechat), a když se nenajde doklad o tom, že byly řádně darovány, i oni požádají o navrácení. Pro obec vzniknou nepříjemné povinnosti se s žádostmi vyrovnat, včetně aktualizací v CES, sbírka bude „rozebírána“. Bude-li se obec likvidací „svého“ muzea bránit, možná se najde i někdo, kdo obec zažaluje, že neoprávněně užívá jeho majetek a odmítá jej vrátit. Úmysl založit muzeum bude spory znevážěn, na vše padne stín něčeho, co nebylo a není zcela v pořádku, přijde kontrola účelnosti čerpání dotací atd., atp. Bude to všechno stát za to, že se kdysi kdosi vyhnul „zbytečné“ byrokracii? Ostatně už naši předkové ctili zásadu, že pořádek dělá přátelé a spolky, které zakládaly muzea na počátku 20. století, vydávaly dárcům předmětů ozdobné darovací listy, jako potvrzení, že jím byly darovány a dar byl přijat. Kdyby tomu tak nebylo, bylo by sporů o navrácení sbírkových předmětů mnohem více než jich každoročně je.

Jiří Žalman

Do muzea v pyžamu

I takto oděni si můžete s trochou nadsázky a hlavně v teple a klidu domova prohlédnout sbírky Východočeského muzea v Pardubicích. Potřebujete k tomu jen maličkost – internet. Muzeum kráčí s dobou a tak vytváří projekty, které lákají zájemce k jejich muzeu i jinou cestou než přes muzejní pokladnu. Část sbírek čítajících již více jak 800 tisíc předmětů vystavuje ve virtuálním muzeu, do něhož vstoupíte na jejich webové stránce. Prohlédnout si zde můžete „Fotoarchiv“ s unikátními fotografiemi regionálního fotografa Josefa Pírka z období 1890–1930. V „expozici Pohlednice“ na vás čeká nahlédnutí do podsbírky jedné s největších svého druhu u nás

– celá čítá přes tři sta tisíc kusů od nejstarších dob, tj. první emise korespondenčních lístků z roku 1869, do současnosti.

Muzeum na zřízení virtuálního muzea dostalo grant 50 tisíc korun od ministerstva kultury a i nadále se chystá k rozšiřování virtuálních expozic na <http://www.vcm.cz>.

Michal Janiš

z konferencí, seminářů

Skončil první běh Kurzu preventivní konzervace v Metodickém centru konzervace

Na podzim loňského roku v Brně úspěšně proběhl první běh Kurzu preventivní konzervace. Akci pořádalo Technické muzeum v Brně – Metodické centrum konzervace (TMB-MCK) ve spolupráci s Ústavem historie a muzeologie Filozoficko-přírodovědecké fakulty Slezské univerzity (FPF SU) v Opavě. Kurz zaštitila Asociace muzeí a galerií České republiky a finančně podpořilo Ministerstvo kultury České republiky v rámci programu Kulturní aktivity.

Myšlenka školit zejména muzejní pracovníky v oblasti preventivní konzervace je stará již několik let a vychází z dlouhodobého záměru TMB-MCK přispívat ke zkvalitňování péče o kulturní dědictví, a to především v muzeích. Význam průběžného zprostředkovávání informací profesionálům přicházejícím do přímého kontaktu s kulturním dědictvím je explicitně vyjádřen i v „Návrhu evropské strategie preventivní konzervace“ z roku 2000 známém jako tzv. „Dokument z Vantaa“, jehož je Česká republika signatářem. Přestože se v posledních letech stala problematika preventivní konzervace součástí výuky některých vysokoškolských oborů, které své absolventy připravují pro práci v muzeích a dalších institucích, participujících při ochraně kulturního dědictví, neřeší to problém zpřístupnění moderních informací stávajícím profesionálům. Struktura našeho kurzu vycházela z koncepce výuky preventivní konzervace tak, jak se s ní již řadu let mohou seznámit studenti FPF SU v Opavě. Výsledná podoba v sobě navíc odráží zkušenosti mezinárodního centra pro konzervaci a restaurování v Římě (ICCROM), které se vzděláváním v preventivní konzervaci zabývá již několik desítek let. V neposlední řadě jsme využili i podněty tuzemských kolegů, především Ing. Jana Josefa z oddělení preventivní konzervace Národního muzea. Kurz je určen pro všechny, kteří mají zájem získat v oblasti preventivní konzervace základní přehled o nejdůležitějších tématech a zužitkovat ho pak při své práci. Do prvního běhu kurzu jsme zařadili osm zájemců z různých institucí a nutno podotknout, že tato heterogenita se stala velkým kladem a zá-

rukou podnětné diskuse. Mezi účastníky byli zástupci ministerského, krajského i městských muzeí, zaměstnankyně územního odborného pracoviště Národního památkového ústavu a pedagog vyšší odborné školy. Privátní sektor reprezentovali zaměstnanec soukromé galerie a soukromý restaurátor. Pokud jde o profesi účastníků, nejednalo se pouze o konzervátory-restaurátory, ale i o správce sbírek a depozitářů a kurátory.

Všichni zúčastnění absolvovali celý program, který sestával ze tří základních částí – třídenního bloku přednášek a cvičení, závěrečného dvoudenního setkání a pětitýdenní přípravy domácího projektu, jímž byl vyplněn čas mezi zmíněnými dvěma bloky. Celým kurzem provázeli Antonín Šimčík a Ivan Berger jako odborní lektori.

V úvodní části se posluchači postupně seznámili se základními prvky preventivní konzervace, přičemž každý den vyplnily přednášky a cvičení rozdělené do čtyř částí s rozdílnou délkou v závislosti na obsáhlosti probíraného tématu. První lekce se zabývaly základní terminologií, historií a současností oboru, odbornou literaturou a dalšími informačními zdroji. Navazující přednášky se týkaly jednotlivých faktorů, které působí na sbírkové předměty. Vždy byla představena základní charakteristika jednotlivých faktorů, způsoby monitoringu, negativní efekty na různých typech sbírkových předmětů a existující možnosti, jakými lze účinně snížit diskutované hrozby a rizika. Po přednášce věnované problematice teploty a vlhkosti, následovalo první laboratorní cvičení, na němž si mohli posluchači blíže ověřit získané poznatky. Účastníci si vyzkoušeli měření teploty a vlhkosti různými metodami, přičemž důraz byl kladen na správnou metodiku měření, jelikož pouze spolehlivé výsledky mají svou relevanci a jsou použitelné pro další práci při ochraně sbírek. Nedílnou součástí cvičení bylo představení širokého spektra systémů, které jsou využívány k úpravě relativní vlhkosti vzduchu. První den byl zakončen přednáškou věnující se světlu a jeho poškozujícím účinkům na sbírkové předměty.

Následující den začal přednáškou na téma biologické poškození sbírek, po němž ještě dopoledne pokračoval program cvičením ke světlu a biologickému poškození. Účastníci se ve výukové laboratoři MCK postupně seznámili se zásadami a možnostmi monitorování světla a různých druhů škůdců, přičemž další část byla věnována eliminaci účinků záření, používání vhodných zdrojů světla a metodám likvidace škůdců. Den pokračoval odpolední částí, ve které zazněly dvě přednášky týkající se polutantů a ochrany sbírek v krizových situacích.

Třetí den byl hned z rána zahájen cvičením zaměřeným na problematiku snížení účinků polutantů na předměty, především se zde pak měli možnost seznámit s různými prostředky, které zachytávají škodliviny z ovzduší. Při cvičení si vyzkoušeli Beillsteinův a Oddyho test, a to s využitím vzorků materiálů, které si sami přinesli ze svých domovských institucí. Po cvičení následovala přednáška věnující se metodice hodnocení

účinnosti preventivní konzervace vyvinuté ICCROM-em. Vedle zmíněných indikátorů efektivity preventivní konzervace byl představen také nový model managementu rizik v kulturních institucích, na jehož vývoji se v současné době podílí ICCROM s renomovanými národními centry pro konzervaci z Kanady a Nizozemí. Po obědě účastníci společně s lektory konkretizovali základní cíle domácích projektů – vybrali si témata a určili přístrojové vybavení, které jim bylo následně zapůjčeno z TMB – MCK. Dle charakteru projektu mohli využít kombinovaný měřič teploty a relativní vlhkosti, luxmetr a UV-metr, dostali rovněž jednorázové světelné dozimetry LightCheck. Sérii přednášek prvního bloku kurzu následně uzavřel výklad zaměřený na specifika ochrany sbírkových předmětů při každodenních muzejních aktivitách a při transportu sbírkových předmětů.

Po ukončení úvodní etapy kurzu získali účastníci základní orientaci v problému, k dispozici měli pracovní texty a doporučenou literaturu – tedy výchozí předpoklady pro zahájení domácího projektu, při němž si mohli prakticky ověřit, zda se s probíranou látkou dostatečně seznámili a především, zda dokáží zásady preventivní konzervace využít v prostředí, které znají nejlépe.

Po pěti týdnech práce v cílových institucích a vypracování prezentace domácích projektů, jsme se opět sešli v Brně. Dopoledne bylo vyplněno prací v laboratoři, zejména pak vyhodnocením dlouhodobých experimentů, které mezitím v TMB-MCK probíhaly. Především šlo o zhodnocení Oddyho testů. Po zbytek dne měli slovo účastníci kurzu, kteří prezentovali výsledky svých projektů. Všichni nejprve stručně představili danou instituci a analyzovali stav a úroveň preventivní konzervace podle indikátorů efektivity ICCROM. Tento rozbor byl pak východiskem pro praktickou část projektu, při níž si vyzkoušeli po vyhrazenou dobu monitorovat vybrané prostory. Naměřené hodnoty spolu se stávajícími metodami monitoringu byly základem pro navržení vhodných a reálných opatření, které by měly stávající situaci změnit, popřípadě zachovat.

Poslední den kurzu otevřel s obavami očekávaný vědomostní test, jehož hlavním cílem byla závěrečná rekapitulace probírané problematiky. Po jeho skončení následovala velmi zajímavá exkurze v nové budově Moravského zemského archivu, kterým nás velmi fundovaně provedla ředitelka PhDr. Kateřina Smutná. Účastníci kurzu, jakož i lektori, tak měli další příležitost diskutovat o reálných možnostech zkvalitňování péče o naše kulturní dědictví. Po obědě již následovalo jen vyhodnocení testů a zhodnocení celého kurzu. Jak výsledky testu, tak i péče, se kterou byly vypracovány domácí projekty potvrdily, že účastníci splnili podmínky pro udělení certifikátu osvědčujícího úspěšné absolvování celého maratónu.

Absolventi si dle svých vyjádření sebou odnesli řadu nových informací a věříme, že pochopili, že preventivní konzervace není pouze o tak často zmiňovaných financích, ale předsta-

Kalendárium kulturních událostí

Bechyně

Městské muzeum

Nové archeologické výzkumy na Bechyňsku

duben - květen 2008

Bělá pod Bezdězem

Muzeum v Bělé pod Bezdězem

Minerály

květen 2008

Benešov

Muzeum umění a designu Benešov

Eva Melo - Touha po ráji

2.1. - 6.4.2008

Blansko

Muzeum Blansko

Zborov - Brána ke svobodě

1.1. - 14.9.2008

Kouzlo starých pečeti

1.2. - 21.3.2008

Užiteční pomocníci - domácí práce za časů našich předků

1.4. - 8.6.2008

Fotografie Miroslava Habeše

4.4. - 15.6.2008

Práce uměleckých kovářů

4.4. - 28.9.2008

Blovic

Muzeum jižního Plzeňska v Blovicích

Velikonoční jarmark

8.3.2008

Rok na vsi

7.3. - 20.5.2008

Josef Kozíšek

7.3. - 25.4.2008

Jaroslav Šafara - Obrazy

17.4. - 30.6.2008

140. výročí dráhy Františka Josefa I. 1868/9-2008

29.4. - 30.6.2008

Brandýs nad Labem

Oblastní muzeum Praha-východ

Zemětřesení v historických vyobrazeních

28.2. - 27.4.2008

Brno

Moravská galerie v Brně

Uměleckoprůmyslové muzeum

Václav Cigler

14.12.2007 - březen 2008

Výstavní síň Camera

Jan Jedlička

30.11.2007 - 16.3.2008

Mendelovo museum

Komunikujeme

březen - duben 2008

Moravské zemské muzeum

Biskupský dvůr - Mramorové sály

Zuzana v lázni. Majolikové plastiky Vladimíra Groše

6.2. - 24.5.2008

Dietrichsteinský palác

Sever a jih... české polární výzkumy

7.11.2007 - 26.4.2008

Mouchy v kresbách Františka Gregora

23.1. - 26.4.2008

Dětské muzeum

Stromy jako domy

20.11.2007 - 12.4.2008

Etnografický ústav MZM

Svetom, moje, svetom... (O slovenských drátenicích)

12.12.2007 - 16.2.2008

Okno do českého loutkářství

21.12.2007 - 22.3.2008

Lego - Hračka a hobby 2008

12.3. - 7.6.2008

Pavion Anthropos

Sahara - příběh velké pouště

17.10.2007 - 31.8.2008

Muzeum města Brna

Zmizelý svět brněnských kaváren

20.2. - 20.4.2008

Měniňská brána

Kořeny vůdů

13.12.2007 - 29.6.2008

Muzeum romské kultury, s.p.o.

Neviditelní - fotografie Lukáše Houdka

15.2. - 13.5.2008

Cigán sa ně prevelice lúbí...

15.2. - 13.5.2008

Čarovné oči, Romové v českém a slovenském filmu (1923-2002)

únor - prosinec 2008

Technické muzeum v Brně

In. Detail - fotografie Evy Řezáčové

29.1. - 25.3.2008

Tajemství mistra krejčího

12.2. - 4.5.2008

70. let historie opevnění na jižní Moravě

8.4. - 22.6.2008

Brandýs nad Labem

Oblastní muzeum Praha - východ

Zemětřesení v historických vyobrazeních

28.2. - 27.4.2008

Austrálie - fotografie z cest

14.3. - 30.3.2008

Bruntál

Muzeum v Bruntále, p.o.

Keramika očima dětí

od 7.2.2008

Bruntálská kraslice 2008

22.3. - 31.3.2008

Radek Pilař dětem

1.4. - 4.5.2008

Břeclav

Městské muzeum a galerie

Jaroslav Blažek

březen 2008

Volná tvorba Jakuba Ludvíka - fotografie

březen 2008

Bystřice pod Hostýnem

Městské muzeum Bystřice pod Hostýnem

Okresní kolo výtvarné soutěže základních uměleckých škol

duben 2008

Graziano Cuberli (výstava italského výtvarníka)

květen 2008

Čáslav

Městské muzeum a knihovna Čáslav

Jiřina Stupková - keramika

18.2. - 9.3.2008

Jitka Klimská - Čtyři roční období

17.3. - 30.3.2008

Obrazky Ivy Hüttnerové

7.4. - 27.4.2008

Galerie

Miloš Saxl: Obrazy - kresby

31.3. - 20.4.2008

Česká Lípa

Vlastivědné muzeum a galerie v České Lípě

Ambit

Fotografie Tono Stano, Herbert Slavík

7.3. - 27.4.2008

Fotografie Jižní Amerika

7.3. - 27.4.2008

Mašálkova síň

Utváření města

8.3. - 13.4.2008

Štěpán kardinál Trochta

24.4. - 8.6.2008

Galerie vlastivědného muzea

Podmalby ze sbírek VMG

5.3. - 7.11.2008

Čestmír Přindiš

5.3. - 6.4.2008

Česká Třebová

Městské muzeum Česká Třebová

Kulturní centrum

František Formánek - výstava k 120. výročí narození

25.4. - 18.5.2008

České Budějovice

Jihočeské muzeum v Českých Budějovicích

Velikonoce v muzeu

5.3. - 24.3.2008

Miroslav Koupil - Kaligrafy

12.3. - 30.4.2008

Zřadlo duše

15.3. - 1.5.2008

Český Brod

Podlipanské muzeum v Českém Brodě

Kresby z Českobrodsko - Ladislav Hojný

3.4. - 25.5.2008

Český Krumlov

Egon Schiele Art Centrum o.p.s.

Krumlovská madona, 2007

1.11.2007 - 28.10.2008

Regionální muzeum v Českém Krumlově

Lidový textil (ze sbírek muzea)

1.3.2008 - 30.9.2008

Kalendárium kulturních událostí

50 let od napuštění Lipna (ve spolupráci se ZŠ Frymburk)

- 1.3.2008 - 30.9.2008
Fotovýstava (Rakousko) 1.3.2008 - 13.4.2008
Výstava volné tvorby a restaurátorských prací mal. Karla Hru-
beše 18.4.2008 - 1.6.2008
Umění řemesla severoamerických Indiánů 26.4. - 30.9.2008
Krajina za školou – Frymburské proměny 1.3. - 3.9.2008

Dačice

Městské muzeum a galerie

- Co dokážou šikovné ruce 9.3. - 20.4.2008
Za indiány Severní Ameriky 26.4. - 25.5.2008

Domažlice

Galerie bratří Špillarů

- Václav Sika – Ilustrace ke knize Smaragdové ostrovy
březen - duben 2008

Dvůr Králové nad Labem

Městské muzeum ve Dvoře Králové nad Labem

- Nazdar! 30.1. - 2.3.2008
Ve znamení páry 1.4. - 1.6.2008

Frydek-Místek

Muzeum Beskyd Frýdek – Místek, p.o.

- S vůní tabáku 25.10.2007 - 20.4.2008
Hledání souvislostí - fotografie Zdeňka Stuchlíka
1.2. - 16.3.2008
FM Salon 2008 3.4. - 25.5.2008

Havířov

Výstavní síň Muzea Těšínska - Musaion

- Krásky moří a oceánů Jany a Josefa Podhájských
15.1. - 30.3.2008

Havlíčkův Brod

Galerie výtvarného umění

- Jan Zrzavý na Vysočině 15.12.2007 - 3.2.2008
Jaroslav Šerých 15.2. - 30.3.2008

Muzeum Vysočiny Havlíčkův Brod, p.o.

- Brod a broďáci 7.2. - 30.3.2008
Německý Brod (1918–1938) 8.4. - 26.7.2008

Hlinsko v Čechách

Městské muzeum a galerie Hlinsko, p.o.

- Default 22.2. - 7.3.2008
Jeden jediný svět – výstava fotografií 22.3. - 13.4.2008
Veroinka černá – kresby tužkou a Hana Vašková – oleje, grafiky,
sandpainting 25.4. - 8.6.2008

NPÚ UOP v Pardubicích, Soubor lidových staveb

Vysočina

- Stojí, stojí domeček 26.4. - 31.10.2008

Soubor lidových staveb Vysočina, Betlém

- Velikonoce na Betlémě 18.3. - 6.4.2008
Báchorky z Vysočiny 4.4. - 22.6.2008

Hluboká nad Vltavou

Alšova jihočeská galerie v Hluboké n./V.

- České umění 20. století ze sbírek galerie - 1970–2007
8.9.2007 - 15.6.2008

Hlučín

Muzeum Hlučínska, p.o.

- Svět karetních her – sbírka Aloise Nasadila
21.2. - 20.4.2008
Od doby kamenné do doby slovanských hradišť
3.3. - 4.5.2008

Hodonín

Galerie výtvarného umění v Hodoníně

- Exotismy ve výtvarném umění 20. století v Čechách i na Moravě
5.3. - 27.4.2008

Masarykovo muzeum v Hodoníně

- Život na tvrzi, na hradě 1.2. - 25.5.2008
Člověk, nepřítel i samaritán 8.2. - 20.4.2008

Výstavní sál

- Hodonín v minulých staletích 6.1. - 2.3.2008

Horní Planá

Rodný dům Adalberta Stiftera v Horní Plané

- Most mezi lidmi - Zvonková /Glöckelberg 11.4. - 31.10.2008
Stifterův park v Horní Plané 11.4. - 31.10.2008
Vítkův Hrádek - symbol vzájemnosti 11.4. - 31.10.2008
Karel Klostermann - Literatura na Šumavě v době K. Kloster-
manna - premiérová výstava 11.4. - 31.10.2008

Horní Slavkov

Muzeum Horní Slavkov

- Obrazy a sochy: Jiří Černý 10.1. - 2.3.2008

Hradec Králové

Muzeum východních Čech v Hradci Králové

- Zpátky do školy! do 16.3.2008
Když si náš dědeček babičku bral... 9.11.2007 - 2.3.2008
Biedermeier 23.11.2007 - 29.6.2008
Slavné vily královéhradeckého kraje 27.3. - 29.6.2008

Hranice

Městské muzeum a galerie v Hranicích

- Ondřej Vorel – Letokruhy 17.1. - 2.3.2008

Humpolec

Městské kulturní a informační středisko - Muzeum

dr. Aleše Hrdličky

- Obrazy - Jiří Kristen březen 2008

Výstavní sál

- Ostrovy Sandokana – výstava o Indonézii leden - únor 2008
Paličkovaná krajka Silvie Krejcarové duben 2008
Tolerance – skupina pražských výtvarníků – výstava obrazů
březen 2008

Hustopeče

Městské muzeum a galerie

- Výstava výtvarných prací žáků hustopečských škol
10.2. - 2.3.2008

Muzejní spolek: Výstava kraslic a velikonočních aranžmá

- březen 2008

- Miloš Weidenhöfer: Krajiny a zátiší 9.3. - 30.3.2008

- Tomáš Garrigue Masaryk a Hustopeče březen - prosinec 2008

Cheb

Galerie výtvarného umění v Chebu

- Josef Bergler (1753–1829) 24.1. - 16.3.2008
L'art brut v Čechách 27.3. - 25.5.2008

Kabinet kresby a grafiky

- Jan Konůpek – Herakles 16.2. - 20.4.2008

Krajské muzeum Karlovarského kraje, p.o., Muze- um Cheb

- Umění všedního dne 5.3. - duben 2008

Chotěboř

Městské muzeum Chotěboř

- Historická rádla 28.3. - 4.5.2008

Chrudim

Kabinet ex libris – umělecké sbírky PNP

- Josef Kábrt 5.3. - 4.5.2008

Kalendárium kulturních událostí

Muzeum loutkářských kultur v Chrudimi

Drak 50 let 24.1. - 31.12.2008
Z nových přírůstků muzejních sbírek (2. část)

24.1. - 31.12.2008

Hana Cigánová – portét výtvarnice 24.1. - 31.12.2008

Dřevěné hračky-nehračky Václava Kubáta

24.1. - 30.3.2008
Kouzelná svět loutek Františka Pešána a koláže Jiřího Pešána

10.4. - 15.6.2008

Regionální muzeum v Chrudimi

Nová stálá expozice: Umělecký plakát od 27.3.2008
Xylem – dřevo

20.3. - 28.9.2008

František Nový – Obrázky 3.4. - 18.5.2008

Luže - Košumberk - Hamzova odborná léčebna pro děti

Tajemná síla léčivých rostlin 19.1. - 30.4.2008

Ivančice

Muzeum v Ivančicích
Pozor, vyletí ptáček! 8.3. - 25.5.2008

Jablonec nad Nisou

Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou
Identifikace – Kov a šperk – 33 semestry 1.2. - 2.3.2008

Velikonoce v muzeu 14.3. - 20.3.2008

Černá bižuterie, minulost a současnost 21.3. - 25.5.2008

Galerie Belveder

Stavebnice Merkur – nejznámější česká hračka 25.1. - 25.4.2008

Patrik Saudek – malby a grafiky 30.4. - 30.5.2008

Jablunkov

Výstavní síň Muzea Těšínska – Muzeum v Jablunkově

Beskydská turistika 120 let KČT 28.11.2007 - 20.5.2008

Jičín

Regionální muzeum a galerie v Jičíně
Klub českých turistů 21.2. - 30.3.2008

Archeologie 3.4. - 4.5.2008

Galerie
Miroslav Čapek – plastiky 14.2. - 23.3.2008

Josef Bucek – obrazy, plastiky 28.3. - 27.4.2008

Jihlava

Muzeum Vysočiny Jihlava, p.o.
Netopýři 8.2. - 31.3.2008

Vysočina očima archeologů aneb od pravěkých zemědělců k novověkým sklářům 15.2. - 16.3.2008

Stará a nová Jihlava 14.2. - 16.3.2008

Oblastní galerie vysočiny v Jihlavě
Řeč umění I.: Umění do roku 1918 23.11.2007 - 28.9.2008

Hmatové sochařství 7.2. - 30.3.2008

Soustředěný pohled 24.1. - 16.3.2008

Jilemnice

Krkonošské muzeum Jilemnice
Z depozitářů muzea březen 2008

Julie Kavánová – výběr z díla 4.4. - 18.5.2008

Jílové u Prahy

Regionální muzeum v Jílovém U Prahy
Merkur – nestárnoucí stavebnice 3.11.2007 - 30.3.2008

Jindřichův Hradec

Národní muzeum fotografie, o.p.s.
Výběr ze sbírky Zlatý fond – akt 2.2. - 31.3.2008

2x J. Přibík a J. Drkl (1960–2008) duben - červenec 2008

Jirkov

Městská galerie Jirkov
Prchlíková Sylva – „Moderní obrazy SYZA“ 4.4. - 29.5.2008

Kamenice nad Lipou

Zámek Kamenice nad Lipou
Nově otevřeno! - studijní depozitář nábytku 19.a 20. století ze sbírky Uměleckoprůmyslového muzea v Praze

Ferdinanda Šimků – Obrazy březen - duben 2008

Víc než jen fajfka tabáku květen - červen 2008

Karviná - Fryštát

Výstavní síň Interklub Karviná
Ze zámeckých komnat 14.11.2007 - 4.5.2008

Kdyně

Muzeum příhraničí
Počátky turistiky v západních Čechách 10.3. - 25.4.2008

Kladno

Sládečkově vlastivědné muzeum v Kladně
Slavnostní Otevření nové budovy muzea (Huštská 1375) 28.3.2007

Lidé a události v našem regionu 28.3. - 30.4.2008

Největší poklady z depozitářů 28.3. - 31.5.2008

100 let skautingu 7.4. - 25.4.2008

Klatovy

Galerie Klatovy/Klenová - Galerie U Bílého jedno-rožce v Klatovech
Jiří Kovanda: Když jsem byl malej, hrál jsem si s holkama 8.3. - 1.6.2008

Vlastivědné muzeum Dr. Hostaše v Klatovech
Arta populara 9.1. - 28.3.2008

Masai Mara – sen o Africe 9.1. - 28.3.2008

Chceš-li poznat náš kraj více, nestačí jen pohledně 9.1. - 31.12.2008

Národ proti sobě – 3. odboj v Československu z pohledu hodnot Evropského parlamentu 9.1. - 11.5.2008

Klenová

Galerie Klatovy / Klenová
Vědecké sympozium: Kryštof Harant z Polžic a Bezdržic květen 2008

Kojetín

Městské muzeum – Městské kulturní středisko Kojetín
Galerie VIC Kojetín

Jarní výstava Mikroregionu Střední Haná 10.3. - 21.3.2008

Výstava obrazů – Haňa Grino 31.3. - 16.5.2008

Kolín

Regionální muzeum v Kolíně
Stanislav Pokorný – Profil tvorby 10.1. - 2.3. 2008

Venezuela 4.3. - 27.4.2008

Praní v dobách našich babiček 8.3. - 29.4.2008

Kopřivnice

Regionální muzeum v Kopřivnici o.p.s.
Muzeum Fojtství

Keramické modely tatrovek 29.2. - 4.5.2008

Lašské muzeum – Šustalova vila
To tu ještě nebylo 6.3. - 1.6. 2008

Technické muzeum
Hans Ledvinka – Od Präsidenta do síně slávy březen - srpen 2008

Kalendárium kulturních událostí

Kostelec nad Černými Lesy

Muzeum hrnčířství

<i>Klára Kořínková – hedvábní</i>	březen 2008
<i>Zuzana Šochová – fotografie</i>	duben 2008
<i>Keramický den</i>	květen 2008

Kouřim

Muzeum Kouřimska v Kouřimi

<i>Keltové a střední Čechy</i>	5.4. - 10.6.2008
--------------------------------	------------------

Králíky

Městské muzeum

<i>Půvab ženy</i>	březen - duben 2008
<i>Registrační pokladny</i>	březen - duben 2008

Muzeum čs. opevnění z let 1935–38 Pěchotní srub K – S 14 "U Cihelny"

<i>Život četaře Arnošta Hrada</i>	10.9.2007 - 1.10.2008
-----------------------------------	-----------------------

Kralupy nad Vltavou

Městské muzeum v Kralupech nad Vltavou

<i>John Novotný – Obrazy nejen z Austrálie</i>	28.2. - 6.4.2008
<i>Praha 21.8.1968 ve fotografiích Bohumila Dobrovolského</i>	24.4. - 25.5.2008

Krásno

Krajské muzeum Karlovy Vary, p.o., Hornické muzeum Krásno

<i>expozice Raně novověkého hornictví</i>	od 15.9.2007
---	--------------

Kroměříž

Muzeum Kroměřížska

<i>Jan Trampota – Malířské dílo</i>	14.12.2007 - 17.2.2008
-------------------------------------	------------------------

Krnov

MIKS - městské muzeum

<i>Výstava zbraní a militárií ze sbírek městského muzea Krnov</i>	1.11.2007 - 30.4.2008
---	-----------------------

<i>Výstava prací studentů SUŠ Ostrava</i>	16.2. - 14.3.2008
---	-------------------

<i>Renata Juříčková – obrazy</i>	29.3. - 27.4.2008
----------------------------------	-------------------

Kutná Hora

České muzeum stříbra

Kamenný dům

<i>Andrej Barta, Jiří Altman – fotografie, grafika</i>	duben - květen 2008
--	---------------------

<i>Česká secese (ze sbírek ČMS)</i>	1.4. - 30.11.2008
-------------------------------------	-------------------

Lanškroun

Městské muzeum Lanškroun

<i>I. Rozsíval, L. Ševčík – obrazy</i>	8.3. - 6.4.2008
--	-----------------

<i>Velikonoční výstava s ukázkami řemesel</i>	8.3. - 6.4.2008
---	-----------------

<i>Karel Komínek – Obrazy</i>	12.4. - 11.5.2008
-------------------------------	-------------------

<i>Konference Lanškroun historický</i>	30.4.2008
--	-----------

Lány

Muzeum T. G. Masaryka v Lánech

<i>Miloslava a Jiří Rohlovi – fotografie – Skotsko</i>	7.2. - 2.3.2008
--	-----------------

Ledeč nad Sázavou

Městské muzeum

<i>Daniel Rynek – Fotografie</i>	4.4. - 28.5.2008
----------------------------------	------------------

Liberec

Severočeské muzeum v Liberci, p.o.

<i>Rostliny ve službách člověka</i>	15.1. - 16.3.2008
-------------------------------------	-------------------

Lidice

Lidická galerie

<i>Jiří a Jiřina Hankeovi: Dva pohledy</i>	15.2. - 4.5.2008
--	------------------

Litoměřice

Severočeská galerie výtvarného umění v Litoměřicích, p.o.

<i>Cecílie Marková</i>	26.2. - 20.4.2008
------------------------	-------------------

Litomyšl

Regionální muzeum v Litomyšli

<i>Josef Portman, knihtiskař litomyšlský</i>	1.2. - 30.3.2008
--	------------------

<i>Svět a Litomyšl na starých mapách. Cesta novověké kartografie</i>	16.–20. stoletím
--	------------------

<i>16.–20. stoletím</i>	9.2. - 20.4.2008
-------------------------	------------------

<i>Vojenská krátká chladná zbraň</i>	12.4. - 18.5.2008
--------------------------------------	-------------------

Lomnice nad Popelkou

Městské muzeum a galerie

<i>Doc. RNDr. Jiří Zahradník – Brouci</i>	2.3. - 23.3.2008
---	------------------

<i>Věroslav Berger – Obrazy</i>	6.4. - 27.4.2008
---------------------------------	------------------

Louny

Oblastní muzeum v Lounech, p.o.

<i>Nepál</i>	29.1. - 30.3.2008
--------------	-------------------

Lysá nad Labem

Muzeum Bedřicha Hrozného

<i>Ilona Füzéková – Umění z Tanzánie – obrazy domorodých umělců</i>	5.3. - 13.4.2008
---	------------------

Mariánská Týnice – Kralovice

Muzeum a galerie severního Plzeňska

<i>Adolf Born – ilustrace a dětská kniha</i>	23.4. - 8.6.2008
--	------------------

Mělník

Regionální muzeum Mělník

<i>Vlastimil Týma – Obrazy</i>	18.1. - 2.3.2008
--------------------------------	------------------

<i>Tradiční velikonoční výstava</i>	14.3. - 30.3.2008
-------------------------------------	-------------------

<i>Oceán souše</i>	1.2. - 9.3.2008
--------------------	-----------------

Milevsko

Milevské muzeum

<i>Kdo si hraje nezlobí</i>	3.3. - 10.5.2008
-----------------------------	------------------

Mladá Boleslav

Muzeum Mladoboleslavska

<i>Svátky jara s panem Ladou</i>	23.2. - 6.4.2008
----------------------------------	------------------

<i>Jednota bratrská ve světle nálezu z Karmele</i>	1.3. - 16.3.2008
--	------------------

<i>Zmizelá Boleslav – Staré Město</i>	6.3. - 27.4.2008
---------------------------------------	------------------

<i>Cestovatelé regionu aneb cesta kolem světa</i>	15.4. - 8.6.2008
---	------------------

<i>Zdeněk Mrkáček – fotografie Českého ráje</i>	30.4. - 8.6.2008
---	------------------

Mnichovo Hradiště

Muzeum města Mnichova Hradiště

<i>50 let uměleckého školství v Mnichově hradišti</i>	květen 2008
---	-------------

<i>Jednota bratrská na Mnichovohradištsku</i>	duben 2008
---	------------

Náchod

Galerie výtvarného umění v Náchodě

<i>Obrazy a kresby ze sbírek GVUN restaurované v letech 2001–2007</i>	1.2. - 6.4.2008
---	-----------------

<i>David Kubina (1976–2007) – výběr z díla. Obrazy, kresby</i>	18.4. - 15.6.2008
--	-------------------

Regionální muzeum v Náchodě

<i>Obrazy, kresby Vladimíra Rocmana a řezby Františka Faltuse</i>	7.3. - 29.3.2008
---	------------------

<i>Sochy Michala Moravce</i>	4.4. - 24.4.2008
------------------------------	------------------

<i>Prima sezóna</i>	29.4. - 7.5.2008
---------------------	------------------

<i>Obrazy Jiřího Kollerta a kresby Luboše Gregora</i>	1.3. - 30.3.2008
---	------------------

<i>Irena Jirková – Mé dva domovy</i>	4.4. - 27.4.2008
--------------------------------------	------------------

Aktuální a problematické otázky ochrany a správy sbírek muzejní povahy

Příspěvek zazněl na IV. celorepublikovém kolokviu na aktuální téma českého muzejnictví "Muzeum a současné legislativní prostředí II." dne 7. listopadu 2007 v Sále Břetislava Bakaly v Brně

Lektor: RNDr. Jiří Žalman
Ministerstvo kultury ČR

Dovolte mi pár slov na úvod a pak se budu snažit odpovědět na vaše otázky, které jste zaslali pořadatelům k tomuto bloku.

Zákonu č. 122/2000 Sb., o ochraně sbírek muzejní povahy a o změně některých dalších zákonů, ve znění pozdějších předpisů **je 7 let**. Nám, kdo jsme ho připravovali, se zdá, že byl schválen „včera“, ale pak jsem si uvědomil, že když jsem před čtyřiceti lety nastoupil do muzea, byl tehdejší zákon o muzeích a galeriích z roku 1959 zhruba stejně starý, ale já jsem ho vnímal jako něco, co bylo schváleno „kdysi dávno“, takže těch sedm let je už vlastně dost. Celou tu dobu se snažím nejen se zákonem pracovat, jeho dodržování kontrolovat a zpracovávat metodické pokyny a metodické texty, **ale vnímat také zpětnou vazbu**, tj. mít nějakou povědomost, jak zákon funguje a jak v praxi ovlivňuje ochranu a správu sbírek a práci

muzeí a galerií. Aniž bych se chtěl dopustit hříchu pýchy vychází mi, **že se nám před sedmi lety podařilo připravit zákon docela dobrý**, což, samozřejmě, neznamená, že není co zlepšovat a že zákon nemá svá slabší místa. Proč si to myslím?

1. Zákon poskytuje vlastníkům, ale hlavně správcům sbírek alespoň nějaké jistoty, se sbírkami se prostě nedá zacházet jak si kdo zamane.
2. Do správy sbírek vnesl zákon řád, aniž způsobil nějakou revoluci ve způsobu nakládání se sbírkami.
3. Evidenci a inventarizaci sbírkových předmětů nebyla nikdy v minulosti věnována taková pozornost, jako nyní, úroveň evidence neustále stoupá. Především proto, že je jí věnována soustavná pozornost, protože musí být vlastně neustále aktualizovaná. To není pouhé tvrzení, to jsou ověřená fakta na základě prováděných kontrol.
4. Bez větších problémů fungují vývozy sbírkových předmětů do zahraničí.
5. Centrální evidence sbírek – ve světě zcela unikátní databáze muzejních sbírek – je nejen nástrojem soustavné aktualizace evidence, ale i zajímavým informačním zdrojem, s možnostmi dalšího vývoje.
6. Poprvé v dějinách českého muzejnictví je – díky zákonu – zakotvena podpora ochrany sbírek ze státního rozpočtu **bez ohledu na vlastnictví sbírek**, byl vytvořen zdroj – program ISO – z něž plynou do muzejnictví každoročně desítky milionů nad rámec běžných příspěvků z veřejných rozpočtů. Na zabezpečení, na dokumentaci sbír-

kových předmětů, na nákupy sbírkových předmětů a na vybavování depozitářů, laboratoří, dílen i expozic.

7. Zákonu prospěla novela z roku 2004, která upravila definici muzea, z níž lze, mimo jiné, vycházet při úpravě nakládání se studijním materiálem a doprovodnou dokumentací ke sbírkám, zařadila muzea mezi poskytovatele veřejných služeb a stanovila jejich jednoduché standardy (pokud je mi známo, jsme ve standardizaci průkopníky, a to nejen v kultuře). Možná je to podpora muzeí zatím spíše psychologická či morální, ale i to je důležité a i nějaká koruna z toho zase plyne.

Z vašich reakcí, které pečlivě zaznamenáváme, je zřejmé, že si význam a pozitivní roli zákona uvědomujete, ta nejstřízlivější hodnocení lze vyjádřit větou: „Je s tím práce, má to mouchy, ale zaplat' pánbůh, že zákon je.“

Myslím, že aplikaci zákona pomáhá i to, že k němu bylo vydáno už několik metodických pokynů, v kterých nenajdete nějakou „čistou“ metodiku „od stolu“, ale metodiku, vycházející z permanentního dialogu mezi námi a vámi, který byl veden na řadě seminářů, na stránkách Věstníku AMG a v současné době především při kontrolách dodržování zákona. Při nich získáváme spoustu poznatků a zkušeností jak z těch největších muzeí, tak z muzeí nejmenších, a ty se snažíme v metodice využít. Při té příležitosti – a na závěr tohoto úvodu – připomínám poslední metodický pokyn

č.j. **4688/2007** z března letošního roku, **týkající se průkaznosti sbírkové evidence a přípravy režimu zacházení se sbírkou**. Je na webových stránkách MK, ale je tam skrytý pod jiným metodickým pokynem. Jako metodický text však vyšel v Příručce muzejníkově II v letošním roce.

Další část programu věnuji vašim otázkám. Byly nadepsány „Zákon o ochraně sbírek muzejní povahy“ ale po jejich přečtení jsem zjistil, že některé – a je to v souladu s názvem tohoto bloku v programu – se týkají otázek mimo působnost zákona č. 122/2000 Sb. K těm jsem si sice také připravil nějaké poznámky, ale při nejlepší vůli je nedokážu zodpovědět zcela. Tím spíše, že některé by potřebovaly mnohem více času než máme k dispozici. Takže navrhuji:

To, co tady nezodpovím, to co nestačíme probrat, zformulujte do zcela jasných otázek a pošlete mi to písemně, pokusím se najít odborníky a písemně vám odpovědět. Takže tento blok může mít ještě jakousi dohru a my teď nemusíme být nervózní, že nás tlačí čas.

Výkup sbírek jako ochrana před vývozem

Výkup předmětů kulturní hodnoty bezesporu je jednou z neefektivnějších forem ochrany před vývozem do zahraničí. Tato forma ochrany se také již od roku 1994 realizuje. Na výkup předmětů kulturní hodnoty ohrožených vývozem poskytuje MK finanční dotace, a to pro státní muzea až do výše 100% kupní ceny, pro ostatní maximálně ve výši 50% kupní ceny. Jak postupovat při podávání žádostí upravují zásady, které jsou na webové stránce MK (ISO). Každoročně jsou k dispozici

pro tyto účely finanční prostředky ve výši řádově v desítkách milionů korun (v roce 2006 např. více než 40 mil., v roce 2005 více než 25 mil., letos 14 mil. a o dalších penězích na výkupy se ještě v těchto dnech jedná – celkem bylo od roku 1995 na výkupy vynaloženo cca 400 mil. Kč). Co je vykupováno a do kterých sbírek, **je uvedeno ve výročních zprávách MK**. Žádat může **každý vlastník či správce sbírky** zapsané v CES, včetně fyzických osob. Každoročně jsou vykoupeny stovky předmětů.

Program ISO však nemůže suplovat běžnou akviziční činnost muzeí a nestačí také na pokrytí nákupů souborů předmětů, např. z restitucí, jejichž kupní cena někdy přesahuje 100 mil. V některých případech (např. nákup fondu Wales a Morawetz pro NG) se daří získat mimořádné finanční prostředky.

Výměna a zapůjčování sbírkových předmětů mezi státními, regionálními a soukromými muzei

Začnu tím jednodušším. Pokud jde o zapůjčování sbírkových předmětů nevidím žádná omezení a žádné administrativní překážky. Zápůjčky se realizují na základě **smlouvy o výpůjčce**, její vzor je uveden v Příručce muzejníkově II., která letos vyšla.

Pokud jde o výměny, je to trochu složitější. Nicméně **výměna je jedním ze zákonných důvodů pro vyřazení předmětu ze sbírkové evidence** (důvody jsou čtyři – přebytečnost, neupotřebitelnost,

ztráta a výměna). Z toho plyne, že **zákon s výměnami počítá, výměna je legálním důvodem pro vyřazení**. Postup je následující – kurátor sbírky navrhne vyřazení ze sbírky z důvodu výměny, na formuláři, který je přílohou metodického pokynu. Je třeba ale zdůvodnit **zbytnost předmětu pro sbírku**, tj. vlastně **přebytečnost**. Nezdůvodňuje se obvykle, že předmět sbírku nezhodnocuje, ale že jí zhodnocuje **výrazně méně** než předmět, za nějž bude vyměněn a výměnou tudíž dojde ke zhodnocení sbírky. Návrh posoudí poradní sbor pro sbírkotvornou činnost a na základě návrhu a posouzení sboru (opět na stejném formuláři) ředitel muzea rozhodne, že muzeum požádá o vyřazení evidenčního čísla z CES. MK posoudí zdůvodnění vyřazení (měla by být přiložena i podepsaná dohoda o výměně, aby byla záruka, že po vyřazení sbírkového předmětu k výměně skutečně dojde) a buď důvod uzná a evidenční číslo vyřadí (záznam o tom, že v CES číslo bylo ale zůstává, evidenční číslo už nelze použít pro jiný předmět)) nebo neuzná a evidenční číslo nevyřadí. V prvním případě se pak evidenční záznamy o předmětu označí slovem „VYŘAZENO“ s odkazem na oznámení MK, že číslo v CES bylo vyřazeno. **V druhém případě vyřadit předmět nelze!**

Problém může být u výměny předmětu, který byl pro sbírku **zakoupen**, obvykle se nelze vyhnout porovnávání cen vyměňovaných předmětů. Ten, který je vyřazován ale nemusí být nutně stejně drahý nebo levnější než ten, který sbírku lépe zhodnotí – a v tom může být potíže. **Je dobré, když je možné výměnu opřít o koncepci sbírkotvorné činnosti a nezbytné, aby se k ní vyjádřil sbor pro sbírkot-**

vornou činnost, jehož členy jsou významní externí odborníci.

Odpovědnost garantů poskytovaných veřejných služeb za stav jimi zřizovaných institucí

Už z názvu „garant“, ale hlavně z toho, že jde o zřizovatele muzeí a galerií, plyne, že odpovědnost za stav muzea, tedy poskytovatele standardizovaných veřejných služeb, **je neoddiskutovatelná**. Podle ustanovení § 10b odst. 1 písm. c) zákona č. 122/2000 Sb. je povinností garanta **zajistit poskytovateli podmínky pro plnění služeb** podle standardů stanovených v § 10 a odst. 2 až 4. Na porušení tohoto ustanovení zákona však není stanovena sankce.

Evidence sbírek malých muzeí, problematika evidence a oceňování drobných exponátů

Podle zákona není v evidenci sbírek rozdílu mezi malými a velkými muzei, s výjimkou toho, že muzeum, které by mělo ve sbírce 3000 a méně věcí movitých nebo 11 a méně věcí nemovitých, **nemá povinnost vést dvojí evidenci**.

Otázce na oceňování „drobných exponátů“ nerozumím. Zákon neukládá povinnost oceňovat sbírkové předměty, nevedou se v účetní evidenci a nevím ani, co je „drobný exponát“. Pokud je tu autor otázky, prosím o upřesnění.

Pojistky sbírkových předmětů ve vnitrostátním a mezinárodním styku v rámci Smluv o výpůjčce na výstavu

Sbírkové předměty, které se převážejí, uchovávají, často dlouhodobě, mimo domovské depozitáře a výstavní prostory **se pojišťují**. Pojistku zpravidla hradí ten, kdo si sbírkové předměty vypůjčuje, ale pokud vypůjčitel nemá důvěru ke způsobu pojištění, formě pojistky apod. hradí pojistku sám. Upravuje to smlouva o výpůjčce. Pro výpůjčky do zahraničí je pojištění povinné, do žádosti o povolení k vývozu se povinně uvádí pojistná cena každého předmětu.

Možnosti získání finančních příspěvků na udržování sbírek, které nejsou v CES

Tato otázka obsahuje protimluv. Soubory věcí, které nejsou zapsány v CES, **nejsou sbírkou ve smyslu zákona**, takže „sbírky, které nejsou v CES“ nemohou existovat. Možná, že měl tazatel na mysli předměty, které jsou součástí doprovodné dokumentace ke sbírce. Věci do ní zařazené nejsou sbírkovými předměty ve smyslu zákona, tudíž na jejich konzervování, preparování nebo restaurování **nelze poskytovat příspěvky z programu ISO**. Chápu, že je to mrzuté, vždyť může jít o předměty velmi významné, např. pro účely studijní, ale priorita podpory ochrany předmětů zařazených do sbírek je logická.

Pomocný sbírkový materiál a jeho evidence

Způsob evidence tzv. pomocného materiálu včetně doprovodné dokumentace ke sbírce je podrobně popsán v Příručce muzejníkově I., na str. 55–59. Nedokázal bych k tomu nic podstatného dodat. Když tak to nějak upřesněte.

Vyřazování sbírkových předmětů – aktivní forma sbírkotvorné činnosti – kdy a jak

Vyřazování věcí ze sbírkové evidence je podrobně popsáno v metodickém pokynu č.j. 53/2001, vzory formulářů návrhu kurátora na vyřazení, stanoviska poradního sboru pro sbírkotvornou činnost a rozhodnutí ředitele o vyřazení jsou přílohami metodického pokynu č. 14639/2002 a jsou ke stažení z webové stránky MK a zveřejněny také v Příručce muzejníkově II, která vyšla letos. Velmi podrobně se vyřazováním předmětů ze sbírek zabývá metodický text „Mýty provázející vyřazování předmětů ze sbírkové evidence“, uveřejněný rovněž v Příručce muzejníkově II na str. 86.

Na otázku kdy lze odpovědět pouze v obecné rovině. Odborná selekce sbírkových předmětů je **proces trvalý**. Aktuální jsou úvahy o vyřazování po **skončení každoroční inventarizace** části sbírky a při **zařazování sbírkových předmětů do systematické evidence**. Obecně také platí – vyřazování **nesmí být kampaňové**, zdůvodnění přebytečnosti nebo neupotřebitelnosti nebo ztráty musí být zpracováno **pro každý sbírkový**

předmět samostatně, nelze připustit zdůvodnění pro celý soubor předmětů. Velký význam má odborná erudice poradního sboru pro sbírkotvornou činnost, který se k vyřazení vyjadřuje.

V zákoně, ve vyhlášce ani v metodických pokynech nenajdete, že se k vyřazení musí vyjadřovat zřizovatel muzea. Protože však zřizovatel bývá obvykle vlastníkem sbírky nebo vlastníka (např. stát) zastupuje, **je logické, že souhlas by si správce měl vyžádat.** Zřizovatelům se doporučuje, aby k tomu správce zavázali nějakým interním předpisem.

Naopak, pro vyřazení **je irelevantní** např. usnesení rady nebo zastupitelstva, pokyn či nařízení ministerstva věc vyřadit. Rozhodující jsou **jen a jen důvody uvedené v zákoně**, jejichž oprávněnost posuzuje MK v rámci posuzování žádosti o vyřazení evidenčního čísla z CES. Irelevantní jsou názory typu „vždyť je to naše, tak můžeme rozhodnout o vyřazení“. Vlastník sbírky, je-li jím stát, kraj nebo obec, **je povinen nakládat se sbírkou podle zákona**, což **předpokládá i nezbytné omezení vlastnických práv.** To je v České republice možné pouze **v souladu s Listinou základních práv a svobod**, která je součástí našeho ústavního pořádku. Ta říká, že omezit vlastnická práva je možné pouze **zákonem a za náhradu.** V případě omezení vlastnických práv ke sbírkám je to upraveno zákonem č. 122/2000 Sb., který zároveň – v ustanovení § 10 upravuje **práva vlastníka či správce sbírky**, jejichž využití je tou **náhradou** za omezení.

Je ale ještě jeden důvod pro vyřazení, který v zákoně uveden není. Když se změní vlastnictví předmětu

na základě zákona (např. restituce) nebo rozhodnutí soudu. Předmět, který přestal být vlastnictvím vlastníka sbírky nebo se ukázalo na základě soudního řízení, že jeho vlastnictvím nikdy nebyl, je pro toho, kdo byl dosud příslušný s předmětem hospodařit, **přebytečný, protože s ním nemůže volně nakládat. To je důvod k vyřazení ze sbírkové evidence.** K žádosti o vyřazení evidenčního čísla tohoto předmětu z CES je třeba připojit odkaz na příslušný zákon nebo výrok soudu.

Existují i případy, kdy se zjistí na základě dohledaných dokumentů, že sbírkový předmět byl do sbírkové evidence muzea či galerie **zapsán omylem** – nikdy se nejednalo o majetek vlastníka sbírky (předmět byl v muzeu pouze deponován nebo byl muzeu zapůjčen). To se při aktualizaci zápisu v CES řeší „nápravou omylu“, ale **omyl je nezbytné v povinné příloze doložit.** Z podstaty věci jde opět o přebytečnost, protože s takovým předmětem nelze volně nakládat. Jinak pro **přebytečnost** platí ustanovení § 9 odst. 5 zákona č. 122/2000 Sb.

Zrušení muzea a právní podmínky pro tento akt, správa sbírek po tomto aktu

Zrušení příspěvkových organizací, tedy i muzeí a galerií, upravují příslušné obecné zákony, zrušení těch státních např. zákon č. 203/2006 Sb., o některých druzích podpory kultury a o změně některých souvisejících zákonů. Pokud jde o sbírku, je to po právní stránce docela jednoduché – zákon č. 122/2000 Sb. ukládá povinnosti **vlastníkům** sbírky, zřídí-li si vlastník pro správu

sbírky nějakého **správce**, tj. právní subjekt, týkájí se povinnosti (a samozřejmě i práva) tohoto správce. Zruší-li vlastník sbírky správce (muzeum), všechny povinnosti vyplývající ze zákona **je povinen plnit sám** a zjistí-li kontrola porušování zákona, je s ním zahájeno správní řízení o uložení pokuty. Pokud by se chtěl sbírky zbavit, může jí předat, darovat či prodat, ale pouze v její celistvosti, jak je zapsána v CES, a na nového vlastníka přecházejí všechny povinnosti ze zákona.

Ochrana sbírek s ohledem na možnosti depozitářů

Základní ochranu sbírky, která zaručuje uchování sbírky a zabránění škodám na sbírce, je vlastník, případně správce sbírky **povinen zajistit vždy**, stav a možnosti depozitářů **nejsou a nemohou být omluvou.** Dovolím si tady říct některé poznatky z kontrol dodržování zákona. Setkáváme se s těmito typy depozitářů (v pořadí podle četnosti výskytu ve vzorku 147 navštívených depozitářů, tj. místností):

1. depozitáře zabezpečené, temperované, s monitorováním teploty a vlhkosti, případně vybavené zvlhčovači či odvlhčovači, prostorově vyhovující, byť často na hraně naplněnosti, tj. více či méně přeplněné, skromně vybavené (jednoduché regály, skříně), kde jsou sbírkové předměty uchovávány v prostředí a ve stavu, které je neohrožující, přehledně, v dostupných obalech, předměty lze snadno vyhledat, ale některé věci jsou varující (např. hraniční výkyvy teploty a vlhkosti, riziko poškození z důvodu přeplněnosti atp.) – takových depozitářů

je výrazně nejvíc, není-li muzeum v situaci, kdy neví, co s penězi, **není vlastně třeba nic měnit, jen hlídat, aby se situace nezhoršovala**

2. depozitáře podobné, ale sbírkové předměty v nich jsou uloženy nepřehledně, jsou chaoticky nahromaděné, prostor je využit zcela neúčelně, což vede k pseudopřeplněnosti, chybí obaly, není zajištěno temperování a monitorování teploty a vlhkosti, předměty lze vyhledat s jistými obtížemi, v depozitáři jsou ojedinele i předměty korodované, napadené škůdci atp. – takových depozitářů je stále ještě dost, **ke zlepšení stavu stačí finančně nenáročné úpravy, chuť a pár nápadů**

3. depozitáře na vysoké úrovni technické vybavenosti, s maximálně přehledným uložením sbírek, prostorově vyhovující, s optimálním prostředím atp. – takových depozitářů jsou desítky a přibývá jich, **stačí jen hlídat, aby byly moderní technologie optimálně využívány**

4. depozitáře sice ve vyhovujících prostorách, ale nezabezpečené, se zcela chaotickým uložením předmětů, přeplněné, s nehlídaným prostředím a bez možnosti prostředí ovlivňovat, stav sbírek je žalostný, ohrožují je škůdci, prach a koroze, mnohé předměty nelze vyhledat, depozitář je zároveň skladem materiálu všeho druhu – takový depozitář jsme při kontrolách v letech 2002–2007 našli zatím pouze jeden – ale stál zato – **něco shnilého je jak na straně muzea, tak zřizovatele a dokud se to nezmění, ke změně nedojde**

5. depozitáře s optimálně uloženými sbírkovými předměty, ale v prostorách nevhodných (malých, vlhkých atp.), kde probíhá neustálý boj o přežití předmětů – takové depozitáře nacházíme ojedinele, **není jiné řešení než prostory opustit.**

Větší investice si vyžadují pouze depozitáře uvedené v bodech 4 a 5, jejichž četnost v našem vzorku byla nejmenší. Z toho lze vyvodit, že obecně vzato nedostatek peněz, kterým bývají nejčastěji zdůvodňovány potíže s depozitáři, není důvodem jediným. Paradoxně, zanedbané depozitáře má mnohde na svědomí příslib investičních prostředků na rekonstrukci objektu pro depozitáře nebo na výstavbu nového depozitáře, tj. **čekání na peníze**. Toto čekání totiž bývá dobrým důvodem se o stávající depozitáře nestarat tak, jak by bylo možné a pokud slíbené peníze nepřicházejí, dochází k dlouhodobému zhoršování jejich stavu.

Jak postupovat a dosáhnout převodu sbírek, které do roku 2000 spravovalo muzeum města podle z. č. 367/90 Sb. zpět na město, když zatím sbírky zůstávají státní podle 219/2000 Sb.

Odpověď připravila Dr. Kervitce-rová:

To je komplikovaná otázka a mohu se k ní vyjádřit pouze obecně. Podle našich zkušeností je třeba posuzovat každý případ samostatně. V důsledku úpravy v ustanovení § 57 zákona č. 219/2000 Sb. a zároveň zrušení ustanovení § 6 zákona č. 172/1991 Sb. je k převodům sbírek muzejní povahy ve vlastnictví státu a uložených v muzeích zřizovaných obcí oprávněn pouze Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Způsob komunikace při aktualizaci v Centrální evidenci sbírek MK (CES), možnost zaslání mailem

Odpověděl Michal Janiš

Pro způsob komunikace při aktualizaci v Centrální evidenci sbírek vydalo MK **metodický pokyn č.j. 53/2001** – jeho znění je k dispozici na webu MK (www.mkcr.cz) v sekci Kulturní dědictví Muzea, galerie a ochrana movitého kulturního dědictví Právní předpisy a metodika.

Pro zjednodušení komunikace při žádostech o aktualizaci v CES týkajících se výčtu evidenčních čísel podle § 7 odst. 2 zákona č. 122/2000 Sb. správci sbírek využívají program na správu evidenčních čísel CESik 1.2.1. který vytvořilo MZM a je zdarma k použití na stránkách Centra pro informační technologie v muzejnictví – www.citem.cz při Moravském zemském muzeu v Brně, rovněž tak i aktuální náповěda k tomuto programu.

Tato verze umožňuje zasílat data (evidenční čísla) z nichž se na MK tisknou a potvrzuje formuláře žádostí, **takže pro správce odpadá dřívější povinnost posílat papírové žádosti.**

Nedílnou součástí takto zasláných dat je z CESiku vytištěný tzv. **Průvodní list**, jímž statutární zástupce organizace stvrzuje svým podpisem a razítkem správnost údajů v datovém souboru.

CESik řeší jednak zápis nových evidenčních čísel, jak přírůstkových, tak inventárních, dále výměnu čísel přírůstkových za in-

ventární (i částečné), vyřazování, nápravy omylů. Správce k tomu využívá Vzor formuláře. Tento i vysvětluje, kdy je nutno přikládat **povinné přílohy** – kopie evidenčních záznamů, vysvětlení změn.

CESik rovněž urychluje vyřizování **vývozních povolení** – datový soubor „vývozních čísel“ se přikládá k žádostem o vývoz.

Pro bezproblémovou aktualizaci v CES žadatel uvede **telefonický a e-mailový kontakt** na toho, kdo v organizaci tuto agendu má na starosti.

Počítačová data žadatel na MK posílá nejlépe na CD a to tak, aby toto médium mohlo být použito i zpětně na aktualizaci.

Pokud jsou evidenční záznamy sbírkových předmětů vedeny v počítači, mohou být jako textový soubor přiloženy k žádosti na **CD** místo xerokopii v případě „**povinných příloh**“.

Pokud to situace vyžaduje – může se datový soubor ev. čísel z CESiku zaslat po předchozí domluvě s referentem CES **e-mailem**. Tento soubor se musí tzv. **zazipovat** v operačním systému počítače, nebo podobným software – např. WinZip.

Pokud správce sbírky chce **doplnit nebo změnit slovní charakteristiky** sbírky, provede toto v programu CESika zašle buď zvlášť nebo společně při změně ev. čísel. Rovněž tuto změnu uvede v průvodním dopise.

Pro možnost doplnění slovních charakteristik o obrazové informace byla vypracována metodika, která je dostupná na: http://www.citem.cz/mambo/index.php?option=com_remository&Itemid=65&func=fileinfo&id=168

Veškeré informace spojené s problematikou aktualizace CES je možno směřovat na ces@mkcr.cz a rovněž na www.citem.cz v případě programu CESik.

Zákon o ochraně sbírek muzejní povahy – co je platné pro obce, pokud je muzeum organizační složkou města

Samozřejmě, **že platné je všechno!** V takovém případě není pro správu sbírky zřízen správce, **tudíž veškeré povinnosti plynoucí ze zákona se týkají vlastníka, tudíž obce.**

Zřizovací listiny a standardy

Zákon ukládá garantům poskytování standardizovaných veřejných služeb, tj. zřizovatelům muzeí a galerií:

1. určit zřizovací listinou **obory**, v nichž působí.
2. **území**, z něž převážně získávají sbírkové předměty, a to v souladu s charakteristikou sbírek v CES a s tradiční sběrnou oblastí.
3. stanovit poskytovatelům zřizovací listinou **poskytování** standardizovaných veřejných služeb podle zákona do **hlavního předmětu jejich činnosti**.

Zákon o ochraně sbírek muzejní povahy – legislativa obecních muzeí a problematika vlastnictví sbírek

Odpověď připravila Dr. Kervitce-rová

K nakládání s majetkem, se kterým v současné době nehošpodaří žádná z organizačních složek státu nebo státních organizací je oprávněn pouze Úřad pro zastupování státu ve věcech majetkových.

Problematika vlastnictví sbírek muzejní povahy obecně je ale mnohem širší a přesahuje možnosti takto vedené diskuse.

1. Především je zde problematika způsobu nabytí vlastnického práva ke sbírce muzejní povahy, který nemusí být v souladu s nabytím vlastnického práva k jednotlivým sbírkovým předmětům.
2. Pokud se jedná o sbírky muzejní povahy ve vlastnictví státu a územně samosprávných celků je nutně se zabývat otázkou veřejnoprávního charakteru těchto sbírek a z toho vyplývajících vztahů obcí a krajů jako veřejnoprávních korporací k výkonu vlastnického práva, který by měl být vždy v souladu s veřejným zájmem. Za zřetelehodné považují uvést, že převod vlastnického práva ke sbírce muzejní povahy ve vlastnictví územního samosprávného celku je možný za podmínek zákona č. 128/2000 Sb., 129/2000 Sb. a není zákonem č. 122/2000 Sb. vyloučen.

Problematika danění darovaných předmětů (máme na mysli sbírkových předmětů) zkušenosti, výše daně

Odpověď připravila Dr. Kervitce-rová

Tato oblast je asi nejsložitější ze všech uvedených problémových oblastí. Je to sice i právní problém, nicméně především pro daňového specialistu. Tato specializace na ministerstvu schází, právě tak jako specializace na veřejné zakázky, nebo majetkové převody a podobně.

Konkrétně ale daně dědické, darovací a z převodu nemovitostí upravuje zákon č. 357/1992 Sb. Podle tohoto zákona je bezúplatné nabývání majetku m.j. Českou republikou nebo územními samosprávnými celky od daně dědické a darovací osvobozeno. Jestliže se dotaz týká darovací daně při darování do soukromé sbírky, řídí se daňová povinnost rovněž citovaným zákonem, osvobození od daně se však řídí jinými pravidly.

Vlastníku sbírky zapsané do centrální evidence mohou být poskytnuty z veřejných prostředků účelově určené příspěvky – co když prostředky nedostane a ze svých není schopen zajistit ochranu sbírky?

Ano, dotace z veřejných rozpočtů nejsou nárokové, může se tedy stát, že je žadatel nedostane (zatím, pokud jde o dotace ze státního rozpočtu, takových případů mnoho nebylo). V případě jakéhokoliv majetku však platí, že vlastník je povinen se o něj řádně starat. Přijetím racionálních opatření se dá i za málo peněz zajistit alespoň to nejnútnejší, tj. alespoň zmenšit riziko, že dojde ke škodám. Lze si představit i krajní

možnost, kdy vlastník skutečně nebude schopen zajistit ani minimální ochranu sbírky a zabránit škodám. Pak by nezbývalo nic jiného než nabídnout sbírku někomu jinému, kdo se o ní postarat dokáže. Zákon nedovoluje např. zadluženému vlastníkovi, aby sbírku zastavil nebo zatížil jinými věcnými právy. Pokud to udělá, je právní úkon, jímž se to stalo, od samého počátku neplatný.

Potřebujeme centrální evidenci sbírek nebo centrální evidenci sbírkových předmětů?

Asi bude potřeba otázku upřesnit. Nicméně – máme jak CES, tak centrální evidenci sbírkových předmětů, zastoupených v CES svými evidenčními čísly. Z údajů v CES:

- vlastník
- správce
- sbírka
- podsbírká
- evidenční číslo

není těžké se dostat k evidenčnímu záznamu ve sbírkové evidenci vlastníka či správce, což ověřujeme při každé kontrole. Pokud by byly všechny evidenční záznamy v počítačových databázích, nic by nebránilo propojení CES s nimi.

Proč to potřebujeme? Hlavní důvody jsou tyto:

1. Prvním důvodem je **existence zákona**, takže si musíme položit nejprve otázku, k čemu potřebujeme zákon.

a) chránit sbírku v její celistvosti, což je základní předpoklad zachování jejího smyslu, a trvale jí uchovávat není možné, aniž by byl stanoven zvláštní režim nakládání s ní, jehož dodržování ovšem nelze zajistit bez jistého omezení vlastnic-

kých práv, což lze pouze zákonem;

b) jedním z pilířů Evropských společenství je volný pohyb zboží, který je ale neslučitelný s uchováváním sbírky v její celistvosti; na takové případy pamatuje smlouva o ustavení ES a umožňuje výjimky, mimo jiné i pro kulturní statky – ovšem pouze pro ty, které jsou chráněné národní legislativou, tedy zákonem;

No a když tedy některé kulturní statky (nikoliv všechny) podřadíme pod režim zákonů, **musíme vědět, které, vymezit to, co ochraně ze zákonů podléhá**. Jsou to, vedle kulturních památek, chráněných zákonem č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, archiválií, chráněných zákonem č. 499/2006 Sb., o archivnictví a spisové službě, předmětů kulturní povahy ve smyslu zákona č. 71/1994 Sb., o prodeji a vývozu předmětů kulturní hodnoty také sbírky, chráněné zákonem č. 122/2000 Sb. **CES tyto sbírky, podléhající zákonné ochraně vymezuje**. Jenže při práci se sbírkami se jen výjimečně pracuje se sbírkou celou, pracuje se s částmi sbírek, **s jednotlivými sbírkovými předměty**. I jednotlivé sbírkové předměty podléhají režimu zákona a musí tedy být nějak identifikovatelné. Prostě chceme-li něco chránit, musíme vymezit předmět té ochrany, musí být zřejmé, na které předměty se vztahuje ta výjimka z volného pohybu zboží v ES. Ono to sice v případě těch sbírkových předmětů jde jen obtížně, ale zčásti přece.

2. Jsou-li sbírky chráněny zákonem, je tím vyjádřen veřejný zájem na nich, na jejich rozmnožování, uchovávání, správu a využívání jdou peníze z veřejných rozpočtů. Jsou to ročně řádově miliardy. A tak jako je logické, že veřejnost ví, na kolik km silnic a dálnic jdou veřejné pro-

středky, kolik z toho je dálnic, kolik silnic první třídy atd., tak je stejně logické, aby bylo zveřejněno, na co vlastně jdou peníze do muzejnictví. CES je souhrnnou informací o tom, **kolik a jakých sbírek muzejní povahy, financovaných z veřejných rozpočtů, u nás vlastně je.**

Ochrana sbírek – možnosti financování

Nároky – byť fakultativní – upravuje zákon, nástrojem je program ISO, zásady poskytování dotací ze státního rozpočtu jsou na webu, stejně jako formuláře žádostí.

Ochrana sbírkových předmětů v rámci řádné zápůjčky na výstavu. Dle kategorií důležitosti předmětů.

Platí to, co je uvedeno ve smlouvě ovýpůjčce a dále nepsaná zásada, že s vypůjčenými předměty se zachází „jako s vlastními“, tedy v intencích zákona. **Pojem „kategorie důležitosti předmětů“ neznám, vždycky zdůrazňuji, že před zákonem jsou si všechny předměty rovny.** Prosím případně upřesnit otázku.

Jakým způsobem vést evidenci předmětů, které není možné trvale či dočasně zaevidovat přímo jako sbírkový předmět, ale které je však v muzeu z různých

důvodů nutno uchovávat?

Vše, co bych k tomu dokázal říct, je uvedeno v Příručce muzejníkově I na str. 55–59. Upozornit bych chtěl na to, že „legalizace“ tohoto materiálu sbírkové povahy, ale nezapsaného do sbírkové evidence, je dána definicí muzea v zákoně (§ 2 odst. 3). A ještě něco – v žádném případě nelze tolerovat existenci takového materiálu neevidovaného.

Jak podrobně a jakou formou by měl být v "malém" muzeu stanoven režim zacházení se sbírkami?

Vše je podrobně uvedeno v metodickém pokynu č.j. 4688/2007. Všechny metodické pokyny jsou na webu, tento je poněkud utajen, ale teď už je najdete také v Příručce muzejníkově II, tento na str. 56.

Překrývání a rozpory mezi zákony (archivní, památkový a zákon o ochraně sbírek)

Tyto zákony se ani nepřekrývají, ani mezi nimi nejsou rozpory. Rozpory jsou pouze v jejich aplikaci. Zákon č. 122/2000 Sb., se na kulturní památky, národní kulturní památky a na archiválie nevztahuje. Spravuje-li tedy muzeum kulturní památky nebo národní kulturní památky, nakládá s nimi podle zákona č. 20/1987 Sb., o státní památkové péči, spravuje-li archi-

válie, nakládá s nimi podle zákona č. 499/2004 Sb., o archivnictví a spisové službě – **bez výjimky!**

Kulturní památky a národní kulturní památky jsou ale evidovány stejně jako sbírkové předměty, tj. jsou zařazeny do sbírkové evidence, evidenční čísla však nejsou uvedena v CES (nejedná se o sbírkové předměty) a zachází se s nimi podle památkového zákona (vývozy, restaurování, přemístování atp.). Archiválie jsou evidovány podle zákona o archivnictví, ve sbírkové evidenci se vůbec neobjevují.

Rozpory mezi památkovým a muzejním zákonem skutečně žádné nejsou, ani v jejich aplikaci. V aplikaci archivního zákona je problém ve výkladu definice archiválie.

Kalendárium kulturních událostí

Nová Paka

Městské muzeum – Suchardův dům

Výstava ke 100. výročí založení muzea v Nové Pace

21.3. - 15.6.2008

Zajímavosti z depozitářů muzea

21.3. - 15.6.2008

Klenotnice drahých kamenů

Zkamenělá dřeva a horniny

22.3. - 2.11.2008

Nové Město na Moravě

Horácké muzeum

Flamberg – skupina historického šermu Žďár nad Sázavou

18.1. - 1.3.2008

Nové Město nad Metují

Městské muzeum Nové město nad Metují

K. Procházková – M. Kotková a jejich děti: Co ti poví anděl dětskou duší prolétnuvší

7.1. - 16.3.2008

Branka o.p.s.. Kladské pomezí bez hranic

17.3. - 20.4.2008

Galerie Zázvorka

David Kubina: Výběr z tvorby

17.1. - 16.3.2008

Josef Ducháč: Kresby z pozůstalosti

20.3. - 28.4.2008

Nové Strašecí

Městské muzeum

Keltové na Rakovnicku – nová expozice

od 13.12.2007

Zuzana a Michal Šochlovi – Fotografie – Tajemná Afrika

31.1. - 2.3.2008

Nový Bor

Sklářské muzeum Nový Bor

Ondřej Košťál

29.3. - 8.6.2008

Nový Jičín

Muzeum Novojičínska, p.o.

Lovecké trofeje za sezónu 2007

11.3. - 30.3.2008

Eduard Veith (1858–1925) – Obrazy

10.4. - 28.5.2008

Nymburk

Vlastivědné muzeum Nymburk

Oděvy a oděvní doplňky 1850–1920 – to nejlepší z muzejních textilních depozitářů Polabského muzea

1.1. - 9.3.2008

Ostře sledovaný Bohumil Hrabal

28.3. - 25.5.2008

Olomouc

Muzeum umění Olomouc

Emil Filla (1882–1953)

29.11.2007 - 13.4.2008

Vzplanutí

17.1. - 23.3.2008

Severin Tischler

31.1. - 20.4.2008

Opava

Slezské zemské muzeum - Výstavní budova

Život plný slunce Alexandra Babraje

od 7.2.2008

Památník Petra Bezruče

Jaroslav Havlíček – Nebe, které odměňuje, je v nás...

únor - březen 2008

Ostrava

Ostravské muzeum, p.o.

Fenomén Vítkovice, strojírenská tradice a perspektiva

20.12.2007 - 31.3.2008

Nejen chlebem

1.2. - 13.4.2008

Marta Kolárová – Ostrava

11.3. - 20.4.2008

Pardubice

Východočeská galerie v Pardubicích

Josef Lada (1887–1957)

27.2. - 4.5.2008

Východočeské muzeum v Pardubicích

Křemen a jeho rodina

7.3. - 31.8.2008

Dítě, dětství, mateřství (péče o dítě v období 1850–1950)

4.4. - 1.6.2008

Paseky nad Jizerou

Památník zapadlých vlastenců

Betlémy ze soukromé sbírky

1.12.2007 - 1.4.2008

Z historie firmy DETOA Albrechtice

3.5. - 26.4.2008

Pelhřimov

Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p.o.

Opatrní měšťané Pelhřimovští 17. století a jejich svět

15.1. - 15.3.2008

F.B.Vaněk a Pelhřimov

7.4. - 31.10.2008

Josef Šeda: Olejomalby

květen 2008

Karel Hylíš: Plastiky

15.3. - květen 2008

Petřvald u Karviné

Výstavní síň muzea Těšínska – Technické muzeum

Slepice nebo vejce? Reklama nebo výrobek

8.2. - 31.10.2008

Písek

Prácheňské muzeum v Písku

Olga Škochová – Haiku kojící matky

duben 2008

Galerie PM

Výtvarná díla s píseckou tematikou ze sbírek muzea

březen - duben 2008

chodba knihovny

Čechy v 6. století

březen - duben 2008

Plzeň

Západočeské muzeum v Plzni

Dějiny udatného českého národa

8.2. - 13.4.2008

Umělecká beseda

29.2. - 30.3.2008

Poděbrady

Polabské muzeum

Výstava k filmu Fimfárum 2 Jak se točí fimfárum

28.11.2007 - 23.3.2008

Vít Klouček – Toulání s Doubravkou – fotografie

20.1. - 2.3.2008

Pravěké válečnictví

11.3. - 30.4.2008

Ing. Arch. Jaroslav Staněk – Historická architektura

1.4. - 6.7.2008

Absolventi výtvarného oboru ZUŠ Poděbrady k 55. výročí založení

2.4. - 27.4.2008

Milan Exner – keramika

6.4. - 6.7.2008

Polička

Městské muzeum a galerie

Doba měst a hradů – husitské války

4.2. - 30.3.2008

Výstava měst české inspirace

5.4. - 27.4.2008

Pojďte si hrát do galerie

28.4. - 30.5.2008

Hlavní město Praha

Galerie Josefa Sudka

Jan Lauschmann: Praha – Brno

17.1. - 20.4.2008

Museum Kampa - Nadace Jana a Medy Mládkových

Cracking Art Group

březen-srpen 2008

Muzeum Policie ČR

Amatéřsky upravované a podomácku vyráběné střelné zbraně

do 30.6.2008

Výstava fotografií a maleb

5.3. - 30.3.2008

650 let od Nařízení Karla IV. o zakládání vinic

6.2. - 18.5.2008

Drogy... 80 let boje proti narkotikům

8.2. - 31.10.2008

Národní galerie v Praze

Palác Kinských; sídlo Sbírký kresby a grafiky

Wilhelm Riedel (1832–1876)

14.2. - 31.8.2008

Šternberský palác; sídlo Sbírký starého umění

"...et in Hollandia ego..."

květen 2007 - duben 2008

Kalendárium kulturních událostí

Schwarzenberský palác

otevření expozice Baroko v Čechách 28.3.2008

Veletržní palác; Sběrka moderního a současného umění a Sběrka umění 19. století

Karel Svoboda (1824–1870) únor - duben 2008

Michael Rittstein: Vlhkou stopou 12.12.2007 - 27.4.2008

Auguste Rodin v Praze 22.1. - 4.5.2008

Marlene Tseng Yu – Obrazy 7.2. - 27.3.2008

Grand prix architektů - Národní cena za architekturu 3.3. - 30.4.2008

Design Match 2008 13.3. - 3.5.2008

respirium mezaninů

Irena Jůzová: Kolekce – Série (Ozvěny Benátského bienále) 12.12.2007 - 30.3.2008

Zámek Zbraslav; Sběrka mimoevropského umění

Umění Koreje 16.6.2007 - 17.5.2009

Figurální malba východní Asie – Čína 24.11.2007 - 24.2.2008

Figurální malba Východní Asie – Japonsko 2.3. - 8.6.2008

Národní muzeum

Co se skrývá pod pozlátkem? Muzejní palác volá po rekonstrukci 15.6.2006 - 31.12.2008

Lišejníky kolem nás 8.11.2007 - březen 2008

Stopy lidí – pěšky od pravěku na Měsíc 28.11.2007 - 30.6.2008

Za přírodou Íránu 5.12.2007 - 30.11.2008

Atický Kiathos – Čerpák na víno 15.1. - 13.4.2008

Valdštejnská jízdárna

Albrecht z Valdštejna a jeho doba 15.11.2007 - 2.3.2008

NM – České muzeum hudby

NM – České muzeum hudby – Muzeum Antonína Dvořáka 24.4.2007 - 30.3.2008

Prahou po stopách Antonína Dvořáka

NM – Náprstkovo muzeum asijských, afrických a amerických kultur

Komunální politik Vojta Náprstek 16.9.2006 - 31.12.2008

Paní, nesu Vám psaní 22.2.2007 - 13.4.2008

Mincovníctví Mexika 1.1.2007 - 31.12.2008

Národní zemědělské muzeum

Do neznáma 14.12.2007 - 9.3.2008

Památník národního písemnictví v Praze

Libuše Moniková – Moje knihy jsou drahé 8.2. - 13.4.2008

Pedagogické muzeum J. A. Komenského

Cesta do hlubin studákovy a kantorovy duše. Pedagog a spisovatel Jaroslav Žák 29.11.2007 - 30.3.2008

Poštovní muzeum

Svět k svému – Pohlednice jako výraz národní identity v Českých zemích 7.2. - 30.3.2008

Adolf Absolon, malíř, ilustrátor a tvůrce poštovních známek 2.4. - 1.6.2008

Správa pražského hradu, Oddělení kultury

Jízdárna Pražského hradu

Mikoláš Aleš 14.12.2007 - 20.4.2008

Vladislavský sál

Korunovační klenoty 19.4. - 27.4.2008

Čísařská konírna

František Vlácil: Zápasy 15.2. - 31.5.2008

Tereziánské křídlo Pražského hradu

Pražský chodec – Jiří Všečetka 18.3. - 31.8.2008

Uměleckoprůmyslové muzeum v Praze

Galerie Josefa Sudka

Jan Lausmann: Praha – Brno 17.1. - 20.4.2008

Židovské muzeum v Praze

Hella Guthová – Rozpuštěné postavy 7.2. - 27.4.2008

Prachatice

Prachatické muzeum

Karel Klostermann a pošumavské zámečky 1.4. - 30.12.2008

Jarní výstava STROOM 8.4. - 18.5.2008

Svět dopravních letadel v letech 1945–2005 1.4. - 18.5.2008

Zámeček

Zmizelé Prachatice 21.4. - 28.10.2008

Šumava na starých mapách 21.4. - 21.5.2008

Prostějov

Muzeum Prostějovska v Prostějově, p.o.

Obnova lesních porostů biokoridoru Hloučela 8.2. - 9.3.2008

Prostřední Lhota u Nového Knína

Muzeum životy venkovského obyvatelstva středního Povltaví

Kapličky, kříže a boží muka na Novoknínsku 26.4. - 28.10.2008

Poutní místa na Příbramsku a širším okolí 26.4. - 28.10.2008

Keltské oppidum Hrazany 26.4. - 28.10.2008

Modely zemědělských strojů a nářadí 26.4. - 28.10.2008

Zlato u Čeliny 26.4. - 28.10.2008

Předklášteří

Podhorácké muzeum

Upřímnýma očima 16.12.2007 - 23.3.2008

Svátky jara 16.3. - 4.5.2008

Květnice hora, Besének voda 27.4. - 28.9.2008

Přerov

Muzeum Komenského v Přerově, p.o.

Z přírůstků Muzea Komenského za rok 2007 24.1. - 30.3.2008

Kouzlo kupeckého krámků 31.1. - 27.4.2008

Kouzelné dětství 17.1. - 6.4.2008

Vily Olomouckého kraje 28.2. - 13.3.2008

Přerov nad Labem

Polabské národopisné muzeum

Tradiční výstava Jaro na vsi (v celém areálu skanzenu) 15.3.2008 - 11.5.2008

Přeštice

Dům historie Přešticka

Barvy duše 30.1. - 30.3.2008

Dobré ráno! 30.1. - 30.3.2008

Zlaté časy první republiky – Život a zábava v Přešticích 1918–1938 22.4. - 2.11.2008

Příbram

Hornické muzeum Příbram

Březové Hory – cáchovna dolu Vojtěch

Hornické památky Příbramska ve fotografii do 30.3.2008

Velikonoce v hornickém domku 10.3. - 24.3.2008

Malé vodní toky středních Čech 1.4. - 11.5.2008

Rakovník

Muzeum T. G. M. Rakovník

Petrolejové lampy 31.1. - 9.3.2008

Miroslav Mottl – Obrazy 28.2. - 16.3.2008

Rokycany

Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech

Martin Schlossar – Prstové obrazy 21.2. - 23.3.2008

Záznamy z cesty 6.3. - 27.4.2008

Roudnice nad Labem

Galerie moderního umění v Roudnici n. Labem

Adriana Šimotová – perforovaná kresba 24.1. - 30.3.2008

Kalendárium kulturních událostí

Jan Hrubý – humoristické dílo z posledních let

31.1. - 30.3.2008

Jiří Šindler

3.4.2008 - 8.6.2008

Podřipské muzeum

Obec baráčníků v letech 1936–1997 na historických fotografiích a dobových reáliích 7.12.2007 - 30.3.2008

Roudnický soudní okres v pohlednicích duben - červen 2008

Roztoky u Prahy

Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy

Sklo jako obal – z historie užitečného skla

12.9.2007 - 13.4.2008

Dítě, dětství, mateřství – péče o dítě v letech 1850–1950

14.11.2007 - 16.3.2008

Pruhovaná krása

8.2. - 30.3.2008

Světlem automobilem z Pekingu do Paříže za 30 dnů

28.3. - 11.5.2008

Zdenka Braunerová, aneb (ne)obyčejný život malířky na přelomu století 9.4. - 10.8.2008

Fenomén Merkur ze sbírky Jiřího Mládky 18.4. - 21.9.2008

Rýmařov

Městské muzeum Rýmařov

Petr Václavek, Libor Kappel – fotografie 1.3. - 30.3.2008

Tomáš Kopřiva – grafika, Jiří Levý – artefakty Valašského Meziříčí 5.4. - 30.4.2008

V. Recihman, Emilie Medková – pocta surrealistickým fotografům 3.5. - 28.5.2008

Sedlčany

Městské muzeum Sedlčany

Příroda objektivem 18.1. - 7.3.2008

Velikonoční výstava 13.3. - 6.4.2008

Místa utrpení, smrti a hrdinství 8.4. - 11.5.2008

Slaný

Vlastivědné muzeum ve Slaném

Petr Janžura „Kousek nebe“ 16.2. - 29.3.2008

Kouzlo kamenných křížů Ing. Petra Bořila 9.4. - 18.5.2008

Slavičín

Městské muzeum

Cesta do pravěku 1.1. - 30.4.2008

Slavkov u Brna

Zámek Slavkov – Austerlitz

Šaty dělají člověka 29.3. - 31.5.2008

Po hedvábné stezce 29.4. - 25.5.2008

Soběslav

Blatské muzeum v Soběslavi

Rožmberský dům

Živly 1.4. - 23.4.2008

Sokolov

Krajské muzeum Karlovarského kraje, Muzeum

Sokolov, p.o.

9. ročník Fotografické setkání 1.3. - 30.4.2008

Neznámí svět drobných savců 11.3. - 25.5.2008

Strážnice

Městské muzeum

Scarabeus 16.1. - 3.4.2008

Národní ústav lidové kultury - Muzeum vesnice

jihovýchodní Moravy

Ze zámeckých salonů 27.4. - 31.10.2008

Joža Uprka (obrazy ze sbírek Národní galerie v Praze

27.4. - 31.10.2008

Stříbro

Městské muzeum ve Stříbře, p.o.

Ztracený obzor v horách Korakoramu – fotografie

15.1. - 31.3.2008

Svitavy

Městské muzeum a galerie

Svět bublinek a muzejních plakátů 7.2. - 2.3.2008

Miroslav Blažek – Obrazy 8.3. - 6.4.2008

F. Čermák: Maliřské ohlédnutí, J. Fajmon, J. Škranc: Krása dřeva

10.4. - 11.5.2008

Šlapanice

Muzeum ve Šlapanicích

Kdo si hraje nezlobí 22.2. - 27.4.2008

Slovutný mistr... 23.5. - 17.8.2008

Šumperk

Vlastivědné muzeum v Šumperku, p. o.

Adolf Kašpar – Balada z rokoka 21.12.2007 - 9.3.2008

Známí i neznámí – regionální výtvarné umění let 1850–1950

1.2. - 29.6.2008

Tábor

Husitské muzeum v Táboře

Místa utrpení, smrti a hrdinství 10.1. - 28.2.2008

Tachov

Muzeum Českého lesa v Tachově

Stromy a mystika od 6.12.2007

Teplice

Regionální muzeum v Teplicích, p.o.

Po stopách českolovenských legií 14.3. - 13.4.2008

Slavné vily ústeckého kraje duben 2008

Výstava děl žáků ZUŠ Teplice duben 2008

Terezín

Památník Terezín – Malá pevnost

Ema Blažková: Peripetie 7.2. - 30.5.2008

Skupinová výstava: fotografie, kresby, plastiky, obrazy, grafika

11.4. - 31.7.2008

Památník Terezín - Muzeum ghetta

David Friedman – Kresby 10.3. - 30.4.2008

Třebechovice pod Orebem

Třebechovické muzeum betlémů

K Ježíškovi do Betléma 30.11.2007 - 31.10.2008

Třebíč

Muzeum Vysočiny Třebíč, p.o.

Ludvík Voneš (1910–1978) 7.2. - 30.3.2008

Stárá řemesla – sedlářství – program pro školy 8.4. - 16.5.2008

Třebívlice

Muzeum Ulriky von Levetzow

Výstava fotografií a dětských prací duben - červen 2008

Třinec

Muzeum Třineckých železáren, a.s. a města Třince

I muži mají své... muž a jeho svět 14.12.2007 - 30.3.2008

Turnov

Muzeum Českého ráje v Turnově, p.o.

XVII. ročník soutěže zemský ráj 1.3. - 13.4.2008

Vily libereckého kraje 17.4. - 18.5.2008

Galerie

Eva Tesařová, keramika 27.2. - 6.4.2008

Ne ruka, to duše maluje – výtvarné umění handicapovaných

12.4. - 25.5.2008

Výstavní kabinet

Sopky Českého ráje duben - červen 2008

Kalendárium kulturních událostí

Týn nad Vltavou

Městské muzeum

Domácnost našich babiček březen - duben 2008

Toulky krajinou – J. Černý březen - duben 2008

Týnec nad Labem

Muzeum rodu Pernerů a Týnce nad Labem

Historie českých zemí, jak ji jistě neznáte duben 2008

Seminář o městech a místech s kořenem -tyn-, -dun-, -tin-, zahr- v názvu květen 2008

Uherské Hradiště

Galerie Slováckého muzea

Zdeněk Hudeček, krása neumírá – obrazy 14.2. - 13.4.2008

Slovácké muzeum v Uherském Hradišti, p.o.

Uherské Hradiště – město královské 18.10.2007 - 14.9.2008

Malý sál

Vladimír Zálešák – Proměny krajiny – obrazy 14.2. - 13.4.2008

Himaláj ve fotografiích Jiřího Rohela 28.2. - 27.4.2008

Přísálí

Výsledky kursů zdobení kraslic 17.3. - 27.4.2008

Velký sál

Lucie a František Chrástkoví – fotografie 14.2. - 13.4.2008

Uherský Brod

Muzeum Jana Amose Komenského

Síkora – Mahdal – Eveno 8.2. - 13.4.2008

Chladné zbraně a zbroj 25.4. - 24.8.2008

Dřevěné hračky Jaroslava Kapitána z Velehradu 15.2. - 18.5.2008

80 let Fot-Kastner v Uherském Brodě 30.5. - 31.8.2008

Úpice

Městské muzeum a galerie Julie W. Mezerové

Tibet – foto Oldřicha Šlegra 7.2. - 9.3.2008

Jiří Berger – akad. malíř 8.4. - 16.5.2008

Ústí nad Orlicí

Městské muzeum

Když jsou housle v pouzdře 28.4. 2006 - 30.5.2008

Stříbrný těšinský šperk 26.4. - 31.12.2008

Quido a Jaroslav Kosinánovi 26.4. - 31.12.2008

Secesní cín ze sbírek UPM v Praze 26.4. - 31.12.2008

Valašské Meziříčí

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně - pobočka

Valašské Meziříčí

Zámek Kinských

Když jsem chodil do školy 20.3. - 25.5.2008

Houby v lidovém léčitelství a medicíně 28.2. - 20.4.2008

Valašská krajina 24.4. - 8.6.2008

Varnsdorf

Oblastní muzeum v Děčíně, p.o. – pobočka Varnsdorf

Kruh přátel muzea

Fotorok 2007 15.1. - 15.3.2008

Velké Opatovice

Památník města Velké Opatovice

Thajsko – fotografie českých cestovatelů 9.3. - 30.3.2008

Procházka staletím 20.4. - 18.5.2008

Velvary

Městské muzeum

VI. velvarský výtvarný salón 7.3. - 30.3.2008

Veselí nad Lužnicí

Blatské muzeum ve Veselí nad Lužnicí

Výstava výtvarných prací žáků ZUŠ ve Veselí nad Lužnicí květen 2008

Vlašim

Muzeum Podblanicka

Grafika Petry Minky 6.3. - 6.4.2008

Výtvarné práce žáků a studentů ZUŠ Vlašim 15.5. - 8.6.2008

Historické domy květen - září 2008

Vodňany

Městské muzeum a galerie

Taras Kuščinskij – fotografie 16.3. - 16.4.2008

Josef Milota – Obrazy 26.4. - 8.6.2008

Vojna u Příbrami – Lešetice

Památník Vojna u Příbrami

Uran v českých dějinách (nová stálá expozice) od 3.10.2007

Vrchlabí

Krkonošské muzeum – Tři historické domy

Jizerskohorské pomníčky 21.3. - 25.5.2008

Správa KRNP, Krkonošské muzeum – Augustiniánský klášter

Archeologické stopy sklářství v Krkonoších 12.12.2007 - 30.3.2008

Sinice a řasy v potravě člověka 2.4. - 1.6.2008

Veronika Souralová: Kouzlo hmyzí říše 9.4. - 25.5.2008

Vsetín

Muzeum regionu Valašsko ve Vsetíně, p.o.

Roma Rising – Rómské obrození 14.2. - 30.3.2008

Nositelé tradic lidových řemesel na Valašsku 13.4. - 15.6.2008

Historie a současnost astronomie v regionech 7.3. - 27.4.2008

Zámecká galerie

Miloš Hlavica – malující herec 2.3. - 11.5.2008

Vysoké Mýto

Regionální muzeum ve Vysokém Mýtu

Utlučem je čepicema... 1.7.2007 - 31.8.2008

Vysoké Mýto v obrazech 9.3. - 6.4.2008

Jak se rodí večerníčky 13.4. - 2.5.2008

Vysoký Chlumec

Skanzen Vysoký Chlumec - Muzeum vesnických staveb středního Povltaví

Kapličky, kříže a boží muka na Sedlčansku 26.4. - 28.10.2008

Svítidla a způsoby svícení ve vesnickém obydlí v 19. až 20. století 26.4. - 28.10.2008

Nejstarší roubené vesnické domy 26.4. - 28.10.2008

Zábřeh

Vlastivědné muzeum

Zbraně a lovecké trofeje 6.2. - 5.4.2008

Zlín

Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p.o.

Ilustrovala jsem Babičku i Broučky... věnováno Marii Fischero- vé-Kvěchové 24.1. - 20.4.2008

Po stopách třetihorního moře 28.2. - 27.4.2008

Znojmo

Jihomoravské muzeum ve Znojmě, p.o.

Dům umění

Zdena Höhmová – obrazy 21.3. - 16.4.2008

Muzeum – brána k poznání 1.5. - 23.8.2008

Žacléř

Městské muzeum Žacléř

Josef Hledík – Fotografie 1.2. - 31.3.2008

Železný Brod

Městské muzeum v Železném Brodě

Přírůstky do sbírky skla za rok 2007 1.3. - 1.6.2008

vuje reálnou možnost, která je v našich podmínkách limitována především osobním přístupem každého pracovníka.

Rádi bychom v závěru poděkovali účastníkům kurzu za svědomitý přístup, Ministerstvu kultury ČR za finanční podporu celého projektu a všem, kteří se na přípravě kurzu podíleli. Ze spolupracovníků z TMB-MCK pak patří náš dík především Ing. Aleně Selucké.

Předpokládáme, že v roce 2008 budeme pořádat další běh tohoto kurzu, jehož termín bude vy-psán na stránkách TMB nejpozději do konce února.

Ivan Berger,
Antonín Šimčík

diskuse

Je muzeologie věda? Aneb muzejnická pohádka o červené Karkulce

Pracuji v muzejnictví čtyřicet let, a tak si už ani nevzpomenu, kdy jsem slyšel otázku z názvu poprvé. Je to již ale hodně dávno. Pak jsem jí slyšel vlastně pořád a úplně naposledy na mezinárodním semináři „Teorie a praxe – dokumentace současnosti“ v Technickém muzeu v Brně 16. září roku 2007, který byl věnován setkání vyučujících muzeologie v České republice a na Slovensku. Pamatuji období až trochu křečovitých snah najít argumenty pro odpověď, že muzeologie věda je, v současné době se má zato, že vědou není, ale ta „věčná“ otázka je kladena stále znovu a znovu. Proč? Co by se změnilo, kdybychom na ni znali jednoznačnou odpověď? Zanikla by snad muzeologie, kdyby bylo nade vše pochybnost a jednou provždy uznáno, že vědou není? Nastal by její nebývalý rozkvět, kdyby byla za vědu uznána? A jak a kým by mělo být to „uznání“ provedeno? Tím, že bude jmenován první „čistý“ profesor muzeologie na některé vysoké škole? A přestala by být ta „věčná“ otázka kladena, kdyby k takovému „uznání“ – jmenování profesora – snad došlo?

Kdyby šlo o mne, řekl bych: „Jděme už s touto otázkou k šípku!“ Ne snad proto, že by neměla vůbec žádný smysl, ale proto, že odvádí pozornost od mnohem důležitějších věcí, ztrácíme s ní čas a odborné diskuse se na ní zbytečně rozměňují. Navíc provokuje debaty o „čisté“ či „velké“ muzeologii v protikladu s muzeologií „praktickou“, o „příliš teoretické“ muzeologii, o „pseudovědě“ a naopak o muzeologii ve smyslu metodiky, „jak napichovat brouky na špendlíky“, o tom, co je předmětem muzeologie (muzeum nebo muzealita?) a zda do muzeologie patří třeba management sbírek. Zaplétáme se do termínů, jejichž význam ale není chápán jednotně a výsledkem našich diskusí pak často je pouze zjištění, že „řeč je

nástrojem nedorozumění“. A při dalším setkání opět někdo vysloví onu „věčnou“ otázku a pohádka o červené Karkulce pokračuje. To vede, samozřejmě, k úvahám, zda má smysl samotná muzeologie, když ačkoliv nejsme ani schopni o ni vést konstruktivnější diskuse, přesto se náš obor – muzejnictví – nějak rozvíjí, někam posouvá a určitě mu nic zvlášť hrozného nehrozí, tak proč se muzeologií vůbec trápit.

Už vícekrát jsem vyslovil názor, že cestou z tohoto začarovaného kruhu je stavět na tom, co je nezpochybnitelné. Muzejnictví na počátku 21. století, jako aktuální projev tzv. muzejního fenoménu s tisíciletou tradicí, je nepochybně dobře etablovaný obor lidské činnosti. Tento obor stojí a padá s odvěkou imanentní potřebou využívat hmotné doklady k poznávání světa a tento poznávací a hodnotící vztah člověka k realitě (kdysi převážně a i dnes stále také k Bohu) označil Zbyněk Z. Stránský pracovním názvem muzealita. Je také zcela zřejmé, že zatímco projevy tohoto vztahu se v průběhu staletí měnily a ani jeho projev současný – vytváření početných sbírek v tisících „kamenných“ muzeí po celém světě – jistě není poslední, ta imanentní potřeba vztahovat se ke světu prostřednictvím muzeálií zůstává a nic nenasvědčuje tomu, že by pominula. Muzejnictví má svou institucionální základnu (muzea), má svou metodiku – a má také svou teorii, ať ji nazýváme muzeologií nebo jakkoliv jinak. Je přece jasné, že třebaže je ta potřeba vztahovat se k realitě prostřednictvím muzeálií imanentní (nebo právě proto, že je imanentní?), nevznikla přece „jen tak“, a tak je namísto se ptát proč vznikla a snažit se ji pochopit a porozumět jí, což je pro její uspokojování docela podstatné. Nestačí nám přece, že máme imanentní potřebu jíst, ale už dávno jsme rozlouskli podstatu této potřeby, byt principům metabolismu a získávání energie málokdo z jedlíků úplně rozumí a vědci dále zkoumají další a další podrobnosti. Důsledkem toho je, že se snažíme stravovat racionálně a pokud tak nečiníme, alespoň většinou tušíme, že děláme něco špatně. Proč by nám tedy mělo být jedno, zda děláme něco špatně při uspokojování jiné imanentní potřeby – muzealizace a nechtěli se dopátrat toho, jak to dělat racionálně? Pak ale musíme vědět, co je její podstatou a proč tato potřeba vznikla. Jinak se může snadno stát – a obávám se, že už se to stalo – že se muzea a muzejníci stanou „pojídači hamburgerů“, kteří nemohou potlačit potřebu jíst, ale zajdou na avitaminózu a obezitu, protože té potřebě nerozumějí. A když už jsem zvolil tento příklad – „obézni“ muzea zcela jistě jsou, protože zařazují do sbírek stále spoustu věcí s jediným záměrem – co kdyby se to jednou hodilo. To je jeden z markantních důsledků neporozumění podstatě imanentní potřeby muzealizovat. Takže teorii náš obor zcela jistě potřebuje, byť si to mnozí při „konzumaci hamburgerů“ neuvědomují a jsou vcelku spokojeni, vždyť zahnali hlad (uspokojili potřebu muzealizovat) a ještě udělali dobře svým chuťovým receptorům (potěšili se

novými muzeálieři) a všechno je vlastně v pořádku. Není – jen připravujeme příštím generacím problém, budou muset „obezitu“ řešit a řady muzeálieřů se zbavovat. Jenže podle jakých kritérií, nebudou-li znát podstatu problému? Nezbaví se pak i věci cenných, ba klíčových, ve stylu jakési bulimie? Ostatně už dnes známe i opačný problém, vznikají „muzea“, která jsou výsledkem „absolutní diety“, trpí „totální anorexií“, nemají sbírky. Vystačí si s modely, kopiemi, virtuální realitou... Říkejme jim třeba, na rozdíl od „pojídačů hamburgerů“ – „pojídači amarounů“. Ani jedni ani druzí nejsou budoucností muzejnictví, tou jsou muzea, která pochopí podstatu imanentní potřeby muzealizace, osvojí si zásady optimální selekce a optimální teaurace. Bez teorie to ale nedokážou, ať je tato teorie uznávanou vědou nebo nikoliv. Ignorování této jednoduché pravdy je strkáním hlavy do písku, disputace o vědě a nevědě rovněž. Muzejníky netřeba podceňovat, podle mého soudu to vědí, ale nějak stále nenacházejí čas a síly k tomu, aby se v záplavě praktických úkolů a problémů – alespoň někteří – teorií vážněji zabývali. Důsledkem je špatné svědomí a diskuse, zda je muzeologie věda či nikoliv, je jeho vhodným chlácholením. Nebezpečným! Podobně jako odmítání „čisté“ muzeologie univerzitních teoretiků, při němž, podle mne, také nejde o odmítání z přesvědčení, ale o předstírání, že „čistou“, tedy teoretickou muzeologii nepotřebujeme, stejně jako milovník hamburgerů zpochybňuje význam dietologických studií, aby se jimi nakonec ještě nemusel řídit. Vždyť to jde i bez toho. Ano, jde, vždyť žít se dá konec konců i s cukrovkou a vysokým krevním tlakem, není to sice ono, ale zato nemusím měnit zařazení jídelníček. Svědomí uchlácholím tím, že čas od času při nějaké učené disputaci informace o racionální výživě zpochybním třeba slovy: „Vždyť oni stejně nevědí, co je dobře! A je to vůbec věda, dědeček byl tlustý a dožil se i s tou cukrovkou požeňnaného věku“. Slyšíte tu paralelu – „naše muzeum prosperuje a muzeologii se nezabýváme“. Bohužel už se nedodává, co je myšleno slovem „prosperuje“, že je to třeba „život s cukrovkou, vysokým krevním tlakem a křečovými žilami“.

Podobně malý význam má rozlišování muzeologie „čisté“ či „vysoké“ a té „praktické“, označované také jako muzeografie. Soudím, že jakékoliv poznatky, které lze využít k pochopení podstaty jakéhokoliv problému souvisejícího s muzealizací (selekci, teaurací...), správou a využíváním sbírek, byť jsou produktem jakékoliv vědy (např. filozofie, gnoseologie, psychologie, sémiotiky atp.), náleží do teorie oboru nazývaného (možná trochu nepřesně) muzejnictví, která se už desítky let (možná trochu nepřesně) nazývá muzeologie. Na tom lze stavět, s tím nic nenaděláme a je to tak dobře. Tak proč se stále znovu a znovu vyčerpávat diskusemi o nějakém „zaškatulkování“ muzeologie namísto jejího pěstování? A propos pěstování. Na brněnském semináři jsem označil jako spojitý nádoby pěstování muzeologie v rámci oboru muzejnictví a rozsah a kva-

litu výuky muzeologie, je to klasický vztah poptávka-nabídka. Vrátím-li se ještě jednou k příkladu s uspokojováním imanentní potřeby přijímat potravu, nikoho nepřekvapí, že rozsah a kvalita výzkumů v tomto směru výrazně ovlivňují hlasy lidí, kteří se nehodlají smířit se životem s cukrovkou a vysokým krevním tlakem, a s tím, jak jich přibývá, stoupá poptávka po tom, jak se racionálně stravovat. Kdyby tomu tak nebylo, hlasy vědců by byly hlasy volajících na poušti. V tomto smyslu se i v muzejnictví děje cosi pozitivního – poptávka po muzeologických poznatcích stoupá. Nicméně stále chybí konkrétnější podněty pro teoretická pracoviště, možná proto, že „cukrovka a vysoký krevní tlak“ jsou mnohdy stále ještě vnímány jako stav víceméně normální. Pěstování muzeologie v muzeích by jistě posunulo věci dál. Jeho základním předpokladem však je to, na co jsem ve Věstníku před časem také již upozorňoval v článku věnovaném doktoru Josefu Benešovi – bylo by třeba, aby vzrostl počet muzejníků, kteří mají o muzeologii alespoň základní povědomost, tj. čtou, přemýšlejí, diskutují a píšou, informují o svých zkušenostech a snaží se je zobecňovat a sdělovat. Nic víc bych od pěstování muzeologie v muzeích ani nepožadoval, úplně by to, podle mého soudu, stačilo.

Jiří Žalman

noví členové se představují

Nové kroky muzea v Kopřivnici

Po delší pauze do Asociace muzeí a galerií ČR opět vstupuje Regionální muzeum v Kopřivnici, o.p.s. (RMK) – instituce, která spravuje několik muzeí a expozic. Během té doby RMK prošlo několika změnami. Tou hlavní je vytvoření nových expozic a obnova stávajících během let 2005–6. V Technickém muzeu Tatra vznikla zcela nová moderní expozice Emila a Dany Zátopkových, rekonstrukcí prošlo Muzeum Fojtství a do muzejního života se vrátilo Lašské muzeum s novými expozicemi věnovanými továrně na výrobu hliněného zboží a malíři Zdeňku Burianovi. Tyto novinky, jakož i článek o 60-leté historii kopřivnického muzea, se již na stránkách Věstníku AMG objevily.

Vedle vyžití pro turisty RMK nabízí své služby i badatelům. Na kurátory Technického muzea se obrací hlavně zájemci-renomátoři, kteří často žádají o technickou dokumentaci ke starým tatrovkám. Pro zájemce o regionální historii je k dispozici archiv v Muzeu Fojtství, který se postupně digitalizuje. RMK má k dispozici také slušně technicky vybavený audiovizuální sál pro cca 40 lidí, který využívá na besedy, projekce, semináře apod.

RMK pomalu rozjíždí novou etapu své činnosti. Uvědomi-

li jsme si, že je nutné muzeum, hlavně jeho regionální část, více přiblížit lidem. Zejména lidem mladým, na kterých závisí budoucnost existence muzeí. Kdo bude do našich muzeí chodit za několik desítek let, když dnes nezaujme dnešní děti a mládež s jejich požadavky? Nemůžeme stále spoléhat na lákadlo fenoménu zvaného Tatra. Proto se snažíme vedle atraktivních výstav pořádat i programy pro školy a rodiny. V mnoha muzeích je již muzejní pedagogika, interaktivita, galerijní animace aj. na slušné úrovni. My jsme na začátku dlouhé cesty a neobejdeme se bez pomoci. Věříme, že opětovně členství v AMG prohloubí spolupráci se zkušenějšími kolegy z jiných muzeí a nabídne více možností navštěvovat konference, semináře a jiné akce, díky nimž posuneme RMK mezi současná moderní muzea pro dnešní lidi.

Jan Ražnok

Městské muzeum v Bechyni u svého „znovuzrození“

Historie

Celých čtrnáct let bylo toto muzeum uzavřeno a rok 2007 se stal prvním kalendářním rokem nového života muzea. Jeho historie se píše od roku 1911. U zrodu stáli a v následujících letech se o muzeum starali dobrovolní správci z řad profesorů místní dnes Střední průmyslové školy keramické. Zvláště první „musejní otcové“ (jmenováni v pramenech), profesor Václav Mařan a Eduard Hauptmann byli vyhlášeni svými sběry v okolních vesnicích, amatérskou archeologií a účastí na spolkovém životě Bechyně. Klíčovým rokem pro muzeum se stal rok 1938. Město obdrželo odkazem JUDr. Adolfa Zahradníka dům na náměstí. Ten byl pro nedostatečné prostory v budově radnice věnován muzeu, které v něm sídlí dodnes. Doba poválečná byla pro Městské muzeum spíše snahou o obnovu než úspěšným časem. Nová epocha pro něj začala koncem 50. let, kdy se stal

správcem odborný pracovník, profesor keramické školy Ing. R. Pospíšil, následně pak v roce 1966 byla do funkce ředitelky jmenována paní Marie Pospíšilová. Následující roky byly dobou, kdy se z muzea stal skutečně živý organizmus. Muzeum se pod jejich vedením stalo Muzeem keramiky. Poslední správce pan Ivan Uhlíř ukončil „starou“ historii muzea v roce 1992. Měla ná-

sledovat rekonstrukce budovy, která se nečekaně protáhla až do roku 2006. Od roku minulého oficiálně muzeum patří pod Kulturní středisko města Bechyně, zřizovatelem je tedy Město Bechyně, sídlí v budově na náměstí spolu s Hasičským muzeem.

Jak jsme začali...

V roce 2006 jsme (2 zaměstnanci) získali muzejní sbírku řekněme na jedné hromadě. Až dodnes probíhá a ještě bude pokračovat její třídění, čištění předmětů a ukládání na nové důstojné místo. Problémem je nedostatek prostoru poté, co byly některé z místností poskytnuty Hasičskému muzeu. Prakticky dnes tedy neexistují depozity. Nyní jsme přišli s návrhem výměny některých částí budovy a dostavby půdy tak, aby dál mohla budova sloužit oběma institucím. Co se týká jejich soužití, nechávám na každém kolegovi, aby si udělal svůj názor. Věc má vždy dvě strany např. návštěvnost (oblíbenost Hasičského muzea) versus dobrovolnost zaměstnanců H. muzea (neznalost jazyků, neflexibilita) atd. Vše prověří budoucnost. První sezónu v novodobé historii muzea jsme zahájili v květnu 2007 výstavou „Kapličky, kříže, boží muka...“ (Sakrální památky v Bechyni a nejbližším okolí), následovaly autorské výstavy obrazů a keramiky a nakonec vánoční tematika „Obrázky s příchutí medu“ (Perníkové formy, perník a podmalby na skle). Přijali jsme první badatele, první darované předměty, podíleli se na první brožuře, získali první grant (na opravu barokních saní) atd. Milým povzbuzením byl pro nás projekt „Zachraňte podmalby“, kdy si na základě provozního katalogu jednotliví sponzoři ať firmy, či jednotlivci, vybírali podmalby a přispívali tak na jejich záchranu. Pak jsme částečný výsledek odprezentovali na zmíněné vánoční výstavě.

Pomalou ale o krok dále...

V letošním roce chceme pokračovat v nastaveném kurzu. Klíčové je pro nás vytřídit sbírku, očistit předměty a uložit ji do patřičných skladů. Dalším úkolem je pro nás přijmout dalšího pracovníka (částečný úvazek) do prodejní místnosti muzea, která by měla fungovat podobně jako infocentrum. Některým občanům se zdá, že pokud má muzeum dva zaměstnance, tak jeden z nich může tyto služby zajišťovat. Ne však v dnešní době, kdy se má v muzeu „udělat pořádek“, věřte, že nyní by jich zde našlo práci padesát. A to jsme neustále konfrontováni s otázkou, kdy již bude stálá expozice. Bohužel tam až dohlédnout neumíme. Budeme rádi, když bude práce pěkně pokračovat a když v prostorách menší výstavní síně bude „živo“ a muzeum tak vejde do podvědomí. V tomto roce chystáme výstavu o nejnovějších archeologických nálezech v místním regionu, dále letní prezentaci paní Heleny Schmausové-Shoonerové. Klíčovým úkolem bude důstojná oslava výročí bechyňské „duhy“ – železobetonového mostu přes Lužnici (1928) a známé Křížíkovy tratě Tábor-Bechyně (1903), a to na podzim letošního roku. Držte nám palce pro některá muzea v tradičním boji o život a přijďte se podívat do Bechyně.

Jana Janáčková

stálé expozice

Keltové na Rakovnicku – nová stálá expozice Muzea Nové Strašecí

V současné době je v přízemí Muzea Nové Strašecí návštěvníkům k dispozici nová expozice s názvem „Keltové na Rakovnicku“. Jedná se o stálou expozici věnovanou významným archeologickým nálezům učiněným v průběhu 20. století v severovýchodní části Rakovnicka. Slavnostní otevření expozice proběhlo ve středu 12. prosince 2007.

Základní myšlenka vytvoření stálé expozice prezentující evropsky významné archeologické lokality z doby laténské na Rakovnicku se zrodila již před několika lety v hlavě ředitele Muzea T. G. M. Rakovník Mgr. Františka Povolného. Již v roce 1999 oslovil přední českou a evropskou archeoložku, specialistku na dobu železnou a především na dobu laténskou, PhDr. Natalii Venclovou, DrSc., zda by zpracovala scénář výstavy. Ta ji pojednala jako stálou expozici založenou především na modelech, replikách a rekonstrukcích s možností aktivního zapojení návštěvníků do prohlídky.

Pro zamýšlenou expozici bylo velmi vhodně vybráno Muzeum Nové Strašecí, pobočka Muzea T. G. M. Rakovník. Novostrašecsko představuje přirozený střed pracovního území, kde tradice archeologického zájmu je stále živá. Expozice je pomyslně, ale i částečně vizuálně průchodem zúženým příčkou rozdělena na dvě části charakteristické druhem archeologických nálezů z tohoto regionu. Především je to oblast, která přilákala Kelty ve 4. století př. n. l. surovinovým bohatstvím železné rudy, kterou zpracovávali v železářských hutích, a sapropelitu (švartny), ze které vyráběli působivé černé náramky a kruhy. Z tohoto specializovaného výrobního centra byly náramky exportovány do velké části keltské Evropy, takže jejich nálezy jsou známy např. až z Maďarska. Tato dvě výrobní odvětví jsou v první části expozice pojednána jako součást keltské vesnice zmenšenými modely hutnických pecí a rekonstrukcí výrobních fází švartnových náramků s figurínou jejich výrobce. Atmosféru vesnice dokresluje částečná rekonstrukce obytné chaty, figurína keltské ženy při mletí obilí na kamenném ručním mlýnku a zmenšený model hrnčířské pece.

Druhá část expozice je zaměřena na duchovní život Keltů. Ten je přiblížen trojrozměrnou ukázkou kamenného ceremoniálního sloupu s lidskou lebku, jejichž nálezy jsou známy např. z Francie. Nedaleko Mšeckých Žehrovců vybudovali Keltové na přelomu 3. a 2. století př. n. l. čtyřúhelníkový valový areál (tzv. Viereckschanzen), jehož podoba je přiblížena jak zmenšeným modelem, tak částečnou rekonstrukcí velké dřevěné stavby odhalené archeologickým výzkumem v prostoru

valového areálu. S touto lokalitou pak souvisí také nález proslulé kamenné hlavy, jejíž replika je významnou součástí této expozice. Není bez zajímavosti, že figurína keltského druida v plášti stojící uvnitř částečně zrekonstruované velké stavby má obličej nápadně podobný slavné opukové plastice instalované na dřevěném kůlu v samotném středu místnosti.

Kromě zdařilých replik keramických nádob a kovových předmětů jsou návštěvníkům představeny i některé zajímavé originály ze sbírek Muzea Nové Strašecí (kamenný brousek se 4 drážkami), ale také zapůjčené Archeologickým ústavem AV ČR, v. v. i. (parohové hrací kostky, skleněný korál), Regionálním muzeem v Teplicích (bronzový náramek se švartnovými a jantarovými vložkami) a Vlastivědným muzeem ve Slaném (keramické nádoby).

Pro realizaci expozice se dlouho nedařilo získat potřebné finance. Až v roce 2007 byla Muzejnímu spolku královského města Rakovníka na základě žádosti o grant poskytnuta státní dotace Ministerstva kultury ČR z programu Kulturní aktivity v oblasti ochrany movitého kulturního dědictví, muzeí a galerií ve výši 210 000 Kč. Na realizaci přispěl také hejtman Středočeského kraje Ing. Petr Bendl, město Nové Strašecí, občanské sdružení bubakov.net a členové Muzejního spolku, protože celkové náklady se vyšplhaly na částku 300 000 Kč. Díky grantu a sponzorům začalo archeologické oddělení Muzea T. G. M. Rakovník od dubna roku 2007 s realizací. Byli osloveni výrobci graficky zpracovaných textových panelů, replik kovových a keramických předmětů, 3 figurín, kostýmů, kamenného ceremoniálního sloupu, koženého měchu, 2 vitrín atd., aby bylo možné co nejdříve začít se samotnou instalací. Ta se rozběhla v říjnu 2007. Stavba rekonstruovaných obydlí a výroba většiny modelů byla realizována členy Muzejního spolku a pracovníky Muzea T. G. M. Rakovník.

Na tuto stálou expozici bude navazovat řada doprovodných akcí a programů, takže její obsah bude také zábavnou formou velmi vhodně doplňovat učební plány škol. Řadu míst, na které expozice odkazuje, lze navštívit i pěšky, jelikož nedaleko od muzea vede naučná stezka přes některé známé archeologické lokality. Věříme, že nejen všichni příznivci historie regionu ocení důstojnou a interaktivní prezentaci tak významných nálezů jako je kamenná hlava keltského předka či druida ze Mšeckých Žehrovců.

Kateřina Blažková

Rok s „Tajemstvím sklepení“

V dubnu 2007 skončila v rámci projektu „Obnova zámku a parku ve Vlašimi (2. fáze)“ rekonstrukce sklepení pod zámekem Vlašim. Finančně se na ní podílelo Město Vlašim, Evropská unie a Středočeský kraj. V prostorách pod severním křídlem a nádvořím byla umístěna stálá expozice „Tajemství sklepení“, vytvořená a provozovaná Muzeem Podblanicka. Původní plán lapidária s fragmenty architektury několika staletí musel být, vzhledem k agresivnosti prostředí, modifikován. Vznikla tak expozice o více obsahových vrstvách, otevřená v květnu.

Vstupní místnost z vrcholně gotického období pánů z Jenštejna je vybavena tématickými panely s velkoplošným digitálním tiskem, odolným proti vlhkosti. Text v nich doplňují dobové reprodukcce a heraldická znamení. Panely provázejí příběhem sklepení, které roku 1437 občerstvovalo zřejmě i Zikmunda Lucemburského. Přibližují rovněž geologické poměry, v minulosti studované firmou Geoinustria. Nechybí mapa zpřístupněných prostor ani „zámecké“ pověsti. Hledání vlašimského pokladu za účasti císařské komise se stalo roku 1687 událostí. Panely expozice připomínají také vazbu sklepení na vrchnostenský pivovar. Vařil patrně již v 15. století a za Marie Terezie patřil k nejvýkonnějším v Kouřimském kraji.

Druhou vrstvu představují architektonické články, vybrané s ohledem na odolnost materiálu a zastoupení ve sbírkách muzea. Vyniká především soubor fragmentů z kostela sv. Jana Křtitele v Dolních Kralovicích, zaniklých při výstavbě nádrže Želivka. Prehistorické období zastupují ruční kamenné mlýnky z Blanika. Vysoká vlhkost prostředí si vyžádala zvláštní instalační materiál. Nový prvek tak přineslo osazení fragmentů na tvrzených plexi-strukturách. Česko-anglické popisky jsou provedeny rovněž speciálním digitálním tiskem. Klíčovou ale zůstává atmosféra areálu, členitě tesaného ve skále a částečně zděného. Upravovala ho většina držitelů Vlašimi. Posledními byly v letech 1744 – 1945 knížata z Auerspergu. Podrobný popis sklepení máme dochován k roku 1665, za Jana Františka Kryštofa z Talmberka. Uvádí mj. „sklep na vína a piva“, „sklep nebo ledovnu“ a „suché sklepy“. Citlivé nasvícení stěn a zatopených štol umocňuje genia loci. Tajemství a objevování se staly podtextem i láka-

dlem nové expozice. První sezóna potvrdila, že zpřístupněné sklepení vhodně doplňuje nabídku Muzea Podblanicka.

Jindřich Nusek

příběhy muzejních předmětů

Renovace historické hasičské stříkačky pro Lidice

Když jsme byli v roce 2004 pracovníky Památníku Lidice vyzváni k účasti na výběrovém řízení pro rekonstrukci hasičské stříkačky z Lidic, bylo to pro nás překvapení.

Další, nečekaný, ale velmi příjemný šok jsme zažili, když nám pošta přinesla verdikt soutěže. Přesvědčili jsme referenčními pracemi i přiměřeně vysokou cenou.

Přesně jsme totiž věděli, co taková renovace obnáší. V září ještě před podáním nabídky jsem se jel na stav stříkačky podívat. První pohled na zdravou konstrukci stroje, podvozek a kola by mohl vést k úsudku snadné opravy. Skutečnost však byla jiná. První pohled na vzácný exponát totiž také vypověděl, že stříkačka byla v minulosti minimálně jednou přetřená, a to velmi neodborně, nevhodnými barvami a to jak strukturou povrchu, tak odstínem.

Chybělo i několik drobných i větších důležitých prvků, které bylo nezbytné doplnit, aby se výsledek renovace co nejvíce blížil původnímu vzhledu stříkačky.

Bylo nutné zapátrat po původních dokumentech o původu a vybavenosti stroje. Informace pomohl nalézt sběratel hasič-

ské techniky Zbyšek Vožniak, jehož práce v terénu přinesla výsledek. Stříkačka s ručním a alternativním pohonem pomocí stabilního motoru Mars byla vyrobena v roce 1902 a motorem doplněna v roce 1926 továrnou R.A. Smékal na Smíchově v Praze.

Ke zjištění původního vzhledu a stavu stříkačky napomohly známé fotografie ze života lidických hasičů, které byly zveřejně-

ny i v nové knize Lidice – příběh české vsi od Eduarda Stehlíka.

Teprve po detailním soupisu chybějících dílů a potřebných prací, byla na základě známých cen vytvořena cenová nabídka, která byla i úspěšná.

19. května 2005 byla stříkačka přepravena z Lidic do Letohradu. Všichni jsme si uvědomovali ojedinělost a význam převáženého budoucího exponátu nové expozice v Památníku

Lidice. Přestože jsme před tím rekonstruovali stříkaček několik, žádná neměla takovou vazbu na světoznámé události druhé světové války. Přestože jsem se já sám přesvědčoval, že tento „stroj“ nemá žádnou přímou souvislost s Lidickou tragédií, neboť v osudný týden byl zapůjčen do sousední vesnice Dolany, kde pak přečkal i zbytek války, pohled na fotografii stříkačky z roku 1934, obsypanou hasičskou mládeží, z nichž nikdo nepřežil, mě vrátil vždy do patřičných mezí. Všichni, kteří jsme se na renovaci stříkačky z Lidic podíleli, od řidiče až po lakýrníka, všichni jsme k tomuto exponátu chovali zvláštní úctu, respekt, pozornost a ochranu a považovali jsme i za určité privilegium, že to můžeme být právě my.

Hlavním mechanikem, který se zodpovědně ujal své práce byl zkušený restaurátor mechanismů Pavel Fiala. Po nafocení všech detailů stroj rozebral a připravil na očištění od původních nátěrů. Průzkum pod vrstvy barev ukázal, že původní záměr, očistit stříkačku od nových nátěrů na původní vrstvu, nebude použit. Většina hlavních ploch vany, ale i důležitých konstrukčních prvků byla bez původního nátěru, odřena nebo vyrezlá. Rozhodl jsem se tedy k radikálnímu kroku, očistit silně nové vrstvy barvy pískováním mokrou cestou. Pokud je prováděn zkušeným pracovníkem, je to způsob velmi šetrný a získá se velmi čistý podklad pro další úpravy. V místech, kde se po demontáži na skrytých místech objevila původní barva, byla z důvodu zajištění odstínu zdokumentována. Někde byly objeveny i stopy po dekorativních linkách, především na paprscích kol, které byly zřejmé z fotografií. Šablony pro tvar písma a jeho přesné rozložení na bocích vany a na ceduli byly počítačem zrekonstruovány z původních fotografií.

Po odstranění nátěrů byly opraveny dřevěné prvky, utěsněny uvolněné paprsky kol, kovářem byla vyrobena ko-

pie chybějícího druhého „brdíčka“, vyrobeny kopie původních lamp, které spolu s replikou žebříku a originály proudnic vytvořily konečnou představu o původním stroji.

Po nanesení základního a vrchního nátěru v původním odstínu bylo pokračováno v ručním malování dekorativních linek. Pavel Fiala k této práci nepotřeboval ani žádnou pomocnou šablonu, měl to „v ruce“.

Při postupné montáži byly vždy otočné mechanismy pro mazány, včetně vyčištění a namazání ložisek nábojů kol. Byla provedena i rekonstrukce samotné pumpy a nové vysoustružení ulomeného kuželového mosazného uzávěru. Jelikož nebylo ze strany objednatele požadováno zprovoznění stabilního motoru, byl tento motor pouze vyčištěn, doplněn o originální manometr, svíčku a přívodní kabel.

Po osazení stříkačky příslušenstvím byla představena letohradské veřejnosti 3.9.2005 před Muzeem řemesel. Po té byla uložena ve vozovně muzea.

Na výzvu pracovníků památníku Lidice byla dne 25.10.2005 dopravena do Lidic a umístěna přímo na své budoucí místo v expozici a patří k nejhodnotnějším sbírkovým předmětům národního Památníku Lidice.

Chtěl bych zopakovat, že práce na tomto exponátu byla pro nás běžným pracovním procesem, leč s významem, který těžko dnešní mladý člověk pochopí. Poznal jsem se s pracovníkem Památníku Lidice s panem Ančo Marinovem, jehož způsob jednání a vztah k jeho „cizímu“ památníku byl pro mě velkou inspirací pro mou práci v „mém“ vlastním soukromém muzeu.

A pokud mohu o této rekonstrukci podat tuto stručnou zprávu, rád jsem to udělal.

Pavel Tacl

Ad lidická hasičská stříkačka (exkurz do muzeologie)

Sbírka Památníku Lidice a vlastně celé jeho muzeum jsou poněkud zvláštní. Muzeum má dokumentovat dějiny obce, které byly ale násilně přerušeny, obec na nějaký čas zanikla. To by, samo o sobě, až tak zvláštní nebylo, zaniklých obcí je i u nás povícero, jenže Lidice, jak známo, byly vyhlazeny. Ze samé podstaty tohoto brutálního činu tedy vyplynulo, že z dějin obce do roku 1942 se nemělo dochovat NIC. Vzhledem k příslovečné nacistické důkladnosti se to vlastně podařilo. O tom, jak si s touto, zcela ojedinělou, situací lidické muzeum a tvůrci jeho expozice poradili, jsem ve Věstníku už psal v souvislosti s virtuální prezentací. Dochovaly se vlastně jen písemnosti, fotografie a filmy, které nebyly v době tragédie v obci a filmy, které natočili sami nacisté, ze závazek se později podařilo zachránit pár drobných předmětů. Tento základ sbírky muzeum doplňuje o dokumenty a doklady poválečné obnovy Lidic, o dary výtvarných děl (tzv. Lidická sbírka) atp. Shodou náhod, doslova zázrakem, však přece jen zkáze unikly dva vý-

znamné předměty, dokumentující dějiny obce před tragédií – hasičská stříkačka, kterou lidičtí zapůjčili do sousední obce Dolany, v červnu roku 1942 tudíž v Lidicích nebyla, a dveře lidického kostela, dnes rovněž vystavené v expozici muzea, jejichž příběh bude jistě také popsán povoláními. Oba tyto předměty jsou zachyceny na předválečných fotografiích z Lidic, takže o jejich autenticitě není pochyb, nebyly zničeny ani poškozeny tak, aby musely být zcela rekonstruovány.

A teď slíbený exkurz do muzeologie. Popsaná, zcela ojedinělá, situace dává příležitost pochopit „sílu“ muzeálií. Kdyby se ony dva autentické předměty nedochovaly, staleté dějiny obce Lidice by byly dokumentovány pouze virtuálně, nic „hmatatelného“ či „dotýkaného“ by se nedochovalo, několik drobných nálezů těžce poničených předmětů denní potřeby má spíše charakter anonymních archeologických nálezů, jejich vztah k Lidicím je sice nesporný, ale z hlediska návštěvníka nepříliš zřetelný. Naopak, existence alespoň dvou hmotných dokladů s vysokou vypovídací schopností jakoby „vrhala světlo autenticity“ i na všechny ty písemnosti a obrazy. V expozici mají tyto dva exponáty výrazně vysokou upoutávací i přitažlivou sílu, před kostelními dveřmi se zastaví snad každý a stříkačku si nechá ujít jen málokdo, a to ještě proto, že je umístěna mimo hlavní prohlídkový okruh. Jejich prostřednictvím se vlastně historie Lidic jeví jako „zmuzealizovaná“, byť jsou pouze dva. A tak lze na tomto zvláštním, ba svým způsobem kuriózním, případě doložit význam autentických dokladů pro sbírku, která se jinak bez takových předmětů musela obejít. Myslím, že při návštěvě lidického muzea opravdu není těžké pochopit, že bez hasičské stříkačky a kostelních dveří by to nebylo ono, prožitek z expozice by byl prostě jiný, méně působivý. Zároveň však okolnostmi vynucený model lidické muzejní expozice říká i to, že k dosažení kýženého efektu (návštěvníckého prožitku) není v určitých případech třeba autentickými exponáty v muzejních expozicích plýtvat jen proto, že jsou k dispozici. Dva exponáty, které jsou jedinečné, váží se k nim poutavé příběhy a plní funkci symbolů, dokáží vyvolat stejný ne-li silnější prožitek jako desítky exponátů, které více či méně hovoří pouze za sebe nebo jen opakovaně dokládají již doložené formou „otevřeného deponitáře“. Je to zajímavé i z hlediska muzejní selekce a tvorby sbírek, možná by byla „muzealizace“ Lidic vhodným tématem pro studentskou práci absolventů muzeologie.

Jiří Žalman

Nové webové stránky:

Krajské muzeum Karlovarského kraje, p.o., Muzeum Cheb
<http://www.muzeumcheb.cz>

pozvánky na výstavy

Výstava „Šumava“ se přestěhovala z Prahy do Mnichova

Výstava „Šumava – tajemství, nostalgie, příběhy“, kterou připravilo Národní zemědělské muzeum Praha, a která se konala od 2. března do 25. listopadu 2007 v Praze na Letné byla v mírně zkrácené podobě přestěhována do Mnichova. Instalovali jsme ji ke konci roku 2007 ve výstavních prostorách Sudetoněmeckého domu (Sudetendeutsche Haus, Hochstraße 8, München). Německá verze výstavy nese název „Der Böhmerwald (Šumava). Ein Leben mit Holz“ a koná se od 15. ledna do 29. února 2008.

Vybraná část výstavy je zaměřena především na život a práci obyvatel Šumavy v tzv. dlouhém devatenáctém století. Její dominantou je, stejně jako v původní pražské verzi, model mlýna na výrobu dřevěného uhlí v reálné velikosti. Jsou zde představeny hlavní činnosti šumavských obyvatel zaměřené na jejich obživu: těžba a doprava dřeva, lesnictví, myslivost, těžba zlata, rašeliny, sběr smůly, kolomaznictví, šindelářství, zpracování lnu, výroba dřevěných nádob, nářadí, sít a dřeváků, sklářství, sirkařství a knihtisk. K nejatraktivnějším exponátům patří trofej jelena šestadvacateráka, uloveného na Šumavě v roce 1730 a umrlčí prkna (jeden ori-

ginál a tři repliky, tvořící spolu s křížkem působivé zákoutí). Dominantním exponátem je také soubor nářadí používaného na Šumavě na schwarzenberských panstvích k dřevaření. Tento soubor nářadí byl sestaven pro Světovou výstavu v Paříži (1900) a v nezměněné podobě se dochoval dodnes.

Kromě autorského kolektivu z jihočeské pobočky NZM na přípravě výstavy spolupracovali odborníci z ostatních poboček NZM i z dalších muzeí, galerií, spolků a firem. Z německé strany se na upořádání výstavy podílely Sudetendeutsche Stiftung, Sudetendeutsches Archiv, Adalbert Stifter Verein, Tschechisches Zentrum München a Deutscher Böhmerwaldbund.

Miroslav Čeněk a Hana Schejbalová

Josef Portman, knihtiskař litomyšlský Regionální muzeum v Litomyšli

1. února – 30. března 2008

Dne 6. ledna 2008 uplynulo 40 let od smrti Josefa Portmana (*1893) z Litomyšle. Tento muž, povoláním učitel, městský důchodník a později knihovník, byl v soukromém životě v mnoha ohledech pozoruhodnou osobností. Jedním koníčkem však mezi litomyšlskými sousedy vynikal. Ač poměrně

chudý, sesbíral tento vášnivý milovník umění a knih cennou sbírku. Nevšední činností bylo vlastnoruční tištění knih, které pro své potěšení a přátele v malém nákladu vydával. Ilustrátory si vybíral mezi dnes známými malíři a grafiky, jakými jsou např. Jan Konůpek, Josef Čapek, Milada Marešová, Zdenka Braunerová, František Bílek, Cyril Bouda, Jiří Trnka a další.

A právě tiskařské dílo Portmana je tématem výstavy „Josef Portman, knihtiskař litomyšlský“. Vystaveny jsou tisky vyzdobené snad všemi umělci, kteří se na ilustraci tisků kdy podíleli. Dozvíte se, proč Portman začal tisknout knihy. Uvidíte první knihu, kterou Portman vytiskl písmeno po písmenu podle pravítka, ale i vzácné tisky, vydané sobě pro radost jen v jedné jediném výtisku. Vystaveny jsou Portmanovi tiskařské lisy i štočky umělců, které byly pro vyzdobu knih použity. Dozvíte se, kdo byl Josef Portman, jaké měl přednosti i slabosti, jak probíhala spolupráce s umělci a autory knih, ale i samotný zrod knih.

Neopomenuli jsme ani „dvorního grafika“ Jana Konůpka, který pro Portmana vyzdobil více než polovinu všech tisků. A nebylo jich málo. Portman, s pomocí svého otce, vydal celkem 312 titulů, z nichž přibližně polovina je unikátními tisky. Nahlédli jsme i do korespondence s umělci, nevyjímaje dopisů grafika Josefa Váchala. Mnozí jistě ví, že vyzdobil dvě místnosti domu, dnes otevřeného jako Portmoneum – Muzeum Josefa Váchala. Věděli jste ale, že Portman chtěl v domě muzeum Váchala sice zřídit, ale s názvem Váchaleum? Mimochodem Váchalovy zkušenosti s pobyty v Litomyšli najdete i v jeho Krvavém románu, taktéž vystaveném.

Ale dost popisu, co byste mohli vidět. Krásu tisků a ilustrací lze slovy těžko popsat. Abyste si je uměli před-

stavit, musíte je vidět! Pro ty, kteří si dílo Portmana zamilují nebo se nestihnou na výstavu dostat, jsme připravili bohatě ilustrovanou publikaci obsahující i ukázky z dopisů a informace, které se na výstavu již nevešly.

Ve vybraných dnech (www.rml.cz) jsme pro zájemce připravili komentované prohlídky s kurátorkou výstavy. Každou středu, po dobu výstavy, budou mít zájemci možnost shlédnout díky nakladatelství Paseka i Portmoneum – Muzeum Josefa Váchala. Návštěvní hodiny budou však omezeny pouze na dobu mezi 14 a 16 hodinou.

Hana Klimešová

Sever a Jih – české polární výzkumy Moravské zemské muzeum, Dietrichsteinský palác 6. listopadu 2007 – 26. dubna 2008

Výstava je věnována tradicím českého polárního výzkumu v minulosti a zejména současným projektům. Byla připravena ve spolupráci s Muzeem Krkonoš ve Vrchlabí, Masarykovou univerzitou, Botanickým ústavem AV ČR, Českou geologickou službou a dalšími spolupracovníky, kteří se v současnosti zabývají polárním výzkumem nebo jeho historií. Cílem je seznámit veřejnost s ekologicky naléhavou problematikou polárních oblastí a rolí české vědy v jejím výzkumu včetně hlavních řešených projektů.

Současné české polární projekty probíhají jak v Antarktidě, tak v Arktidě. V Antarktidě byla systematická vědecká činnost obnovena v roce 1994 po pětadvacetileté přetržce. Projekty Masarykovy univerzity „Ekologie pobřežní antarktické oázy“ a Botanického ústavu AV ČR v Třeboni studující diverzitu sinic a řas na různých biotopech jak v Antarktidě, tak v Arktidě (Špicberky – Svalbard), probíhaly na cizích polárních stanicích (polské, peruánské, ukrajinské). Zkušenosti získané jak při vědecké práci v polárních oblastech, tak v přípravě a zajištění expedic, vyústily v myšlenku založení české antarktické základny.

Nositelem projektu „Vybudování české vědecké stanice v Antarktidě“ se stala Masarykova univerzita, projekční práce provedl Investprojekt s.r.o. Zlín a jako zhotovitel ve výběrovém řízení PSG International a.s. Zlín. Příprava vývoje a stavby stanice včetně vypracování posudku EIA probíhala dle harmonogramu, projekt se však zbrzdil na úrovni Committee for Environmental Protection při Smlouvě o Antarktidě. Příčinou nedůvěry v český projekt byla jednak dlouhá přetržka v českých polárních výzkumech, na které se od 60. let minulého století ve světě prakticky zapomělo, tak absence českého zákona o ochraně Antarktidy, a také členské státy neshodly s původně navrhovaným místem na ostrově Krále Jiřího.

Za podpory Velké Británie byla zvolena nová lokalita na ostrově Jamese Rosse. Zákon o Antarktidě nabyl účinnosti v březnu 2005 a v následujícím roce byla při MŽP ČR ustanovena česká Komise pro Antarktidu.

Výstavbě stanice předcházela terénní průzkum v projektu „Geologie Antarktidy“ (Česká geologická služba a Botanický ústav AV ČR), realizace stavby proběhla ve dvou sezónách. Dopravní etapa z Chile do Antarktidy se zkomplikovala havárií smlouveného plavidla těsně před odjezdem, ale díky mimořádnému nasazení dopravní společnosti Czechoslovak Ocean Shipping s.r.o. a PSG International a.s. se podařilo zajistit přepravu chilským vojenským ledoborcem a vylodění. Do začátku polární zimy stála polovina stanice, v další etapě byla výstavba dokončena a 22. února 2007 slavnostně otevřena a pokřtěna jménem J. G. Mendela. Stanice má ekologicky šetrný provoz.

Vědecký program stanice je zaměřen na komplexní studium odledněného území, tzv. antarktické oázy. Postupné odledňování tohoto území začalo před 6000 lety. Nyní při zrychleném oteplování a odledňování je toto místo přírodní laboratoří, kde lze komplexně studovat osídlování odledněných ploch a zároveň zde získat představu o tom, jak bude pokračovat život na dalších odledněných plochách při globálním oteplování planety (výzkum v oblasti geologie a geochemie, geografie – geomorfologie, klimatologie a hydrologie a studiu biocenóz).

Výstava je uspořádána v rámci akcí k Mezinárodnímu polárnímu roku 2007–2008 a Roku planety Země 2008.

Podpořilo ji Ministerstvo životního prostředí ČR – Komise pro Antarktidu.

Olga Skácelová

Stromy jako domy.

Život na stromě, ve stromě a pod stromem.

Moravské zemské muzeum – Dětské muzeum,

Dietrichsteinský palác

21. listopadu 2007 – 19. dubna 2008

Právě zahajovanou výstavu připravilo Dětské muzeum ve spolupráci se zoologickým, botanickým a entomologickým oddělením Moravského zemského muzea. Výstava tentokrát přibližuje ekologickou tematiku a měla by nejen dětské, ale i dospělé návštěvníky inspirovat ke vnímavosti při pobytu v přírodě, umění všimnout si života jejich obyvatel a jejich vzájemných vztahů. Mohou se zde přesvědčit, že stromy nežijí samy pro sebe, ale jsou domovem, útočištěm a mnohdy i zdrojem potravy pro celou řadu živočichů, rostlin i hub, a tito obyvatelé jsou opět domovem či potravou dalších živých organismů, i že řada organismů žije v symbióze – vzájemně výhodných vztazích.

Návštěvníci mohou nahlédnout do tří biotopů a dozvědět se, komu poskytují zázemí dub a smrk v lese, jablono na venkovské zahradě a vrba u rybníka. V každém biotopu je čeká řada exponátů – savců, ptáků, hmyzu, hub a plodů. Výstava je doplněna množstvím dalších ukázek, které návštěvníkům pomohou zodpovědět otázky, které si mnohdy při procházce přírodou kladou. Vystaveny jsou vzorky kůry, listů a plodů

různých dřevin, ptačí vejce, paroží vysoké zvěře, stopy zvířat a další. Pro hravé návštěvníky jsou připraveny tematické hry a skládky. Jak už je v Dětském muzeu zvykem, řada exponátů je návštěvníkům na dosah. Výstava je koncipována jako projekt přátelský k nevidomým návštěvníkům, takže se snaží v největší možné míře přiblížit sledovanou tematiku i jim.

Apromilovníky přírody musíme uvést ještě jednou zásadní informací: Při přípravě této výstavy nebylo usmrceno ani jedno zvíře. Po ukončení navštíví výstava další česká města jako putovní projekt.

A ještě naše malé výročí...

Dětské muzeum Moravského zemského muzea v Brně oslavilo 15. narozeniny!

Bylo otevřeno 17. listopadu 1992 jako první dětské muzeum u nás a jeho úkolem bylo přivést do nově zrekonstruovaného Dietrichsteinského paláce dětské návštěvníky. Za dobu svého trvání připravilo nebo se spolupodílelo na 48 výstavních projektech, které patří v rámci celého muzea k nejnavštěvovanějším. Mezi ty nejoblíbenější patřily výstavy Muzikanti, co děláte, Nech brouka žít, Hrátky s technikou, Učení-mučení aneb Pradědeček po škole, O hračkách hrách a hraní, Jak se rodí večerničky a další. Předposlední jmenovaná výstava například přivedla do muzea téměř 35 tisíc návštěvníků, což je na běžné muzejní poměry rekordní návštěvnost. Řada z výstavních projektů Dětského muzea byla připravena jako putovní, mnoho dalších pak vzbudilo takový zájem kolegů z ostatních muzeí, že se staly putovními přes to, že původně jako takové koncipovány nebyly, a potěšily tak řadu dalších návštěvníků.

Zdeňka Poláková

koho to napadlo

„Koho to vlastně napadlo?“ (do vínku nové rubriky)

Různorodé a početné muzejní sbírky umožňují nejrůznější formy a způsoby jejich zprostředkování veřejnosti. Nákladné i méně nákladné, přitažlivé i nudné, srozumitelné i méně srozumitelné, interpretující i dezinterpretující... a málokde je proto tak důležitý právě NÁPAD. Nápad příznivě ovlivňuje poměr „cena a výkon“, tedy vlastně šetří peníze. Nápad motivuje autorský tým. Nápadité expozice a výstavy vytvářejí image muzea, jsou jeho nejlepší propagací. Originální nápady přitahují sponzory, protože jsou zárukou úspěchu výstav u veřejnosti. Dobré nápady jsou inspirací pro autory výstav příštích. Přesto autoři nápadů často zůstávají utajeni. Novou rubriku Věstníku nazvanou „Koho to napadlo?“ chceme proto věnovat autorům originálních nápadů, na

jejichž základě se realizovaly úspěšné muzejní výstavy, programy či publikace a genezi nápadů od vzniku po realizaci

Nějaký nápad by měl být vlastně u zrodu každé prezentace. Bez něj by se nic nemělo ani začínat, v něm je zakódován základní předpoklad pro budoucí úspěch muzejní výstavy, muzejního programu nebo muzejní publikace. Pokud se nápad realizuje, jde už všechno více či méně vyšlapanými cestami, někdy hladce jindy ztuha. Podaří-li se prezentace úspěšná, mluvíme o šťastném nápadu, v opačném případě se otázka „koho to vlastně napadlo?“ mění ve výkřik „koho to, proboha, napadlo?“, obě dokumentuje význam nápadu. V tiráži výstavy (programu, publikace...) se uvádějí jména všech členů autorského týmu, ale ne vždy je tam uvedeno, кого to napadlo, kdo je autorem námětu. Důvody jsou dva – buď se autor nápadu na přípravě výstavy dále podílel a je tedy v tiráži uveden třeba jako autor libreta, scénáře či výtvarného řešení anebo se na něj prostě zapomnělo. A to je chyba a nespravedlnost! Existuje řada lidí, které napadají skvělé věci, ale postrádají schopnosti, vědomosti a dovednosti své nápady realizovat a je třeba, aby se jejich nápadů ujali ti, kdo takové schopnosti mají. Nápady ale mají i ti, kdo by je možná realizovat uměli, ale jsou to lidé úplně jiných profesí, vytížení svou vlastní prací. Zním případ, kdy zaměstnanec provozu v jednom muzeu se léta „mázlil“ s myšlenkou výstavy na téma, které bylo jeho celoživotním koníčkem. A tak řadu let obcházel odborníky a své téma připomínal, až se nakonec dočkal, byť už jako důchodce. Našel se realizační tým, který na jeho nápadu postavil skvělou výstavu, ale o tom, kdo tu výstavu vlastně „vymyslel“ se nikdo nezmínil. Ještě, že ho pozvali aspoň na vernisáž.

Zajímavé jsou také okolnosti vzniku nápadů. Rodí se opravdu tak často „u piva“, jak se traduje? A je možné nápady nějak iniciovat, vytvářet prostředí, kde se nápadům daří? Pokud ano, jak? Jsou originální nápady, které daly vznik úspěšným prezentacím, nějak odměňovány? Nezapomíná se na autory nápadů proto, že nápad nevyžaduje – na rozdíl třeba od libreta, scénáře, výtvarného řešení – žádnou práci, třebaže by bez nich např. výstava nebyla vůbec anebo by nebyla zdaleka tak úspěšná? A co vůbec vlastně je a co není nápadem? A co za nápadem stojí? Je možné se nápaditostí naučit anebo jde o dar z nebes? Hledat odpovědi na tyto a mnohé další otázky se pokusí nová rubrika Věstníku. Bude ovšem taková, jakou si jí uděláte! Aby to ale nebylo jen psaní o tom, „jak to u nás děláme“, dodržujte, prosím tyto jednoduché zásady:

1. Pište pouze o nápadech, které byly realizovány a lze tudíž ověřit, zda šlo o nápad šťastný.
2. Nepopisujte výstavu, program či publikaci, ale jen vznik a genezi toho nápadu, který vedl k jejich realizaci, v čem a jak se podílel na tom, že prezentace byla úspěšná.
3. Pokud s tím budou souhlasit, uvádějte autory originálních nápadů jmenovitě.

4. Uvedte, zda, případně jak byl autor nápadu odměněn či oceněn.

5. Nestyďte se psát i o svých vlastních nápadech, které se uplatnily.

Na Vaše podněty se těší

Redakční rada Věstníku AMG

Albrecht z Valdštejna a jeho doba – z pohledu produkčního týmu

O zrození myšlenky uspořádat výstavu Albrecht z Valdštejna a jeho doba a následně její prosazení a realizaci se snad již napsalo dost. Já zde mám úkol přiblížit „radosti a strasti“ z pohledu produkce této výstavy. Náš produkční tým, který by měl být spíše nazýván produkční buňkou, protože jsme jej tvořily já, Olga Šámalová, a kolegyně Mgr. Lucie Šafaříková. Do projektu jsem nastoupila během prosince 2006 a kolegyně o měsíc dříve. Během března 2007 nás doplnila Lucie Čechová; od té doby jsme se směle mohly nazývat produkčním týmem.

Já měla a dosud mám na starosti marketing a promo výstavy, kolegyně Šafaříková produkci výstavy, tzn. svaz exponátů, dohled nad instalací výstavy a chod výstavy vůbec. Lucie Čechová měla a má tu čest být naší asistentkou a nám bylo a je ctí využívat jejich služeb.

Dr. Šefčíková z Národního muzea coby registrátor výstavy vyřizovala zápůjčky exponátů od institucí zahraničních i domácích, které v dostatečném předstihu objeli a předjednali kurátoři výstavy Dr. Eliška Fučíková ze Senátu PČR a doktor Ladislav Čepička z VHU Praha.

Zhruba od března 2007 jsme začali pracovat na mediální kampani výstavy. Kampaň se logicky opírala o mediální partnery výstavy. Stěžejním mediálním partnerem byla Česká televize, v jejíž produkci natočil režisér Petr Jančárek dokument o Albrechtovi z Valdštejna, dále spoty k výstavě – spot anonující výstavu a spot k výstavě probíhající. Zpravodajství ČT natočilo řadu reportáží vážících se k Valdštejnovi a dále zajišťovalo dva přímé přenosy z tiskových konferencí k výstavě.

Dále Český rozhlas podílející se rovněž pořady o Valdštejnovi, které zajišťovala především stanice Vltava a Praha, dále reportáže a spoty, které běžely na všech stanicích ČRO. I zde spolupráce s ČRO jako mediálním partnerem byla vynikající.

Součástí marketingu výstavy také bylo vytvoření webových stránek výstavy, zadání a výroba edukativního CDROM-u a vydání hudebního CD. Webové stránky výstavy s adresou www.valdstejn.org byly jeden čas mou noční můrou. Nedařilo se nám zpočátku plnit stránky smysluplnými články, které by rozšiřovali výstavu o informace, které se na výstavě vyskytovat nebudou. Nakonec jsme to zvládli i oslovením jiných muzejníků, např. Dr. Roedla z městského muzea v Lounech.

Příprava realizace výstavy začala už výběrem grafika, což byl měsíc říjen 2006. Vítězem výběrového řízení bylo studio Naj-

brt, konkrétně návrh Pavla Lva. Od loga výstavy se odvinul celý grafický koncept výstavy. V okamžiku, kdy výběr exponátů byl téměř kompletní, mohla kolegyně Šafaříková zahájit výběrové řízení na architekta výstavy. Rozpočet na architekta a stavbu paneláže šel za Vojenským historickým ústavem Praha, proto i celé výběrové řízení se odehrávalo na serveru Ministerstva obrany ČR. Přihlašující se architekti zde museli překonat i některá úskalí, který tento systém přináší, ale nakonec se ukázal tento způsob výběru jako optimální. V květnu byl výběr hotov a vítězem se stalo studio SGL projekt, s.r.o. – architekt Jiří Javůrek. Od tohoto okamžiku architekt začal pracovat na detailním technickém projektu tak, aby v srpnu mohl být vypsán zbytek výběrových řízení na vlastní stavbu paneláže a výrobu grafiky.

Pro produkci bylo trochu nepříjemné, že všichni dodavatelé nebyli vybráni hned v prvním kole. Naštěstí na konci září nám byli známi všichni účastníci stavby. Zbývalo doladit poslední část, a to harmonogramy exponátů. Ty se svázely dva týdny z celé republiky a na závěr probíhal svoz exponátů ze zahraničí, a to z Itálie, Rakouska, Německa, Švédska, Holandska a Dánska.

Jak říká kolegyně Šafaříková, asi s trochou nadsázky, toto byla její první výstava, kdy by lo vše hotovo již dvadny před otevřením.

Doufáme, že výstava aspoň trochu splnila Vaše očekávání.

Olga Šámalová

pozvánky na semináře

Současný stav přípravy archeologické části památkového zákona

Oborová komise muzejních archeologů při Asociaci muzeí a galerií České republiky ve spolupráci s Krajským muzeem Karlovarského kraje v Chebu připravuje XXXVI. seminář archeologů z muzeí a institucí památkové péče na dny 4.–6. června 2008.

Program:

Středa 4. 6.

10.00 Začátek prezentace účastníků (s výběrem konferenčního poplatku 200,- Kč) v Krajském muzeu Karlovarského kraje, nám. Krále Jiřího z Poděbrad 3, 2. patro

12.30 Porada výboru Oborové komise v Krajském muzeu Karlovarského kraje)

13.00 zahájení semináře ve Valdštejnské obrazárně KMKK,

- Zpráva o činnosti Oborové komise (PhDr. Karel Sklenář, DrSc.)

- Úvodní slovo k tématu semináře – informace o výsledcích dosavadních jednání (PhDr. František Frýda)

- Diskuse, náměty: Otázky archeologických depozitářů a jejich provozu atd.

- Seznámení s archeologií Karlovarska a Chebska (PhDr. Pavel Šebesta a Mgr. Jiří Klsák)

- Aktualizace adresáře archeologů z muzeí a institucí památkové péče ČR

17.00 Prohlídka Chebského muzea (PhDr. Pavel Šebesta)

Večere v restauraci Na šancích

Čtvrtek 5. 6.

08.00 Odjezd na exkurzi od Západočeského divadla (Mgr. Jiří Klsák)

Pravěké a středověké lokality na Sokolovsku a Chebsku

Oběd v Sokolově nebo v Lokti – návrat do Chebu okolo 17. hod.

19.00 Večerní zasedání v restauraci Country Club, Křížovnická ul. vedle kostela sv. Bartoloměje

Pátek 6. 6.

09.00 Pro zájemce: prohlídka města a Chebského hradu (povede PhDr. Pavel Šebesta.)

Ubytování:

A) hotel Monika ; dvou a vícelůžkové pokoje (350 až 550 Kč za noc)

B) hotel Slavie; 8 jednolůžkových pokojů (850,- Kč za noc)

Kontaktní osoba pro organizaci semináře je PhDr. Pavel Šebesta, tel. +420 354 400 629; +420 605 462 936

Závazné přihlášky zašlete nejpozději do **31. března 2008** na adresu: Krajské muzeum Karlovarského kraje, nám. Krále Jiřího z Poděbrad 493/4, 350 02 Cheb

e-mail: sekretariat@muzeumcheb.cz; sebestovi@cbox.cz

muzejním knihovnám

Vzestup a pád "proradné šelmy" Albrecht z Valdštejna a Cheb Der Aufstieg und Fall der "perfiden Bestie" Albrecht von Wallenstein und Eger

Zatím posledním edičním počinem Krajského muzea Karlovarského kraje, Muzea Cheb je vydání poutavé dvojjazyčné obrazové publikace, jež současně doplňuje stejnojmennou výstavu, kterou je možno navštívit ve výše uvedené instituci. Kniha je věnovaná jedné z klíčových osobností světových dějin první poloviny 17. století. Publikace je rozčleněna do čtyř tematických celků. První dvě kapitoly, věnované přímým kontaktům a vztahům vévody frýdlantského s chebským regionem, završuje zavraždění císařského generalissima ve

zdech města Chebu. Následující kapitoly mapují "druhý" život Albrechta z Valdštejna, který sledují především opět ve vztahu k chebskému kraji. Čtenář se detailně seznámí s pozvolna se utvářející genézí valdštejnského mýtu a rovněž s jeho reflexí v chebském kulturně-společenském prostředí v širokém časovém období sahajícím od 18. století až do konce třicátých let století dvacátého. K nepřehlédnutelným a mimořádně cenným přednostem publikace patří také rozsáhlá a z části dosud neznámá obrazová příloha. Knihu samozřejmě doplňuje nezbytný poznámkový aparát a bohatý seznam použitých archivních pramenů a literatury.

Autoři: Zbyněk Černý, Tomáš Dostál, Alena Koudelková

Vydavatel: Krajské muzeum Karlovarského kraje, p.o.

Místo vydání: Cheb

Vydání první, brož., 106 str., rozsáhlá obrazová příloha, 100 Kč + poštovné, český a německý jazyk.

Náklad: 1500 ks.

Tajnosti depozitářů aneb předměty s příběhem

Pozoruhodnou publikaci vydalo na sklonku loňského roku Regionální muzeum v Teplicích. Není poutavá jen svým kvalitním obrazovým zpracováním, ale především tím, že přináší umně zabalený pohled na práci šestnácti muzeí v Ústeckém kraji. Ve sto sedmi „příbězích“ odhaluje čtenáři zajímavé osudy a souvislosti předmětů, které svou řečí promlouvají s návštěvníky ve výstavách a expozicích, ale i s kurátory a badateli

v muzejním „zákulisí“ - depozitářích a badatelích. Na více jak dvěstěpadesáti stranách se tak potkávají příběhy nálezů, darů, objevů, příběhy věcí drobných i rozměrných, řemeslných i uměleckých, výtvorů lidských rukou i přírody. „Hřenský poklad“, „Lebka ze hřbitova u sv. Barbory“, „Šaty pro dvorní dámu“, „Záhada sekretáře“, „Němý svědek obléhání Žatce“, atd. atd. Nedlouhé, ale čtivé statě s několika fotografiemi nabízí širokému čtenářskému publiku příjemné přiblížení muzejní činnosti jednotlivých institucí, ale i jakousi mozaiku života celého kraje.

Michal Janiš

On-line katalog prvotisků a starých tisků

Od ledna 2008 byl zprovozněn on-line katalog sbírky prvotisků a starých tisků z knihovního fondu Regionálního muzea ve Vysokém Mýtě. Sbíрка obsahuje téměř 2000 bohemikálních i cizojazyčných tisků vytištěných v letech 1500–1800 a tři prvotisky z let 1495, 1498 a 1483. V katalogu, který je přístupný ze stránek vysokomýtského muzea <http://www.muzeum.myto.cz/>, se můžete seznámit jak s podrobným popisem tisku s veškerými údaji, tak i s vyobrazením titulní strany, případně s dalšími zajímavými ilustracemi. Katalog najdete pod odkazem knihovna v menu na levé straně. Jde klasický vyhledávací on-line katalog, tzn. musíte vědět, co hledáte. Pokud si nejste stoprocentně jisti názvem, je lepší hledat pod položkou libovolné pole. Chcete-li katalog vyzkoušet, napište do ní třeba heslo herbář. Regionální muzeum ve Vysokém Mýtě

Šemberova 125/1

Vysoké Mýto 566 01

Tel.: 465 422 850

www.muzeum.myto.cz

Nabídka Sborníků Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech

Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, Suppl. Příroda 4/2007 – I. vyd. – Rokycany. muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech, 2007. 109 s., il., 21 cm. – Příspěvky se týkají přírody v okolí Rokycan a z entomologické sbírky MBH Rokycany.

ISSN 0862-5387 (brož.) cena neuvedena, doporučená cena 120,- Kč

Sborník Muzea Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech č. 19/2007. – 1. vyd. – Rokycany: Muzeum Dr. Bohuslava Horáka, 2007. 93 s., il., 21 cm. – Sborník historických příspěvků z oblasti archeologického výzkumu, školství, skautingu, průmyslu a důlního neštěstí na dole Ferdinand v Chomli.

ISSN 1210-7425 (brož.) cena neuvedena, doporučená cena 80,- Kč.

Změna e-mailových adres a telefonních čísel v MMG v Hranicích

nové e-mailové adresy: info@mmghranice.cz; reditel@mmghranice.cz nebo hanasvobodova@mmghranice.cz; restaurator@mmghranice.cz; grafik@mmghranice.cz

Telefony 581 601 390; 581 601 160; 603 324 013 - ředitelka

zprávy z metodických center

Metodické centrum pro informační technologie v muzejnictví

Za účasti širšího realizačního týmu projektu "Národní autority..." a zástupců Ministerstva kultury SR jsme na pracovním jednání na Vysočině poprvé prakticky demonstrovali prototyp propojení sbírkového evidenčního systému (např. Demus, BACH ProMuzeum, ESMUS...) s hesláři Národních autorit Národní knihovny ČR. Po dokončení projektu tak budou moci i muzea využívat báze unifikovaných selekčních termínů NK ČR a aktivně se podílet na jejich tvorbě.

Pilotní projekt datového uložiště pro dlouhodobou archivaci dat, který testujeme v podmínkách Moravského zemského muzea se přehoupl do fáze zkušebního provozu. Obslužný software chceme následně uvolnit pod svobodnou licenci (GPL), což usnadní budování institucionálních datových úložišť i ostatním kolegům. Detaily technického řešení najdou zájemci na našich webových stránkách www.citem.cz.

David Cigánek

Metodické centrum konzervace

Na počátku prosince 2007 proběhl druhý cyklus Kurzu preventivní konzervace v TMB. Všichni účastníci představili své domácí projekty a absolvovali závěrečný test. Po prohlídce nově otevřené budovy Moravského zemského archivu v Brně již následovalo pouze zakončení celé akce, přičemž všichni zúčastnění splnili podmínky stanovené pro absolvování kurzu. Momentálně probíhá vyhodnocování a v nejbližší době bude na webových stránkách TMB vypsán nový termín pro zájemce o Kurz preventivní konzervace.

V plném proudu jsou již také přípravy na další ročník Konference konzervátorů-restaurátorů, která se bude konat v Příbrami druhý týden v září 2008. Do konce měsíce ledna bylo možné posílat přihlášky s tématy, které by měly v Příbrami zaznít. Celý proces přihlašování příspěvků je tentokrát posunut o několik měsíců z důvodu recenzování všech vybraných příspěvků.

Koncem roku 2007 se také v rámci grantového projektu „Technologie ochrany kulturních památek před požáry“ uskutečnili v Technickém muzeu v Brně plnoměřítkové zkoušky několika protipožárních hasičích systémů.

Zkušební požáry proběhly ve spolupráci s německou firmou Fogtec a za asistence profesionálních a dobrovolných hasičů. Na vybraných vzorcích archivního materiálu se testovala účinnost systému vysokotlaké vodní mlhy a sprinklerů.

Ivan Berger

CENTRUM PRO PREZENTACI
KULTURNÍHO DĚDICTVÍ

Centrum pro prezentaci kulturního dědictví

Centrum pro prezentaci kulturního dědictví na sklonku minulého roku vytvořilo dvojici ukázkových metodických projektů rozvíjejících netradiční moderní formy komunikace mezi muzeem a širokou veřejností, spojených s výstavou Stopy lidí pořádanou Národním muzeem. Prvním z nich je virtuální prohlídka výstavy, která pomocí jednoduchého internetového rozhraní umožňuje procházení jednotlivých výstavních sálů včetně detailní prohlídky vybraných zajímavých exponátů. Virtuální prohlídka, umožňující pohodlné procházení výstavou z pohodlí domova i její shlédnutí handicapovanými či časově zaneprázdněnými návštěvníky, je volně přístupná z internetových stránek výstavy www.stopylidi.cz. Druhým metodickým projektem Centra je vytvoření speciální sběratelské karetní hry Stopy lidí k stejnojmenné výstavě. Komplet 52 sběratelských karet s fotografiemi a popisky vybraných vystavených sbírkových předmětů dodává výstavě atraktivní dimenzi především pro dětské návštěvníky a zároveň nabízí rodinám specifickou volnočasovou aktivitu svázanou s muzeem. Centrum zároveň pokračuje v realizaci společného projektu Národního muzea, Národní galerie a Dopravního podniku hl. m. Prahy Cool tour – speciální autobusové linky jezdící mezi vybranými sbírkami Národního muzea a Národní galerie v Praze. Cool tour linka již celkem pětkrát propojila tematicky příbuzné pražské expozice obou institucí a zároveň svým cestujícím poskytla speciální Cool tour pas, motivující ke sbírání pamětních razítek.

Výrazně – o celkem 84 nejnovějších převážně anglickojazyčných a německojazyčných titulů – byla doplněna i volně přístupná muzeologická knihovna Centra, zaměřená na literaturu z široce chápané oblasti muzejnictví, která v současnosti čítá přes 230 titulů. V souvislosti s budováním informační základny pokračuje i pravidelná aktualizace muzejnického portálu e-Muzeum (www.emuseum.cz), který prošel v závěru roku 2007 výraznou modernizací týkající se jak jeho vzhledu, tak i obsahu.

Petr Janeček

Přihlášené projekty do VI. ročníku Národní soutěže muzeí Gloria musaealis 2007

Muzejní výstava roku

1. Muzeum Boskovicka; „Poklady Boskovicka“
2. Muzeum města Brna; „Jiří Kroha (1893–1974) – architekt, malíř, designér, teoretik – v proměnách umění 20. stol.“
3. Moravské zemské muzeum; „Kde oblaka bílá plují...“
4. Národní zemědělské muzeum; „Šumava – tajemství, nostalgie, příběhy“
5. Městské muzeum Čelákovice; „Záchranný archeologický výzkum v areálu zámku v Jirnech“
6. Městské muzeum Čelákovice; Archeologická výstava „Poslední Germáni v Čechách“
7. Galerie Benedikta Rejta v Lounech; „Surrealismus v Lounech“
8. Muzeum Komenského v Přerově, p.o. – ORNIS, Ornitologická stanice Muzea Komenského; „Šáhni si na ptáka - hmatová výstava o ptačím životě“
9. Krajské muzeum Karlovarského kraje p.o., Muzeum Sokolov; „Nosticové/Nostitz“
10. Památník Lidice; „35. mezinárodní dětská výtvarná výstava Lidice 2007 (MDVV Lidice)“
11. Krajské muzeum Karlovarského kraje p.o., Muzeum Cheb; „Zmizelé Chebsko – Das verschwundene Egerland“

12. Muzeum romské kultury; „Řemesla našich předků/Sikhí'ardi but'í – somnakuňi but'í|“
13. Památník národního písemnictví; „Cesty na Parnas /Kam se v Praze chodilo za múzami/“
14. Galerie výtvarného umění v Hodoníně, p.o.; „100 SVUM – 100. výročí založení Sdružení výtvarných umělců moravských“
15. Krajské muzeum Karlovarského kraje, p.o., Muzeum Sokolov; „Expozice raně novověkého hornictví v Hornickém muzeu Krásno“
16. Oblastní galerie v Liberci, p.o.; „Soustředěný pohled – grafika 60. let ze sbírek členských galerií RG ČR“
17. Národní knihovna České republiky; „Codex gigas – Dáblova bible (Tajemství největší knihy světa)“
18. Národní muzeum – České muzeum hudby; „Zaniklé chrámy – živá hudba“
19. Muzeum jihovýchodní Moravy ve Zlíně, p.o.; „Známé i neznámé Luhačovice“
20. Muzeum hlavního města Prahy; „Praha 19. století – zapomenuté obrazy“
21. Národní muzeum, Vojenský historický ústav Praha, Senát Parlamentu ČR; „Albrecht z Valdštejna a jeho doba“
22. Uměleckoprůmyslové museum v Praze; „Kytky v popelnici – společnost a móda sedmdesátých let v Československu“
23. Muzeum východních Čech v Hradci Králové – Zpátky do školy“

Muzejní publikace roku

1. Galerie Benedikta Rejta v Lounech; „Surrealismus v Lounech“
2. Krajské muzeum Karlovarského kraje p.o., Muzeum Sokolov; „Nosticové/Nostitz“
3. Městské muzeum a galerie Polička; „Edice Památky: Polička – moderní architektura 1900-1950“

4. Galerie výtvarného umění v Hodoníně, p.o.; „100 SVUM – 100. výročí založení Sdružení výtvarných umělců moravských“

5. Oblastní galerie v Liberci, p.o.; „Soustředěný pohled – grafika 60. let ze sbírek členských galerií RG ČR“

6. Muzeum skla a bižuterie v Jablonci nad Nisou; „Jablonecký knoflík – Gablonzer Knopf – The Jablonec Button“

7. Galerie moderního umění v Roudnici nad Labem; „Jiří Korec – Sochy a medaile“

8. Muzeum Dr. Bohuslava Horáka v Rokycanech; „Kterak železo z moře do Rokycan přišlo“

9. Muzeum města Brna; „Jiří Kroha (1893–1974) – architekt, malíř, designér, teoretik – v proměnách umění 20. stol.“

10. Muzeum hlavního města Prahy; „Smíchov – město za Újezdskou branou“

11. Muzeum hlavního města Prahy; „Praha 19. století – zapomenuté obrazy“

12. Památník Tereziín; „Jan Burka: Malovat a přežít“

13. Uměleckoprůmyslové museum v Praze; „Kytky v popelnici – společnost a móda sedmdesátých let v Československu“

14. Muzeum Vysočiny Pelhřimov, p.o.; „Hrad Kámen a jeho poslední soukromý majitel Antonín Fleissig“

15. Muzeum Blansko; „Studynka róbená“

16. Městské muzeum Lanškroun; „Tabáková továrna v Lanškrouně jako součást státní tabákové režie“

17. Městské muzeum Lanškroun; „TESLA Lanškroun 1946 – 1989. Vzpomínky pamětníků“

18. Národní knihovna České republiky; „Codex gigas – Dáblova bible (Tajemství největší knihy světa)“

19. Husitské muzeum v Táboře; „Encyklopedie husitství“

20. Muzeum Novojičínka, p.o.; „Katalogy k expozicím Muzea ve Frenštátě pod Radhoštěm“

21. Krajské muzeum Karlovarského kraje, p.o. Muzeum Cheb; „Zmizelé Chebsko – Das verschwundene Egerland“

22. Krajské muzeum Karlovarského kraje, p.o. Muzeum Cheb; „Vzestup a pád „proradné šelmy“ (Albrecht z Valdštejna a Cheb)“

23. Středočeské muzeum v Roztokách u Prahy; „České & Moravské obalové sklo – Historie a současnost“

24. Národní technické muzeum; „Tvář průmyslové doby – svědectví fotografie“

Muzejní počín roku

1. Sládečkovo vlastivědné muzeum v Kladně; „Vinařice – místo, kde bydlím (doprovodná výstava k projektu do 30.9.)“

2. Muzeum Novojičínka, p.o.; „Rekonstrukce a obnova Muzea ve Frenštátě pod Radhoštěm“

3. Muzeum Chodska v Domažlicích; „Muzeum příhraničí Kdyně“

4. Regionální muzeum v Teplicích, p.o.; „Tajnosti depozitářů aneb předměty s příběhem“

5. Národní technické muzeum; „ENTER – Interaktivní edukativní program Národního technického muzea“

6. Národní zemědělské muzeum Praha; „Expozice Moravského kartografického centra ve Velkých Opatovicích“

7. Prácheňské muzeum v Písku; „Památník Adolfa Heyduka v Písku“

